

Realități și tendințe ale participării tinerilor din mediul rural în luarea deciziilor

Acest raport analizează realitățile și tendințele participării tinerilor din mediul rural la procesele de luare a deciziilor în contexte europene diverse, cu scopul de a evidenția modul în care tinerii din comunitățile rurale și din orașele mici sau izolate se implică – sau întâmpină dificultăți în a se implica – în procesele de guvernare, de la nivel local până la cel european.

*Versiune în limba română a raportului
„Realities and trends of rural youth participation in decision-making”
realizat în cadrul proiectului „Rural Youth Forward”.*

Co-funded by
the European Union

**Rural
Youth
Forward**

Acest raport a fost realizat în cadrul proiectului Rural Youth Forward, cofinanțat de Uniunea Europeană prin Agenția Executivă Europeană pentru Educație și Cultură (EACEA), în baza acordului de grant nr. 101185214.

Author: Victor Cătălin Toma

Copyright © Rural Youth Europe and Asociația pentru Dezvoltare Activă

Reproducerea conținutului acestui material este permisă cu menționarea sursei.

Declinare de responsabilitate:

Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin exclusiv autorului/autorilor și nu reflectă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.

Această versiune în limba română a fost realizată cu ajutorul instrumentelor de inteligență artificială.

Mai 2025

Co-funded by
the European Union

Mulțumiri:

Dorim să ne exprimăm sincera recunoștință față de toți cei care au contribuit cu timpul, expertiza și pasiunea lor la realizarea acestui raport. Perspectivele, experiențele și angajamentul vostru pentru susținerea tinerilor din mediul rural au dat formă acestui demers și au făcut posibilă realizarea lui.

Adresăm mulțumiri speciale către:

Anja Fortuna (Rural Youth Europe)

Daniela Hinteregger (Landjugend Österreich)

Eva Golob (Zveza Slovenske Podeželske Mladine)

George Leonard Ficuță (Asociația pentru Dezvoltare Activă)

Jakub Dvorsky (Vidiecky Parlament Mladých na Slovensku)

Matías Rubio (La Bardal)

Monika Slaninova (Vidiecky Parlament Mladých na Slovensku)

Rene Paskolo (Zveza Slovenske Podeželske Mladine)

Sara Álvarez Gómez (La Bardal)

Spyros Papadatos (Rural Youth Europe)

Tobias Lang (Landjugend Österreich)

Suntem, de asemenea, recunoscători tuturor celor care au contribuit în cadrul Seminarului de Experți din România (aprilie 2025), precum și tuturor celor care au participat la cercetarea online.

Cuprins

<i>Introducere și context</i>	5
<i>Ce înseamnă „tinerii din mediul rural” și de ce participarea lor contează</i>	8
<i>Cadrul european de politici publice</i>	12
<i>Metodologie</i>	22
<i>Situația actuală a participării tinerilor din mediul rural la luarea deciziilor</i>	28
<i>Rolul structurilor de tineret din mediul rural</i>	36
<i>Provocări privind participarea tinerilor din rural</i>	43
<i>Bune practici și modele care susțin participarea tinerilor din mediul rural</i>	63
<i>Tendențe și oportunități privind participarea tinerilor din rural în luarea de decizii</i>	85
<i>Recomandări pentru diferiți actori</i>	98
<i>Concluzii</i>	110
<i>Bibliografie</i> :.....	114

**Rural
Youth
Forward**

„Credem într-un viitor în care tinerii din mediul rural sunt văzuți, ascultați și sprijiniți să aibă un rol activ în comunitățile lor, în societate și în construirea viitorului Europei”.

Introducere și context

Tinerii din mediul rural constituie un segment demografic semnificativ, însă frecvent subreprezentat în procesele de guvernare sau de formulare a politicilor publice. Aproximativ o treime din populația Europei locuiește în zone rurale, însă prezența tinerilor în aceste comunități este în continuă scădere, pe fondul migrației către mediul urban și al tendințelor accentuate de îmbătrânire demografică. Cei care rămân sau se întorc în satele lor se confruntă cu realități distincte – de la accesul limitat la servicii și locuri de muncă, până la sentimentul de „invizibilitate” politică în comparație cu tinerii din mediul urban. Acest raport analizează realitățile și tendințele participării tinerilor din mediul rural în procesul decizional, în contexte variate, cu scopul de a evidenția modul în care aceștia se implică (sau întâmpină dificultăți în a se implica) în aspecte de guvernare, de la nivel local până la nivel european.

În ultimii ani, instituțiile europene au început să recunoască rolul esențial al tinerilor din mediul rural în dezvoltarea sustenabilă a comunităților locale. Strategia Europeană pentru Tineret 2019–2027 include în mod explicit Obiectivul European pentru Tineret nr. 6 – „Moving Rural Youth Forward”, marcând pentru prima dată când o strategie europeană pentru tineret pune accentul pe tinerii din mediul rural. În paralel, Consiliul Europei abordează deficitul de politici publice prin adoptarea unei recomandări a Comitetului de Miniștri privind tinerii din mediul rural, având ca obiectiv consolidarea participării, serviciilor și accesului la drepturi pentru tinerii care trăiesc în comunitățile rurale. Deși aceste angajamente politice stabilesc un cadru favorabil, realitatea participării tinerilor este modelată în principal la nivel local – în instituțiile comunitare, grupurile civice, consiliile de tineret sau grupurile de inițiativă care apar în comunitățile rurale. Totodată, Pactul Democratic recent lansat de Consiliul Europei atrage atenția asupra „declinului alarmant al democrației în Europa” și subliniază rolul esențial al tinerilor în consolidarea rezilienței democratice. În acest sens, tinerii din mediul rural, ancorați în comunitățile locale, dar conectați la nivel european, pot deveni actori relevanți în facilitarea dialogului între instituții și comunități aflate în proces de polarizare.

Scop și obiective: Raportul de față oferă o analiză structurată și comprehensivă a modurilor în care tinerii din mediul rural participă la guvernarea locală și la viața civică, combinând o revizuire a literaturii de specialitate și a politicilor publice cu informații empirice rezultate din consultări de tip focus-group cu tineri din douăsprezece țări europene (România, Grecia, Slovenia, Austria, Spania, Slovacia, Estonia, Danemarca, Germania, Marea Britanie, Irlanda și Norvegia). Desfășurate în 2025, aceste consultări transnaționale au explorat experiențele tinerilor în relația cu factorii de decizie locali, barierele percepute în participare, accesul la instrumente digitale, formele de sprijin instituțional și atitudinile față de activism. Pe parcursul raportului, perspectivele lor sunt integrate pentru a oferi o imagine nuanțată și bine fundamentată asupra fenomenului analizat.

Structura raportului: Documentul este organizat pe capitole tematice care abordează întrebările centrale ale cercetării. Primul capitol clarifică principalele concepte operaționale – „tineri din mediul rural” și „participarea tinerilor” – și relevanța acestora. Următorul capitol cartografiază cadrul european de politici relevante pentru participarea tinerilor din mediul rural (strategii ale Uniunii Europene, inițiative ale Consiliului Europei etc.). Ulterior, raportul analizează situația actuală a participării tinerilor din rural în Europa, urmată de o examinare a principalelor provocări întâlnite la nivel local, național și european. Sunt prezentate, de asemenea, modele de bună practică și inițiative care contribuie la consolidarea rolului tinerilor din mediul rural – de la programul European Youth Village, la abordarea LEADER și structurile tip Rural Youth Parliament. Raportul explorează și tendințele emergente, inclusiv participarea digitală și organizarea comunitară, evidențiind potențialul acestora în reducerea barierelor tradiționale. Un capitol distinct examinează rolul structurilor dedicate tinerilor din mediul rural (consilii de tineret, rețele, organizații umbrelă) în reprezentarea acestora. La final am inclus o serie de recomandări pentru factori de decizie, organizații de tineret, autorități locale și instituții europene, urmate de o concluzie privind perspectivele viitoare.

Astfel, raportul oferă o imagine de ansamblu detaliată asupra modului în care tinerii din mediul rural participă astăzi la procesul decizional în Europa – formele de manifestare a participării, dificultățile întâlnite, inițiativele inovatoare care produc schimbări semnificative și oportunitățile emergente care pot remodela modul în care tinerii participă și se implică în luarea de decizii. Raportul urmărește să contribuie la dezvoltarea unor politici publice mai incluzive și mai adecvate realităților tinerilor din comunitățile rurale.

„Youth participation encompasses the ways young people engage in and influence decision-making processes and civic life”.

Ce înseamnă „tinerii din mediul rural” și de ce participarea lor contează

Prin „tineri din mediul rural” ne referim, în general, la tinerii care trăiesc în afara marilor centre urbane. Mai concret, vorbim despre tineri din sate, comune, orașe mici sau zone slab populate, aflate la o anumită distanță de marile orașe. De multe ori, aceste zone sunt asociate cu activități precum agricultura, silvicultura sau pescuitul și au un ritm de viață, o identitate locală și o relație cu resursele naturale diferite de cele din mediul urban.

La nivel european, zonele rurale sunt descrise ca fiind comunități administrative aflate în afara aglomerărilor urbane, caracterizate în general printr-o densitate mai mică a populației, o identitate socio-geografică și culturală proprie, apropierea de resurse naturale și anumite perspective economice specifice. În același timp, aceste comunități se confruntă adesea și cu nevoia de servicii mai bune, atât pentru tineri, cât și pentru populație în ansamblu.

Definițiile diferă de la o țară la alta. Unele folosesc praguri de populație, altele se uită la distanța față de orașe. În acest raport, atunci când vorbim despre tineri din mediul rural, ne referim în principal la tineri cu vârste între 13 și 30 de ani care locuiesc în sate, comune, orașe mici sau alte zone mai puțin populate.

Este important să spunem și că tinerii din rural nu formează un grup omogen. Realitatea unui tânăr din nordul Suediei poate fi foarte diferită de cea a unui tânăr din sudul Spaniei. Cu toate acestea, există și multe lucruri pe care le au în comun, mai ales atunci când vorbim despre accesul la oportunități, servicii, resurse și instituții.

Ce înțelegem prin participarea tinerilor

Participarea tinerilor înseamnă felul în care tinerii se implică în viața comunității și în procesele de luare a deciziilor, dar și măsura în care pot influența ceea ce se întâmplă în jurul lor. Această participare poate lua multe forme.

Uneori, ea apare în mod formal, prin implicare politică – de exemplu, atunci când tinerii votează, fac parte din organizații de tineret ale partidelor sau candidează pentru funcții publice. Alteori, participarea are loc în cadre mai organizate de implicare civică, cum ar fi consiliile consultative de tineret, grupurile de lucru, structurile comunitare sau comitetele locale de dezvoltare.

Există însă și forme mai informale, dar la fel de importante, prin care tinerii participă: voluntariat, activism, proteste, campanii online, inițiative locale sau alte acțiuni prin care aleg să se implice în problemele care îi privesc.

Strategia UE pentru Tineret pune un accent clar pe susținerea participării tinerilor în viața democratică și pe asigurarea resurselor și oportunităților de care aceștia au nevoie pentru a contribui la modelarea societății. Cu alte cuvinte, participarea reală a tinerilor nu înseamnă doar să fie prezenți, ci să aibă un cuvânt de spus, să poată influența deciziile și să simtă că vocea lor contează în mod concret.

În cazul tinerilor din mediul rural, participarea poate avea loc prin canale specifice comunităților în care trăiesc, cum ar fi asociațiile de tineret din mediul rural, cluburile pentru tineri, asociații ale tinerilor fermieri sau grupurile locale de acțiune.

De ce este importantă participarea tinerilor din mediul rural

Participarea tinerilor este una dintre bazele unei societăți democratice și incluzive. Atunci când tinerii sunt implicați în deciziile care îi privesc, comunitățile devin mai corecte, mai deschise și mai capabile să răspundă nevoilor reale ale oamenilor. În mediul rural, această participare este cu atât mai importantă, pentru că deciziile pe care tinerii le iau – dacă rămân, dacă pleacă, dacă se întorc sau dacă aleg să se implice – influențează direct viitorul acestor comunități.

Mult timp, tinerii din rural au fost priviți mai degrabă prin prisma a ceea ce „nu au”, în comparație cu cei din urban. De multe ori, au fost definiți prin lipsuri, nu prin potențial, iar vocile lor au fost prea puțin prezente în politicile și deciziile care îi afectează. Consecințele sunt reale: atunci când politicile sunt făcute fără să țină cont de experiențele și nevoile lor, ele riscă să nu răspundă deloc problemelor din teren. Asta poate alimenta un cerc vicios în care tinerii pleacă, comunitățile se depopulează, iar decalajele se adâncesc.

Pe de altă parte, atunci când tinerii din mediul rural sunt ascultați și implicați cu adevărat, ei pot deveni o resursă esențială pentru dezvoltarea comunităților lor. Participarea lor poate duce la servicii mai potrivite pentru tineri, cum ar fi înființarea unui centru de tineret sau introducerea unei rute de transport mai utile. Poate genera inițiative antreprenoriale noi, proiecte comunitare relevante sau acțiuni prin care sunt protejate cultura locală și mediul înconjurător.

Participarea tinerilor din rural ține și de echitate. Cercetările arată că tinerii din aceste zone sunt, de multe ori, mai expuși riscului de sărăcie și excluziune socială decât cei din mediul urban. În același timp, se confruntă mai des cu dificultăți legate de educație, locuri de muncă, mobilitate și acces la oportunități. Tocmai de aceea, implicarea lor în luarea deciziilor este esențială: doar așa problemele, nevoile și ideile lor pot contribui la soluții reale. Fie că vorbim

despre programe de formare adaptate pentru tinerii NEET din rural sau despre extinderea internetului și a infrastructurii în comunități slab deservite, vocea lor trebuie să facă parte din proces.

Așa cum spunea unul dintre participanții la un focus grup, tinerii din rural sunt cei care trăiesc zi de zi această realitate. Ei știu cel mai bine ce funcționează, ce nu funcționează și ce ar trebui schimbat în comunitățile lor. Dar pentru ca acest lucru să conteze, sunt necesare spații și mecanisme prin care vocea tinerilor să poată ajunge la cei care iau deciziile.

La nivel european, participarea tinerilor din mediul rural este importantă și pentru obiective mai largi. Viitorul agriculturii sustenabile, răspunsul la schimbările climatice sau dezvoltarea echilibrată a regiunilor depind și de energia, ideile și implicarea noii generații care trăiește în aceste comunități. De aceea, atunci când vorbim despre tineri din mediul rural și despre participarea lor, nu vorbim doar despre un drept democratic, ci și despre o nevoie strategică pentru coeziunea socială a Europei și pentru vitalitatea spațiului rural.

Acest raport pornește de la aceste definiții pentru a analiza cât de aproape este realitatea de idealul unei participări active și semnificative a tinerilor din mediul rural în Europa de astăzi.

The EU Youth Strategy 2019–2027 provides the overarching framework for European cooperation on youth policy. A central element of this strategy is the set of 11 European Youth Goals, which were developed through consultations with young people across Europe.

With the European Youth Goal #6, “Moving Rural Youth Forward,” the EU has, for the first time, developed a youth strategy with a specific rural focus.

Cadrul european de politici publice

La nivel european, instituțiile și cadrele de politici publice au început să recunoască tot mai clar cât de important este ca tinerii din mediul rural să fie implicați în procesele de luare a deciziilor. Acest capitol trece în revistă principalele politici, strategii și inițiative europene – atât ale Uniunii Europene, cât și ale Consiliului Europei – care influențează sau sprijină participarea tinerilor din rural.

Strategia UE pentru Tineret și Youth Goal #6

Strategia UE pentru Tineret 2019–2027 este principalul cadru prin care statele europene cooperează în domeniul politicilor de tineret. Un element central al acestei strategii îl reprezintă cele 11 Obiective Europene de Tineret, formulate pornind de la consultări cu tineri din toată Europa.

Un aspect foarte important este că **Obiectivul de Tineret nr. 6 – „Moving Rural Youth Forward”** este dedicat în întregime tinerilor din mediul rural. Este pentru prima dată când o strategie europeană de tineret include un obiectiv distinct axat pe realitatea și nevoile tinerilor din rural.

Acest obiectiv pornește de la recunoașterea faptului că tinerii din mediul rural se confruntă cu dificultăți specifice atunci când încearcă să își urmeze aspirațiile. Aceste dificultăți sunt legate, de multe ori, de lipsa oportunităților, de infrastructura slab dezvoltată și de accesul mai redus la resurse și servicii. Tocmai de aceea, obiectivul propune crearea unor condiții care să le permită tinerilor să își atingă potențialul chiar în comunitățile din care provin.

Mai concret, acest obiectiv include mai multe direcții clare de acțiune: dezvoltarea infrastructurii din zonele rurale, de la servicii publice și locuire până la conectivitatea digitală; crearea de locuri de muncă de calitate pentru tineri în economiile rurale; descentralizarea activităților de tineret, astfel încât acestea să fie accesibile și la nivel local; implicarea activă a tinerilor din rural în procesele de luare a deciziilor; asigurarea accesului egal la educație de calitate; promovarea unei imagini pozitive a vieții în mediul rural; și păstrarea tradițiilor și specificului local.

Toate aceste direcții funcționează ca un fel de hartă pentru politicile europene și naționale din domeniul tineretului. Ele arată nu doar ce probleme trebuie adresate, ci și în ce direcție ar trebui construite soluțiile.

Introducerea acestui obiectiv nu a apărut întâmplător. Ea este rezultatul celui de-al 6-lea ciclu al Dialogului UE cu Tinerii (2017–2018), un proces de consultare în care tineri din întreaga Europă – inclusiv mulți din mediul rural – au cerut ca factorii de decizie să trateze mai serios decalajele dintre urban și rural. Mulți dintre cei implicați au vorbit despre lipsa posibilităților

reale de participare la luarea deciziilor și despre sentimentul de distanță față de instituții, mai ales în comunitățile rurale. Aceste experiențe au contribuit direct la formularea unui obiectiv european dedicat tinerilor din rural.

Prin includerea acestui obiectiv în Strategia UE pentru Tineret, Uniunea Europeană își asumă, cel puțin la nivel de viziune și direcție politică, că trebuie să acorde o atenție specială tinerilor din mediul rural până în 2027.

Concluziile Consiliului UE privind tinerii din mediul rural (2020)

La nivelul statelor membre ale Uniunii Europene, preocupările legate de situația tinerilor din mediul rural au fost transformate în priorități politice comune. În mai 2020, Consiliul UE a adoptat concluziile privind **„creșterea oportunităților pentru tinerii din zonele rurale și îndepărtate”**.

Acest document pornește de la o realitate tot mai vizibilă în multe părți ale Europei: populația îmbătrânește mai rapid în mediul rural, în timp ce mulți tineri sunt atrași de orașe, acolo unde simt că au mai multe oportunități. În acest context, Consiliul UE atrage atenția asupra nevoii de a reduce inegalitățile dintre urban și rural și de a construi măsuri care să țină cont, în mod real, de perspectiva tinerilor care trăiesc în aceste comunități.

Mai exact, statele sunt încurajate să dezvolte politici și intervenții care răspund mai bine nevoilor tinerilor din rural: servicii mai accesibile și mai bune, locuri de muncă de calitate, acces la educație, infrastructură digitală și fizică mai bine dezvoltată, precum și transport public funcțional. În multe privințe, aceste direcții vin să întărească aceleași priorități deja formulate în cadrul Obiectivului European de Tineret dedicat tinerilor din mediul rural.

Un element important este că aceste concluzii nu vorbesc doar despre infrastructură sau servicii, ci și despre **rolul activ al tinerilor în comunitate**. Statele sunt încurajate să creeze condiții prin care tinerii din rural să fie și să rămână implicați în viața locală, prin cetățenie activă, voluntariat și antreprenoriat social. Mesajul este clar: viitorul comunităților rurale nu poate fi construit fără participarea tinerilor.

În același timp, documentul subliniază și importanța unei mai bune legături între diferitele programe europene care pot sprijini tinerii din rural, precum Erasmus+, Corpul European de Solidaritate, Fondul Social European sau Garanția pentru Tineret. Ideea este ca aceste resurse să nu funcționeze separat, ci să poată fi folosite complementar, astfel încât impactul lor să fie mai mare în comunitățile rurale. De exemplu, un stat poate folosi fonduri Erasmus+ pentru a sprijini un schimb de tineri din rural și, în același timp, alte fonduri europene pentru formare profesională sau integrarea pe piața muncii.

Concluziile Consiliului recunosc și un alt aspect important: mulți tineri din mediul rural nu cunosc suficient oportunitățile care există în comunitățile lor sau drepturile pe care le au. De aceea, organizațiile de tineret și structurile de reprezentare a tinerilor sunt încurajate să contribuie mai mult la informarea și mobilizarea tinerilor din aceste zone.

În ansamblu, aceste concluzii oferă un semnal politic clar și un sprijin important pentru ca statele europene să acorde mai multă atenție tinerilor din mediul rural, atât în politicile de tineret, cât și în strategiile mai largi de dezvoltare rurală.

Viziunea pe termen lung a UE pentru zonele rurale

În 2021, Comisia Europeană a lansat **Viziunea pe termen lung pentru zonele rurale (2040)**. Chiar dacă această inițiativă nu este dedicată exclusiv tinerilor, ea subliniază foarte clar nevoia ca Europa rurală să devină mai puternică, mai conectată, mai rezilientă și mai prosperă. În această viziune, tinerii au un rol esențial, pentru că de ei depinde în mare măsură dacă aceste comunități vor reuși să meargă mai departe, să se dezvolte și să rămână vii.

Mesajul din spatele acestei viziuni este important: tinerii trebuie să poată **rămâne**, să poată **reveni** și, mai ales, să poată **trăi bine** în mediul rural. Cu alte cuvinte, zonele rurale trebuie să devină locuri în care tinerii pot vedea un viitor pentru ei, nu doar spații din care simt că trebuie să plece pentru a avea șanse mai bune.

Această viziune a dus și la apariția unor instrumente concrete, precum **Pactul Rural și Planul de Acțiune al UE pentru mediul rural**. În cadrul acestor inițiative, au existat și eforturi de a include vocea tinerilor. De exemplu, organizațiile de tineret au fost încurajate să se alăture comunității Pactului Rural, astfel încât perspectivele tinerilor să fie luate în considerare în discuțiile despre viitorul satelor și regiunilor rurale. În unele țări, cum este Irlanda, au fost create chiar și structuri dedicate, cum ar fi o **Adunare Națională a Tinerilor din Mediul Rural**, tocmai pentru a sprijini participarea tinerilor la luarea deciziilor.

Un aspect important al acestei viziuni este că încearcă să lege între ele mai multe direcții de politică publică – de la dezvoltare regională și digitalizare până la tranziția verde – având în vedere și impactul lor asupra tinerilor. Chiar dacă tinerii nu sunt mereu în centrul fiecărei măsuri, ei sunt direct afectați de felul în care aceste politici sunt gândite și implementate.

De exemplu, îmbunătățirea accesului la internet de mare viteză în zonele rurale nu este doar o chestiune de infrastructură. Pentru tineri, asta poate însemna acces mai bun la educație, la informație, la oportunități de muncă, la participare online și la forme noi de implicare civică și democratică. Tocmai de aceea, atunci când vorbim despre viitorul mediului rural, trebuie să vorbim și despre locul real pe care tinerii îl au în acest viitor.

Erasmus+ și includerea tinerilor din mediul rural

Principalele programe europene dedicate tinerilor – **Erasmus+**, în special componenta de tineret, și **Corpul European de Solidaritate** – se aliniază și ele acestui cadru mai larg de sprijin pentru tinerii din mediul rural. Un rol important îl are aici **Strategia pentru Incluziune și Diversitate** din 2021, care menționează în mod explicit tinerii din zone rurale sau izolate ca grup care trebuie să aibă acces real la oportunități de mobilitate, voluntariat și participare.

Mesajul din spatele acestei abordări este unul simplu, dar foarte important: faptul că un tânăr crește într-o comunitate izolată sau departe de marile centre urbane nu ar trebui să îl împiedice să aibă parte de experiențe internaționale, de învățare și de oportunități europene. Cu alte cuvinte, locul din care vine un tânăr nu ar trebui să îi limiteze șansele.

Pornind de la această direcție, agențiile naționale Erasmus+ au finanțat în ultimii ani numeroase proiecte care urmăresc să sprijine și să împuternicească tinerii din mediul rural. Vorbim despre proiecte de formare pentru lucrători de tineret care activează în comunități rurale, schimburi de tineri care aduc împreună participanți din diferite țări pentru a vorbi despre provocările lor comune, dar și proiecte de voluntariat prin Corpul European de Solidaritate, desfășurate chiar în comunități rurale.

Chiar dacă aceste programe nu schimbă singure realitatea din teren, ele pot avea un efect important asupra participării tinerilor. De multe ori, un tânăr dintr-o comună sau dintr-un oraș mic care participă la un schimb Erasmus+ se întoarce acasă cu mai multă încredere, cu idei noi, cu motivație și cu competențe care îl ajută să se implice mai activ în comunitatea lui. Astfel, experiențele europene pot deveni un punct de plecare pentru participare locală mai puternică.

Și procesul de **Dialog al UE cu Tinerii** – cunoscut anterior ca Dialog Structurat – este susținut prin Erasmus+, în special prin Acțiunea-cheie 3. În cadrul acestui proces, statele membre sunt încurajate să ajungă și la tinerii din mediul rural în etapele naționale de consultare. În unele cazuri, evenimentele de consultare nu au fost organizate doar în capitale sau în marile orașe, ci și în alte zone, tocmai pentru a include mai bine și perspectivele tinerilor din rural.

În acest fel, programele europene nu oferă doar finanțare, ci și un cadru prin care tinerii din mediul rural pot avea acces la experiențe, resurse și spații de participare care altfel le-ar fi mult mai greu de atins.

Consiliul Europei – un accent tot mai clar pe tinerii din mediul rural

Și la nivelul Consiliului Europei se vede tot mai clar o preocupare pentru situația tinerilor din mediul rural. Un pas foarte important a fost făcut pe **7 mai 2025**, când **Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei** a adoptat oficial **Recomandarea CM/Rec(2025)3 privind participarea socială, economică și politică a tinerilor din mediul rural**. Este un moment important, pentru că această recomandare vine să răspundă unui gol de politici publice la nivel european în ceea ce privește tinerii din rural.

Recomandarea pornește de la ideea că tinerii din mediul rural se confruntă cu bariere specifice care le limitează accesul la drepturi, oportunități și participare. Printre temele abordate se află participarea democratică și implicarea civică a tinerilor în comunitățile rurale, consolidarea structurilor de tineret din aceste zone, crearea unor oportunități economice mai bune pentru tineri, dar și îmbunătățirea accesului la educație, informație, mobilitate, locuire, conectivitate digitală, protecție socială și servicii de sănătate.

În perioada de pregătire a recomandării, au fost aduse în prim-plan vulnerabilitățile specifice ale tinerilor din rural și nevoia unor măsuri adaptate realităților lor. Mesajul transmis statelor membre este clar: tinerii din mediul rural trebuie să poată beneficia în mod egal de drepturile lor și să poată participa cu adevărat la viața societății.

Importanța acestui document este foarte mare. Vorbim despre **prima recomandare a Consiliului Europei dedicată în mod specific tinerilor din mediul rural**, ceea ce înseamnă că tema a ajuns, în sfârșit, la nivelul unor standarde politice europene asumate. Chiar dacă aceste recomandări nu sunt obligatorii din punct de vedere juridic, ele oferă direcții clare și repere importante pentru statele membre și influențează modul în care sunt construite politicile naționale.

În același timp, această recomandare completează alte instrumente deja existente ale Consiliului Europei privind participarea tinerilor la viața locală și regională, adăugând o perspectivă mai clară asupra realităților din mediul rural. Astfel, participarea tinerilor din rural începe să fie recunoscută nu doar ca o temă secundară, ci ca o prioritate care are nevoie de atenție dedicată.

În paralel cu adoptarea Recomandării CM/Rec(2025)3, Consiliul Europei a lansat și un **Nou Pact Democratic pentru Europa**, prin care statele membre își asumă mai clar responsabilitatea de a preveni și combate reculul democratic. În raportul său din 2025, Secretarul General avertizează că Europa trece printr-o combinație periculoasă de crize – război, dezinformare și erodarea democrației – și subliniază că participarea tinerilor, inclusiv a celor din mediul rural, este o formă importantă de apărare a securității democratice. În acest context, sprijinirea tinerilor din rural pentru a deveni punți de legătură între comunitățile lor

și instituțiile publice devine esențială, atât în logica acestui document, cât și în cea a Recomandării privind tinerii din mediul rural.

În același timp, o cercetare realizată în 2021 în cadrul Parteneriatului pentru Tineret al UE și al Consiliului Europei, intitulată **„Young people in rural areas: diverse, ignored and unfulfilled”**, a arătat foarte clar cât de multe goluri există încă atunci când vorbim despre sprijinul oferit tinerilor din mediul rural. Studiul atrage atenția asupra nevoii de a schimba perspectiva: de la o abordare bazată doar pe nevoi, în care tinerii sunt văzuți mai ales ca beneficiari pasivi ai unor măsuri, la o abordare bazată pe drepturi, în care ei sunt recunoscuți ca cetățeni activi, cu voce, rol și capacitate de a influența schimbarea.

Tot acest studiu arată și că mulți tineri din mediul rural nu au suficientă încredere că pot produce schimbare sau că vocea lor va fi cu adevărat auzită de autorități. Asta spune multe despre distanța care încă există între instituții și realitatea de zi cu zi a tinerilor din rural. Și tocmai de aceea, recomandările politice recente ale Consiliului Europei merg în direcția consolidării participării, a accesului la drepturi și a unor mecanisme reale prin care tinerii să poată contribui la deciziile care îi privesc direct.

Alte cadre și inițiative relevante

Pe lângă strategiile și recomandările europene deja menționate, există și alte inițiative care au contribuit, în ultimii ani, la aducerea tinerilor din mediul rural mai aproape de agenda europeană.

Agendele Președințiilor Consiliului UE au avut, uneori, un rol important în această direcție. De exemplu, în 2020, Președinția croată a pus accent pe tema tinerilor din mediul rural, iar acest proces a contribuit la formularea concluziilor Consiliului privind creșterea oportunităților pentru tinerii din zonele rurale și îndepărtate. În același spirit, programul trio al președințiilor România–Finlanda–Croatia din perioada 2019–2020 a inclus și dialoguri despre tinerii din rural, în cadrul unei teme mai largi legate de crearea de oportunități pentru tineri.

Un exemplu mai recent este și cadrul creat în timpul **Președinției ungare a Consiliului UE din 2024**, când a fost formulat un nou set de concluzii privind oferirea unor oportunități relevante, conectate atât la realitatea locală, cât și la cea globală, pentru tinerii care trăiesc în zone rurale și izolate. Mesajul principal al acestui document este că tinerii din rural au nevoie de condiții reale pentru a putea trăi bine, a se dezvolta și a participa activ în comunitățile lor.

În mod concret, sunt evidențiate mai multe direcții importante de acțiune. Printre ele se numără îmbunătățirea infrastructurii și a conectivității digitale în mediul rural, creșterea

accesului la educație de calitate, servicii medicale și servicii sociale, precum și sprijinirea participării tinerilor la procesele de luare a deciziilor, la toate nivelurile. De asemenea, documentul pune accent pe susținerea antreprenoriatului și a oportunităților de angajare pentru tinerii din rural, cu o atenție specială pentru tinerii NEET – cei care nu sunt înscriși într-o formă de educație, nu au un loc de muncă și nu participă la programe de formare. În același timp, sunt recunoscute și provocările legate de sănătatea mintală, precum și nevoia unor servicii de sprijin adaptate realităților din comunitățile rurale. Un alt aspect important este accentul pus pe politici incluzive, care să țină cont de diversitatea tinerilor din mediul rural și de nevoile diferite pe care aceștia le pot avea. Asta înseamnă că atunci când vorbim despre tineri din rural, nu vorbim despre un grup uniform, ci despre tineri cu identități, experiențe și vulnerabilități diferite, care trebuie văzuți și sprijiniți în mod echitabil.

Per ansamblu, aceste inițiative arată că, la nivel european, există o înțelegere tot mai clară a faptului că viitorul comunităților rurale depinde și de capacitatea lor de a oferi tinerilor oportunități reale, spațiu de participare și motive să rămână, să revină și să se implice. Obiectivul este construirea unor comunități rurale mai reziliente, mai incluzive și mai prospere, în care tinerii să poată avea un rol activ și un viitor în care să creadă.

Chiar dacă **Politica Agricolă Comună a Uniunii Europene (PAC)** este concentrată în primul rând pe agricultură, ea include și un obiectiv important legat de **reînnoirea generațională**, adică sprijinirea tinerilor să își găsească locul în viitorul mediului rural. În practică, acest lucru se traduce mai ales prin măsuri dedicate tinerilor fermieri, dar impactul merge mai departe de agricultură în sine. Indirect, astfel de măsuri pot încuraja tinerii să rămână în comunitățile rurale sau chiar să revină, pentru că fac agricultura, inițiativa locală și antreprenoriatul rural mai sustenabile și mai atractive. În același timp, noua **Rețea UE pentru PAC**, care aduce împreună actori implicați în politicile rurale, a început să acorde mai multă atenție rolului tinerilor. Un exemplu este forumul **„Young Leaders in Rural Development”**, care a pus în evidență valoarea implicării tinerilor în programe de tip **LEADER** și în procesele de dezvoltare locală. Mesajul este unul important: tinerii nu ar trebui văzuți doar ca beneficiari ai dezvoltării rurale, ci și ca oameni care pot contribui direct la felul în care aceasta este gândită și construită.

Un alt spațiu relevant pentru participarea tinerilor din mediul rural este reprezentat de **Parlamentul Rural European**, o inițiativă a societății civile, susținută și prin fonduri europene. Alături de acesta, funcționează și **Parlamentul European al Tinerilor din Mediul Rural**, care oferă tinerilor o platformă prin care își pot exprima perspectivele, pot formula revendicări și pot aduce în atenția Europei problemele reale din comunitățile lor.

De exemplu, reuniunea din 2019 a acestui parlament al tinerilor s-a încheiat cu o declarație care a inclus zece apeluri la acțiune privind provocările urgente cu care se confruntă tinerii din rural. Printre acestea s-au numărat nevoia unei conectivități mai bune, existența unor spații dedicate tinerilor și măsuri mai clare pentru reziliență climatică.

Chiar dacă astfel de declarații nu sunt obligatorii, ele au valoare prin faptul că duc vocea tinerilor din rural în spațiile europene de dialog și advocacy. În felul acesta, experiențele și prioritățile lor pot influența dezbaterile mai largi despre dezvoltarea rurală și viitorul comunităților din Europa.

Garanția pentru tineret și inițiativele pentru ocupare

Unele inițiative europene dedicate ocupării forței de muncă atrag atenția și asupra nevoii de a ajunge mai bine la tinerii NEET din mediul rural. Pentru mulți dintre acești tineri, provocările nu vin niciodată singure: lipsa oportunităților de angajare se combină adesea cu accesul redus la transport, la informație, la servicii de sprijin sau la programe adaptate realității lor.

De aceea, o temă importantă în politicile europene a fost și rămâne felul în care programe precum **Garanția pentru Tineret** pot funcționa cu adevărat și în mediul rural. În teorie, aceste programe ar trebui să ofere fiecărui tânăr o oportunitate concretă de muncă, educație sau formare. În practică, însă, întrebarea esențială este dacă aceste oportunități ajung și la tinerii din comunitățile rurale, în forme accesibile și relevante pentru viața lor de zi cu zi.

Strategii de incluziune și digitalizare

Și politicile europene din domeniul incluziunii și digitalizării fac parte din acest tablou mai larg. Astăzi, accesul la internet și la infrastructură digitală nu mai este doar o chestiune tehnică, ci una care influențează direct participarea tinerilor la educație, la informație, la oportunități și la viața democratică.

Pentru tinerii din mediul rural, lipsa unei conexiuni bune la internet poate însemna mai puține șanse de a participa la consultări online, la inițiative civice, la procese educaționale sau la spații digitale în care se discută decizii care îi privesc. Cu alte cuvinte, fără acces digital real, participarea lor rămâne limitată.

De aceea, obiectivele europene legate de conectivitate și extinderea internetului de mare viteză în zonele rurale sunt relevante și din perspectiva participării tinerilor. Ele încearcă să răspundă unui decalaj foarte concret dintre rural și urban, care nu ține doar de infrastructură, ci și de acces egal la implicare, reprezentare și oportunități.

În fond, atunci când vorbim despre participarea tinerilor din mediul rural, trebuie să ne uităm nu doar la existența unor mecanisme de consultare sau reprezentare, ci și la condițiile de bază care fac această participare posibilă. Iar printre aceste condiții, accesul la muncă, la formare și la conectivitate digitală are un rol esențial.

În concluzie, cadrul european de politici privind participarea tinerilor din mediul rural este unul complex și construit din mai multe direcții. Uniunea Europeană oferă atât un angajament politic clar – prin obiective, concluzii și strategii dedicate – cât și instrumente concrete de sprijin, prin programe precum Erasmus+ sau Corpul European de Solidaritate, care pot contribui la includerea și împuternicirea tinerilor din rural.

În același timp, Consiliul Europei vine să întărească aceste eforturi printr-o perspectivă bazată pe drepturi și prin stabilirea unor standarde și direcții importante pentru statele membre. Ambele instituții transmit un mesaj comun: participarea tinerilor din mediul rural nu poate fi susținută doar prin politici de tineret, ci are nevoie de o abordare mai largă, care să lege acest subiect de dezvoltarea rurală, educație, ocupare, servicii, infrastructură și politici digitale.

Faptul că aceste cadre există astăzi este, în sine, un pas înainte important. Dacă în urmă cu un deceniu tinerii din mediul rural erau aproape absenți din discuțiile europene despre politici de tineret, astăzi există mai multă vizibilitate, mai multă recunoaștere și mai mult spațiu pentru această temă.

Totuși, adevărata provocare nu este doar existența acestor politici, ci felul în care ele sunt puse în practică. Iar aici apar întrebările cele mai importante: cât ajunge, de fapt, din acest angajament european în viața de zi cu zi a tinerilor din rural? Cât de mult se vede la nivel național și local? Și cât de aproape este realitatea de promisiunile formulate în documente? La aceste întrebări vor încerca să răspundă capitolele următoare, pornind de la exemple, dovezi și experiențe concrete din teren.

...the methodology blends comprehensive secondary research with empirical input from young rural Europeans. This approach ensures that the analysis is not only well-informed by existing knowledge but is also anchored in the present-day voices and lived experiences of rural youth across different European settings.

Metodologie

Acest raport de cercetare folosește o combinație de **analiză a literaturii de specialitate**, **analiză de politici publice** și **cercetare calitativă**, pentru a răspunde cât mai complet întrebărilor de cercetare. Metodologia a fost gândită astfel încât să surprindă, pe de o parte, tendințele mai largi de la nivel european și, pe de altă parte, perspectivele concrete, nuanțate și ancorate în realitate ale tinerilor din mediul rural.

Analiza literaturii de specialitate și a cadrelor de politici politice

Am realizat o analiză amplă a studiilor, rapoartelor și datelor deja existente despre participarea tinerilor din mediul rural. Printre principalele surse analizate s-au numărat:

- **documente și evaluări de politici ale Uniunii Europene**, precum Strategia UE pentru Tineret, documentele legate de Obiectivele Europene de Tineret, concluziile Consiliului privind tinerii din mediul rural, comunicările Comisiei Europene – de exemplu cele despre Viziunea pe termen lung pentru zonele rurale – dar și rapoarte din cadrul programului Erasmus+;
- **resurse ale Consiliului European**, în special materialele pregătitoare și informațiile legate de recomandarea privind tinerii din mediul rural, studiul realizat în cadrul Parteneriatului pentru Tineret „Young people in rural areas: diverse, ignored and unfulfilled”, dar și articole relevante care oferă context suplimentar;
- **cercetări realizate de organizații internaționale și centre de analiză**, inclusiv analize despre dezvoltarea tinerilor din mediul rural și lucrări academice despre participarea civică a tinerilor în comunități rurale;
- **rapoarte ale Forumului European al Tinerilor și ale altor organizații de tineret**, care au oferit date utile, de exemplu despre decalajele digitale, dar și poziții și recomandări relevante pentru drepturile și participarea tinerilor;
- **documente naționale de politici și strategii**, cum ar fi strategii de tineret și planuri de dezvoltare rurală din mai multe țări europene, pentru a înțelege în ce măsură și în ce mod este abordată tema tinerilor din mediul rural la nivel național.

Această analiză ne-a ajutat să construim o imagine comparativă de ansamblu și să identificăm teme recurente, precum nivelul actual de participare al tinerilor, provocările cu care se confruntă sau exemplele de practici relevante. În același timp, ea a oferit și baza factuală a raportului, susținând cu date, exemple și referințe concluziile și observațiile formulate pe parcurs.

Consultări directe (focus grupuri)

Pentru ca cercetarea să fie ancorată în realitățile actuale, am organizat în aprilie 2025 o serie de **discuții de tip focus grup** cu peste 20 de tineri lideri din mediul rural, proveniți din 12 țări europene: România, Grecia, Slovenia, Austria, Spania, Slovacia, Estonia, Danemarca, Germania, Regatul Unit, Irlanda și Norvegia. Aceste țări au fost alese tocmai pentru a reflecta o diversitate geografică și socio-economică cât mai mare, incluzând contexte din Europa de Nord, Vest, Sud, Est și Centru, atâtea state membre ale Uniunii Europene, cât și state din afara ei. Participanții au fost selectați prin intermediul organizațiilor și structurilor locale de tineret.

Discuțiile au durat aproximativ o oră și jumătate și au fost moderate în limba engleză de un cercetător. Notițele și înregistrările au fost ulterior transcrise și analizate tematic. Chiar dacă nu vorbim despre un eșantion reprezentativ din punct de vedere statistic, aceste conversații au oferit perspective valoroase, exemple concrete și o imagine mult mai apropiată de realitatea trăită de tinerii din mediul rural.

Focus grupurile au urmat un ghid de discuție semi-structurat, construit în jurul întrebărilor de cercetare. Mai exact, am explorat câteva teme centrale:

- **Experiențele de participare:** am discutat despre felul în care acești tineri se implică în prezent în procese de luare a deciziilor sau în inițiative comunitare – fie prin consilii de tineret, întâlniri cu autoritățile locale, voluntariat, proteste sau alte forme de implicare. Ne-a interesat și de ce aleg să participe sau, dimpotrivă, de ce uneori aleg să nu o facă.
- **Relația cu factorii de decizie:** am analizat cum interacționează tinerii din mediul rural cu autoritățile locale, cu decidenții sau cu alți lideri ai comunității. Ne-a interesat dacă se simt ascultați și ce canale reale de dialog există între ei și cei care iau deciziile.
- **Provocări și bariere:** am deschis discuția despre obstacolele care stau în calea participării – de la lipsa timpului și a oportunităților locale, până la atitudinile adulților, problemele de transport sau accesul limitat la conectivitate digitală.
- **Mecanisme și forme de sprijin:** am întrebat ce programe, inițiative sau structuri au folosit până acum – fie că vorbim despre inițiative europene, cluburi locale de tineret sau rețele de sprijin – și în ce măsură acestea i-au ajutat să se implice mai mult.
- **Percepția asupra activismului:** am explorat și modul în care tinerii văd protestul sau activismul ca formă de exprimare și participare. Participanții au vorbit despre campanii sau proteste inițiate de tineri în comunitățile lor și despre felul în care acestea au fost primite de restul comunității.
- **Idei și soluții:** foarte important, i-am întrebat ce schimbări sau ce tip de sprijin i-ar ajuta să participe mai mult. În acest fel, focus grupurile nu au oferit doar o imagine asupra problemelor, ci și recomandări directe, venite chiar de la tineri.

Pe lângă focus grupul inițial, am organizat și **trei focus grupuri suplimentare**, dedicate în mod special participării structurilor de tineret din mediul rural în procesele de luare a deciziilor. La aceste discuții au participat reprezentanți și lideri ai ONG-urilor locale din mediul rural, ai structurilor de tineret de la nivel național și regional, dar și ai unor structuri și platforme internaționale de tineret. Prin aceste discuții ne-am dorit să înțelegem mai bine dimensiunea organizațională și structurală a participării tinerilor din rural, privită de la mai multe niveluri ale ecosistemului de tineret.

Aceste trei focus grupuri tematice ne-au ajutat să construim o imagine mai amplă și mai nuanțată asupra participării tinerilor din mediul rural. Ele au completat perspectiva oferită de experiențele individuale ale tinerilor de la nivel local cu o înțelegere mai clară a modului în care participarea se construiește, se susține sau, uneori, se blochează la nivel organizațional.

Cu alte cuvinte, discuțiile nu s-au oprit doar la întrebarea „cum participă tinerii?”, ci au mers și spre „ce structuri există în jurul lor?”, „cât de mult îi ajută acestea să își facă vocea auzită?” și „cum încearcă aceste organizații și rețele să influențeze deciziile la diferite niveluri de guvernare?”.

Împreună, aceste focus grupuri au oferit un set valoros de date calitative despre felul în care tinerii din mediul rural și structurile care îi susțin încearcă să influențeze deciziile care îi privesc, fie la nivel local, național sau internațional. Pe parcursul raportului, vom integra concluziile desprinse din aceste discuții, evidențiind atât temele care revin constant – cum ar fi barierele de infrastructură sau provocările legate de atitudinile adulților și ale instituțiilor – cât și observațiile mai specifice legate de dinamica ONG-urilor, procesele de advocacy la nivel național și participarea tinerilor la nivel internațional.

Bune practici și studii de caz

Pe baza informațiilor colectate din analiza documentelor și din focus grupuri, am selectat o serie de **studii de caz și exemple relevante**, pe care le-am inclus în raport. Acestea au fost alese pentru a evidenția atât exemple de practici care funcționează, cât și pentru a aduce mai aproape de cititor realitățile din spatele tendințelor și analizelor mai generale. Am urmărit, pe de o parte, să prezentăm exemple de **bune practici** – cum ar fi un consiliu de tineret care funcționează bine într-o comunitate rurală sau un proiect care a reușit să crească vizibil implicarea tinerilor. Pe de altă parte, ne-am dorit și să umanizăm datele și concluziile raportului, prin povești și exemple concrete despre tineri din mediul rural care au reușit să se implice, să mobilizeze alți tineri sau să devină lideri în comunitățile lor.

Unele dintre aceste exemple provin din surse deja documentate, cum este, de pildă, programul **European Youth Village** din România. Altele au fost identificate chiar în cadrul

focus grupurilor, din experiențele și exemplele împărtășite de participanți, dar și dintr-o activitate de tip „târg de inițiative rurale”, în care aceștia au prezentat bune practici din structurile de tineret din care fac parte.

Analiza datelor

Pentru a completa concluziile calitative, am inclus și date cantitative relevante despre tinerii din mediul rural, precum date despre populație, rate NEET sau alte informații statistice relevante. Acestea au fost preluate din surse europene și naționale și au fost folosite pentru a susține și contextualiza observațiile din cercetare.

De exemplu, raportul face referire la date despre riscul mai mare de sărăcie în rândul tinerilor din mediul rural sau la diferențe privind ratele NEET. Acolo unde au fost disponibile, am inclus și informații despre nivelul de participare al tinerilor – cum ar fi participarea la vot sau implicarea în voluntariat. În unele cazuri, au fost utile și rezultatele din sondaje europene mai largi, care au oferit indicii suplimentare despre felul în care participă tinerii din rural.

Citare și validare

Pe parcursul redactării raportului, informațiile au fost verificate prin compararea mai multor surse. Rezultatele focus grupurilor, fiind parte din cercetarea primară, sunt prezentate într-o formă narativă. În același timp, atunci când o idee sau o observație apărută în discuțiile cu tinerii s-a regăsit și în cercetări deja publicate, am folosit și surse suplimentare pentru a întări credibilitatea concluziilor.

De exemplu, dacă un participant dintr-o anumită țară a vorbit despre lipsa transportului public ca obstacol major pentru participare, această observație a fost pusă în legătură cu cercetări sau date existente care confirmă aceeași problemă. Această abordare, bazată pe corelarea surselor și validarea informațiilor din mai multe direcții, contribuie la creșterea încrederii în concluziile raportului.

Limitele cercetării

Este important de menționat că, deși focus grupurile au inclus o diversitate de țări și perspective, ele nu acoperă întreaga Europă. Au rămas în afara cercetării anumite regiuni, cum ar fi unele părți din Balcani sau nordul îndepărtat al Europei. De asemenea, este posibil ca eșantionul să fie influențat de faptul că majoritatea participanților erau deja implicați, într-

o formă sau alta, în structuri de tineret din mediul rural. Tinerii care sunt complet deconectați de astfel de spații sunt, în general, mai greu de identificat și de implicat într-un proces de cercetare.

Totuși, chiar și în acest context, mulți dintre participanți au vorbit nu doar din propria experiență, ci și despre ceea ce observă în jurul lor, inclusiv despre colegi sau alți tineri din comunitățile lor care nu participă și care se simt departe de astfel de procese. Acest lucru ne-a oferit, chiar și indirect, o perspectivă valoroasă și asupra vocilor mai puțin prezente.

În ceea ce privește limba, barierele au fost reduse, deoarece aproape toți participanții vorbeau fluent limba engleză. Chiar și așa, în orice proces internațional există riscul ca anumite nuanțe, expresii locale sau sensuri culturale specifice să nu poată fi redate perfect. Acolo unde participanții au folosit expresii foarte ancorate în contextul lor local, am încercat să le interpretăm și să le așezăm într-un cadru european mai larg, fără a pierde sensul de fond.

De asemenea, trebuie avut în vedere că domeniul politicilor privind tinerii din mediul rural este într-o continuă evoluție. Apar inițiative noi, se schimbă priorități și sunt lansate noi cadre de sprijin. Din acest motiv, raportul surprinde situația așa cum se contura ea la începutul anului 2025.

În concluzie, metodologia acestui raport combină analiza de date secundare, cu contribuții directe venite de la tineri din mediul rural din diferite contexte europene. Această abordare ne-a permis să construim o analiză care nu se bazează doar pe ceea ce știm deja din rapoarte și politici, ci și pe vocile, experiențele și realitățile trăite astăzi de tinerii din rural.

Capitolele următoare se bazează pe această metodologie pentru a oferi răspunsuri mai detaliate la întrebările de cercetare și pentru a înțelege mai bine unde se află, în prezent, participarea tinerilor din mediul rural în Europa.

Current rural youth participation across Europe is characterized by a paradox: individually, many rural young people are engaged in their communities or willing to contribute; structurally, they often lack channels and recognition.

Where structures (like youth councils or organizations) do exist and function well, rural youth can have a meaningful role – advising local policy, leading projects, or connecting to national debates.

But in the absence of these, their participation remains informal and frequently invisible to policymakers.

Situația actuală a participării tinerilor din mediul rural la luarea deciziilor

Cum participă, în prezent, tinerii din mediul rural din diferite țări europene la viața civică și la procesele de luare a deciziilor? Imaginea de ansamblu este una diversă. Există exemple și contexte în care tinerii sunt implicați activ și au un rol real în comunitățile lor. În același timp, la nivel mai larg, participarea lor este adesea mai redusă și mai informală decât în mediul urban, iar diferențele dintre țări sunt semnificative.

Această secțiune oferă o privire comparativă asupra principalelor forme și nivelurilor de participare observate, pornind atât de la cercetarea documentară, cât și de la ceea ce au împărtășit tinerii în focus grupuri.

1. Participarea politică formală

Dacă ne uităm la formele clasice de participare politică – precum votul, implicarea în partide politice sau ocuparea unei funcții publice – tinerii din mediul rural participă, în multe cazuri, la niveluri similare sau ușor mai scăzute decât cei din urban, în funcție de contextul național.

De exemplu, unele studii electorale arată că prezența tinerilor la vot este, în general, redusă peste tot, nu doar în rural. Totuși, pentru tinerii din mediul rural apar uneori obstacole suplimentare: distanța până la secțiile de votare, campanii politice care nu vorbesc despre realitățile lor sau sentimentul că politica nu îi vede și nu îi reprezintă. Mulți tineri din rural privesc politica cu neîncredere sau apatie. În mai multe contexte europene apare aceeași întrebare de fond: de ce să participi, dacă ai impresia că oricum nimeni nu te ascultă?

Cu toate acestea, există și exemple importante care arată că tinerii din mediul rural pot intra, chiar dacă încă rar, și în spațiile formale de decizie.

- **Consilieri locali și primari tineri:** în unele țări, au existat tineri aleși în consilii locale din comune sau localități rurale. Totuși, aceste cazuri sunt încă mai degrabă excepții decât regulă. Participanții la cercetare au subliniat că, în multe comunități rurale, consiliile locale sunt dominate de adulți mai în vârstă, adesea de persoane care sunt de mult timp în structurile de putere locală, iar prezența celor sub 30 de ani este foarte redusă sau chiar inexistentă.
- **Parlamente și adunări ale tinerilor:** în multe țări există programe de tip parlament al tinerilor sau forumuri de tineret. Tinerii din mediul rural participă și ei în astfel de structuri, însă nu întotdeauna în condiții egale. De multe ori, aceste procese sunt organizate dinspre orașe, au activități concentrate în centre urbane sau presupun deplasări care nu sunt ușor accesibile pentru tinerii din comunități rurale.

- **Dialogul UE cu Tinerii și conferințe europene:** tinerii din mediul rural sunt prezenți și în unele procese de dialog la nivel european, cum este Dialogul UE cu Tinerii. În cadrul conferințelor europene de tineret, au existat și reprezentanți ai tinerilor din rural, de regulă, prin intermediul structurilor naționale de reprezentare a tinerilor.

Per ansamblu, însă, structurile politice formale din mediul rural nu au integrat în mod sistematic tinerii. Există încă puține roluri instituționalizate prin care aceștia să poată participa constant la guvernarea locală. Se văd unele evoluții pozitive în țări precum Slovenia, unde există consilii de tineret la nivel municipal și unde s-au făcut eforturi pentru o reprezentare mai bună a tinerilor din rural, sau în Austria, unde structuri tradiționale precum organizațiile rurale de tineret au uneori o relație mai directă cu autoritățile locale. În alte locuri, însă, tinerii din mediul rural au în continuare foarte puține canale formale prin care să poată influența deciziile.

2. Consilii de tineret și structurile consultative

O formă mai organizată de participare este cea prin **consilii de tineret, forumuri de tineret sau consilii consultative** create la nivel local sau regional. Aici, diferențele dintre țările europene sunt destul de mari.

În **țările nordice și baltice**, este mai obișnuit să existe consilii locale de tineret chiar și în municipalități mici, din mediul rural. De exemplu, în Estonia, legislația privind activitatea de tineret prevede implicarea tinerilor în luarea deciziilor, iar acest lucru face ca multe comunități rurale să aibă propriul consiliu de tineret, care poate transmite puncte de vedere către primar și consiliul local. Una dintre participantele din Estonia, venită dintr-o comunitate rurală, a povestit că structura din care face parte se implică în organizarea de evenimente comunitare și, uneori, înaintează solicitări către autoritățile locale. Totuși, ea a atras atenția și asupra unei dificultăți foarte concrete: menținerea membrilor activi este greu de susținut în timp, pentru că mulți tineri pleacă după 18 ani la studii, iar grupul se tot micșorează.

În **Germania**, consiliile de tineret există în unele localități rurale, dar nu peste tot. În schimb, un rol important îl au organizațiile de tineret, care funcționează aproape ca structuri de reprezentare. Acestea au capacitatea de a duce mai departe vocea tinerilor și de a o conecta cu procese de advocacy și dialog politic. În acest fel, chiar dacă un tânăr dintr-un sat nu are mereu un loc formal la masa deciziilor din primărie, el poate totuși să fie reprezentat prin intermediul unei structuri mai largi care pune pe agenda publică teme importante pentru tinerii din rural. Situații similare se regăsesc și în Austria sau în Irlanda, unde rețelele și organizațiile de tineret din mediul rural oferă tinerilor o platformă de exprimare și influență.

În **sudul Europei**, structurile formale de participare pentru tineri în mediul rural sunt, în general, mai puțin dezvoltate. În țări precum Spania sau Italia, unde există foarte multe municipalități mici, doar o parte dintre ele au consilii locale de tineret sau alte mecanisme similare. În unele contexte, atenția față de participarea tinerilor din rural a început să crească abia în ultimii ani, iar în trecut aceștia au fost mai degrabă organizați în jurul unor asociații culturale sau inițiative locale punctuale, decât în structuri consultative stabile.

Există și contexte în care participarea se întâmplă prin **simulări de procese democratice**, organizate periodic la nivel regional sau național. În unele țări, astfel de inițiative includ și tineri din mediul rural. Chiar dacă nu sunt mecanisme permanente, ele pot avea un rol valoros, pentru că îi ajută pe tineri să înțeleagă mai bine cum funcționează procesele de decizie și le oferă experiențe concrete de implicare.

Astfel, existența unor structuri consultative pentru tineri în mediul rural diferă mult de la o țară la alta și chiar de la o comunitate la alta. Acolo unde ele există și sunt susținute, pot deveni o punte reală între tineri și autoritățile locale. Acolo unde lipsesc, participarea tinerilor din rural tinde să ia alte forme, de multe ori mai informale, mai puțin vizibile și mai puțin recunoscute oficial.

3. Participarea informală și implicarea în comunitate

În multe cazuri, tinerii din mediul rural participă la viața comunității în moduri care nu sunt văzute imediat ca fiind „politice”, dar care sunt, de fapt, forme foarte reale de implicare civică.

Voluntariatul și implicarea în folosul comunității

Un lucru care apare destul de clar este faptul că tinerii din mediul rural se implică adesea mult în activități de voluntariat, mai ales în roluri care țin direct de viața comunității. În sate și în localități mici, astfel de forme de implicare sunt adesea mai vizibile decât participarea în structuri formale de decizie. Vorbim despre implicarea în organizații locale, cluburi sportive, grupuri comunitare, inițiative ale bisericii, activități pentru evenimentele satului sau alte forme de sprijin pentru viața de zi cu zi a comunității.

În focus grupuri, mulți tineri au vorbit despre voluntariat ca despre una dintre puținele căi reale prin care pot face lucrurile să se miște. Ideea care a revenit de mai multe ori a fost foarte simplă: dacă vrem să se întâmple ceva în comunitatea noastră, de multe ori trebuie să ne implicăm chiar noi și să punem umărul. Chiar dacă acest tip de participare nu înseamnă neapărat influențarea directă a unei politici publice, el dezvoltă competențe importante, întărește legăturile dintre oameni și construiește încredere, apartenență și responsabilitate. Uneori, de aici pornesc și forme mai clare de advocacy: un grup de tineri care amenajează un

spațiu comunitar poate ajunge ulterior să ceară sprijin sau finanțare din partea autorităților locale.

Inițiative locale și ONG-uri

În multe comunități rurale, tinerii au început să creeze propriile inițiative tocmai pentru a răspunde unor nevoi pe care nimeni altcineva nu le acoperă. Uneori este vorba despre proiecte sociale, altele despre inițiative culturale, ecologice sau antreprenoriale. Există exemple de tineri care au redeschis spații închise și le-au transformat în locuri pentru comunitate, de grupuri care organizează acțiuni de ecologizare sau întrețin trasee și spații publice, dar și de tineri care readuc la viață tradiții locale prin evenimente și activități culturale.

Toate aceste inițiative arată că participarea tinerilor din rural nu înseamnă doar prezență în ședințe sau structuri oficiale, ci și capacitatea de a vedea o nevoie și de a acționa concret. Chiar dacă astfel de acțiuni nu au mereu o legătură directă cu administrația, ele influențează viața comunității și, de multe ori, ajung să implice și o formă de colaborare sau negociere cu autoritățile locale.

Relațiile de familie și rețelele comunitare

În comunitățile mici, relațiile personale contează adesea mai mult decât structurile formale. Unii tineri din mediul rural ajung să își exprime punctul de vedere nu prin mecanisme oficiale, ci prin discuții directe cu oameni din comunitate pe care îi cunosc – lideri locali, consilieri, reprezentanți ai primăriei sau alte persoane care au influență. Uneori, problemele sunt ridicate într-o întâlnire informală, altele într-un grup local de Facebook sau într-o conversație directă cu cineva din administrație care este și vecin, cunoscut sau membru al comunității.

Acest tip de participare este mai puțin vizibil și mai puțin recunoscut ca formă oficială de implicare, dar în mediul rural are o importanță reală. În comunitățile mai bine încheiate, tinerii pot avea un cuvânt de spus tocmai prin aceste relații directe, mai ales atunci când sunt proactivi și când adulții sunt dispuși să-i asculte.

Protestul și activismul

În mod tradițional, protestele inițiate de tineri au fost asociate mai mult cu mediul urban. Cu toate acestea, și tinerii din mediul rural au început să se mobilizeze în jurul unor teme care îi afectează direct. Un exemplu important este cel legat de mediu și climă. În timpul mobilizărilor globale pentru climă, unii tineri din rural au organizat acțiuni în orașele apropiate sau s-au alăturat protestelor mai mari. În alte contexte, tinerii s-au implicat și în mobilizări legate de agricultură, dezvoltare rurală sau depopulare.

Astfel de exemple arată că, atunci când o problemă îi atinge direct, tinerii din mediul rural sunt gata să se implice și prin protest sau activism civic. Totuși, discuțiile din focus grupuri au arătat și că, pentru mulți dintre ei, protestul este văzut ca un pas mare și uneori riscant. În comunitățile mici, mai ales acolo unde relațiile sunt foarte apropiate și toată lumea se cunoaște, faptul că te poziționezi public împotriva unei decizii sau a unei autorități poate veni cu costuri sociale. Unii tineri se tem că vor fi etichetați sau judecați de ceilalți.

Din acest motiv, mulți preferă forme mai discrete de advocacy sau, în unele cazuri, aleg pur și simplu să plece din comunitate în loc să intre în conflict direct cu sistemul local. În același timp, percepția asupra activismului începe să se schimbe. Odată cu rețelele sociale, tinerii din rural pot susține cauze, pot face vizibile probleme și pot contribui la mobilizare chiar și atunci când nu protestează fizic în spațiul public al satului sau al comunei.

Participarea informală rămâne una dintre cele mai importante forme prin care tinerii din mediul rural se implică în viața comunității. De multe ori, ea este mai accesibilă, mai apropiată de realitatea lor și mai ușor de pus în practică decât participarea prin canale formale. Tocmai de aceea, dacă vrem să înțelegem cu adevărat participarea tinerilor din rural, trebuie să privim dincolo de structurile oficiale și să recunoaștem și aceste forme de implicare, care sunt poate mai puțin vizibile, dar foarte importante.

4. Participarea prin platforme digitale

Astăzi, participarea tinerilor se mută tot mai mult și în spațiul digital. Chiar și în multe zone rurale, majoritatea tinerilor au acces la un telefon mobil și folosesc rețelele sociale sau diferite aplicații de comunicare. Acest lucru a deschis și forme noi de implicare.

Tinerii din mediul rural folosesc adesea grupuri de Facebook, conversații pe WhatsApp sau alte forumuri locale pentru a discuta probleme din comunitate, pentru a schimba informații și pentru a se mobiliza în jurul unor inițiative sau acțiuni concrete. În multe cazuri, spațiul digital devine locul în care se vorbește prima dată despre o problemă, se adună oameni în jurul unei idei sau se organizează o reacție comună.

În teorie, instrumentele de participare online de la nivel național sau european – cum ar fi consultările publice, sondajele, competițiile de idei pentru tineri sau alte mecanisme digitale de implicare – pot ajunge la tinerii din rural la fel de ușor cum ajung la cei din urban. Atunci când există conexiune bună la internet, acces la informație și suficientă vizibilitate, aceste instrumente pot reduce distanțele geografice și pot crea oportunități noi de participare.

Totuși, și aici se vede foarte clar **decalajul digital**. Tinerii din comunitățile rurale în care internetul este slab, instabil sau greu accesibil au șanse mai mici să participe la astfel de procese. La fel se întâmplă și atunci când lipsesc competențele digitale sau când tinerii nu știu că aceste oportunități există.

Așadar, participarea digitală poate fi o oportunitate importantă pentru tinerii din mediul rural, dar nu este automat accesibilă tuturor. Ca ea să funcționeze cu adevărat, este nevoie nu doar de platforme online, ci și de conectivitate bună, informare și sprijin real pentru ca tinerii să poată folosi aceste spații în mod activ și cu sens.

Nivelul de participare al tinerilor din mediul rural diferă foarte mult de la o comunitate la alta. În unele locuri există o viață de tineret activă, cu cluburi, consilii, proiecte și inițiative care îi implică pe tineri în mod real. În altele, participarea este foarte scăzută sau aproape inexistentă. O concluzie importantă care reiese din cercetare este că tinerii din mediul rural sunt interesați și dispuși să se implice, dar de multe ori nu au suficiente oportunități reale pentru a face asta.

În același timp, mulți tineri din rural simt că participarea lor nu produce efecte concrete. Chiar și atunci când își spun părerea, au impresia că nimic nu se schimbă cu adevărat. Acest lucru duce, treptat, la dezamăgire, neîncredere și, uneori, la retragerea completă din orice formă de implicare. Tocmai această combinație – dorința de a participa, blocată de lipsa oportunităților sau de sentimentul că vocea lor nu contează – descrie foarte bine starea actuală a participării tinerilor din mediul rural. În același timp, ea arată și un potențial important: acolo unde există structuri, sprijin și deschidere, participarea tinerilor poate crește și se poate transforma în ceva foarte valoros pentru comunitate.

Un aspect care apare destul de clar este că tinerii din mediul rural par să fie mai prezenți în forme de participare apropiate de comunitate – cum ar fi voluntariatul, proiectele locale sau inițiativele informale – decât în participarea politică instituțională. Cu alte cuvinte, atunci când au ocazia, ei investesc energie în a îmbunătăți concret viața din jurul lor, chiar dacă evită spațiile politice formale. Asta ne arată că tinerii din rural participă, dar de multe ori în felul lor, mai puțin vizibil și mai puțin recunoscut de instituții.

Un exemplu bun vine chiar dintr-o poveste împărtășită în focus grupuri. Într-un sat din România, un grup de tineri a creat o asociație locală pentru a organiza activități dedicate altor tineri din comunitate. În timp, prin ceea ce au făcut și prin încrederea pe care au construit-o, au reușit să ceară autorităților locale un spațiu pentru tineri. Primarul, văzând că acești tineri contribuie real la viața comunității, a fost deschis și a acceptat. Astăzi, satul are un loc în care tinerii se pot întâlni, socializa și organiza, iar liderii aceluia grup ajung uneori să participe și la ședințe ale consiliului local atunci când sunt discutate subiecte care îi privesc. Este un exemplu

foarte clar despre cum participarea comunitară poate deveni, în timp, și participare la luarea deciziilor, atunci când inițiativa tinerilor întâlnește deschidere din partea liderilor locali.

Pe de altă parte, acolo unde nu există un mediu care să susțină implicarea, participarea rămâne minimă. În unele comunități rurale, tinerii spun că nu există nimic pentru ei: nici consilii de tineret, nici evenimente, nici spații în care să se adune sau să se exprime. În astfel de contexte, mulți dintre prietenii lor au plecat deja, iar cei care au rămas fie încearcă să nu iasă în evidență, fie își fac la rândul lor planuri să plece. Din păcate, astfel de situații există în multe regiuni rurale afectate de depopulare, mai ales în sudul și estul Europei, unde scăderea numărului de tineri face și mai dificilă construirea unor forme organizate de participare.

Participarea tinerilor din mediul rural în Europa este marcată de un paradox. La nivel individual, mulți tineri sunt implicați în comunitățile lor sau și-ar dori să contribuie mai mult. La nivel structural, însă, le lipsesc adesea canalele, spațiile și recunoașterea de care au nevoie pentru ca această implicare să conteze cu adevărat. Acolo unde există structuri funcționale – precum consilii de tineret, organizații active sau administrații locale deschise – tinerii pot avea un rol important: pot contribui la politici locale, pot conduce proiecte și se pot conecta la dezbateri mai largi, inclusiv la nivel național. Dar acolo unde aceste structuri lipsesc, participarea lor rămâne mai ales informală și, de multe ori, invizibilă pentru cei care iau deciziile.

Această realitate ne ajută să înțelegem mai bine de ce există încă atât de multe goluri și ce anume împiedică participarea tinerilor din mediul rural. Iar exact aceste provocări vor fi analizate în capitolul următor.

Rural youth structures are the backbone of rural youth participation. They organize and articulate the voice of rural youth, provide platforms for involvement, and serve as bridges with authorities.

Strengthening these structures (through funding, capacity-building, and legal empowerment) and ensuring rural youth are represented in broader youth structures are vital steps.

Rolul structurilor de tineret din mediul rural

O participare reală și constantă a tinerilor are nevoie, de multe ori, și de structuri organizate care să le reprezinte interesele și să facă legătura dintre ei și cei care iau deciziile. În mediul rural, astfel de structuri – de la consilii locale de tineret până la organizații naționale și internaționale – au un rol important în a face vocea tinerilor mai puternică și mai vizibilă și în a crea contexte în care aceasta poate influența politicile publice. Acest capitol urmărește tocmai aceste structuri: ce rol au, cât de mult reușesc să influențeze deciziile publice și în ce măsură contribuie la creșterea capacității tinerilor din rural de a acționa și de a produce schimbare.

Consilii locale de tineret și forumurile de tineret

La nivel local, una dintre cele mai importante forme de organizare este reprezentată de **consiliile locale de tineret** sau de alte forumuri similare. Acolo unde există, aceste structuri le oferă tinerilor un spațiu prin care pot discuta problemele care îi privesc și prin care pot transmite, într-un mod mai organizat, propuneri și recomandări către autoritățile locale.

Așa cum am văzut și anterior, prezența acestor structuri diferă mult de la o țară la alta. În unele contexte, ele sunt deja destul de bine integrate în funcționarea administrației locale, inclusiv în municipalități mici din mediul rural. În general, astfel de consilii sunt formate din tineri reprezentanți, aleși sau desemnați, care se întâlnesc periodic și discută teme relevante pentru viața tinerilor din comunitate.

Influența lor depinde însă foarte mult de rolul pe care îl au în mod concret. În unele locuri, activitatea lor se limitează mai ales la organizarea de evenimente sau activități pentru tineri. În altele, au și un rol consultativ real în toate subiectele care țin de tineret. Există situații în care aceste consilii sunt recunoscute oficial în regulamentele sau politicile locale, ceea ce înseamnă că autoritățile sunt obligate să le consulte atunci când iau decizii care afectează tinerii și, uneori, le alocă chiar și un buget propriu.

Acest tip de susținere instituțională face o diferență importantă. Atunci când există, tinerii pot avea o contribuție reală la deciziile locale – de exemplu, pot influența o strategie locală de tineret, pot semnală nevoi concrete sau pot veni cu observații legate de transport, spații pentru tineri sau alte servicii care îi privesc direct.

În schimb, în țările sau regiunile în care astfel de structuri nu sunt comune, nu sunt active sau nu sunt recunoscute, tinerii din mediul rural rămân fără o voce organizată și fără un canal clar prin care să participe la guvernarea locală. În aceste cazuri, participarea lor depinde mult mai mult de inițiative informale sau de deschiderea punctuală a unor lideri locali.

Eficiența consiliilor locale de tineret din mediul rural depinde foarte mult și de **sprijinul adulților**. Acolo unde autoritățile locale ascultă cu adevărat, răspund la propunerile tinerilor și creează spațiu pentru dialog – de exemplu, invitându-i la ședințe sau oferindu-le un rol de observatori – aceste structuri pot deveni influente și relevante. În schimb, atunci când ele există doar formal, pe hârtie, sunt ignorate sau nu primesc resursele necesare, impactul lor rămâne foarte redus. În astfel de situații, tinerii implicați pot ajunge rapid la frustrare și dezamăgire.

De aceea, consolidarea rolului și a capacității consiliilor locale de tineret este un element esențial atunci când vorbim despre participarea tinerilor din mediul rural și despre cum poate fi aceasta susținută în mod real.

Consiliile Naționale de Tineret și reprezentarea tinerilor din mediul rural

Aproape fiecare țară europeană are un **Consiliu Național de Tineret**, adică o structură-umbrelă care reunește organizații de tineret și reprezintă interesele tinerilor în dialogul cu factorii de decizie. Pentru tinerii din mediul rural, însă, nu este important doar faptul că aceste structuri există, ci și **cine este prezent în ele și cine are, cu adevărat, o voce**.

În multe țări, consiliile naționale de tineret au fost, pentru mult timp, dominate mai ales de organizații din mediul urban – cum ar fi uniuni studențești, organizații politice de tineret sau alte structuri care au, în mod firesc, mai multe resurse și mai multă vizibilitate în orașe. În acest context, tinerii din mediul rural au fost adesea slab reprezentați sau chiar absenți din aceste spații.

Totuși, în unele țări, situația începe să se schimbe. Există consilii naționale în care organizațiile de tineret din mediul rural sunt membre active sau chiar beneficiază de forme dedicate de reprezentare. Atunci când aceste organizații sunt prezente, ele pot aduce pe agenda publică teme care altfel riscă să rămână invizibile: accesul la servicii, mobilitatea redusă, lipsa spațiilor pentru tineri, conectivitatea slabă sau nevoia de participare reală în comunitățile rurale.

Mai mult decât atât, prezența unei organizații din rural într-un consiliu național de tineret înseamnă și capacitatea de a propune poziții și rezoluții, de a contribui la consultări publice și de a nominaliza tineri din rural pentru diferite procese, evenimente sau delegații. Cu alte cuvinte, nu este vorba doar despre reprezentare simbolică, ci despre posibilitatea reală de a influența prioritățile politicilor de tineret și de a aduce perspectiva rurală în spații unde, altfel, ea ar lipsi.

Din acest punct de vedere, prezența tinerilor și a organizațiilor din mediul rural în consiliile naționale de tineret este esențială pentru ca politicile de tineret să nu fie gândite doar dintr-o perspectivă urbană, ci să țină cont și de realitățile foarte diferite din afara marilor orașe.

Organizații și rețele de tineret din mediul rural la nivel internațional:

Dincolo de consiliile generale de tineret, există și organizații internaționale create special **pentru tinerii din mediul rural**. Acestea au un rol foarte important, pentru că oferă sprijin, creează apartenență, dezvoltă leadership și duc mai departe vocea tinerilor din rural în procese de advocacy și reprezentare.

Rural Youth Europe

Un exemplu foarte important la nivel european este **Rural Youth Europe (RYE)**, o organizație-umbrelă care reunește 24 de organizații membre din 20 de țări și reprezintă aproximativ 500.000 de tineri din mediul rural.

Pe de o parte, RYE organizează evenimente de dezvoltare și învățare pentru tinerii din rural, cum ar fi întâlniri anuale, seminare tematice și alte activități prin care aceștia își pot dezvolta competențele, pot învăța unii de la alții și pot construi relații între organizații și comunități din țări diferite. Pe de altă parte, rețeaua creează un spațiu în care bunele practici circulă, se discută și se adaptează, astfel încât organizațiile membre să nu fie nevoite să pornească de fiecare dată de la zero.

În același timp, Rural Youth Europe are și un rol de susținere și reprezentare la nivel european. Chiar dacă nu face în mod direct advocacy pe lângă fiecare guvern național, rețeaua își sprijină organizațiile membre cu instrumente, cunoștințe și contexte care le ajută să facă acest lucru în propriile țări. Cu alte cuvinte, nu doar vorbește despre participarea tinerilor din rural, ci contribuie concret la întărirea capacității organizațiilor de a-și susține punctele de vedere și de a influența deciziile.

Importanța unei astfel de structuri se vede și în faptul că tema tinerilor din mediul rural a rămas prezentă pe agenda europeană de tineret. RYE a fost parte din procesele de dialog care au contribuit la conturarea unor priorități europene pentru tinerii din rural, iar existența sa a ajutat ca această temă să nu rămână marginală.

Poate la fel de important este și faptul că Rural Youth Europe îi ajută pe tinerii din mediul rural să nu se simtă singuri sau izolați. Le oferă un sentiment de apartenență la o comunitate europeană mai largă, în care provocările lor sunt înțelese, împărtășite și transformate în acțiune comună. Această solidaritate și această identitate comună pot întări foarte mult și energia cu care tinerii se implică apoi în propriile comunități.

MIJARC (Mișcarea Internațională a Tineretului Rural Catolic)

Un alt exemplu important este **MIJARC Europe**, o rețea prezentă în mai multe țări europene, unde organizațiile membre poartă uneori denumiri locale diferite, precum JARC. Aceste structuri lucrează, în general, la intersecția dintre dezvoltarea personală a tinerilor, agricultură, justiție socială și viață comunitară, dintr-o perspectivă inspirată de valori creștine. În același timp, ele participă și la dialoguri mai largi despre dezvoltarea rurală și drepturile tinerilor.

La fel ca alte rețele europene de tineret rural, MIJARC este prezentă în spații importante de reprezentare și dialog la nivel european. Însă contribuția ei nu se vede doar la nivel de politici, ci și foarte concret în comunități. În multe sate, prin grupuri parohiale de tineri sau structuri dedicate tinerilor implicați în agricultură, aceste organizații au creat contexte în care tinerii au putut învăța să se organizeze, să își asume responsabilități și să devină lideri în comunitățile lor.

În unele contexte, mai ales în anumite regiuni din Franța, Belgia sau Portugalia, astfel de grupuri au funcționat mult timp aproape ca niște adevărate consilii de tineret informale. Acolo unde alte structuri lipseau, ele au oferit tinerilor un spațiu de întâlnire, formare și implicare. În timp, au contribuit la formarea unor lideri comunitari care au mers mai departe și s-au implicat în organizații, administrație sau alte forme de reprezentare.

De aceea, valoarea unor astfel de rețele este dublă: pe de o parte, contribuie la formarea unei generații de tineri mai pregătiți să își asume roluri active în comunitate; pe de altă parte, participă și la eforturi de reprezentare și advocacy, aducând în discuție teme importante pentru viitorul mediului rural.

Asociațiile tinerilor fermieri

Deși sunt orientate în primul rând spre dimensiunea economică și profesională, **asociațiile tinerilor fermieri** sunt și ele relevante atunci când vorbim despre participarea tinerilor din mediul rural. Organizații europene și naționale din acest domeniu susțin politici care influențează direct viața tinerilor din rural – de la accesul la teren și sprijinul pentru instalarea tinerilor fermieri, până la condițiile de muncă, sustenabilitatea agriculturii și viitorul comunităților agricole.

Prin acest tip de activitate, ele creează pentru membrii lor oportunități de dialog cu decidenții și de implicare în procese de politică publică. În multe zone rurale în care agricultura are un rol central, aceste structuri sunt uneori printre cele mai puternice voci ale tinerilor care ajung să fie auzite de ministere, autorități locale sau alte instituții relevante.

În același timp, asociațiile tinerilor fermieri colaborează adesea și cu alte organizații de tineret rural în jurul unor teme comune, cum ar fi ocuparea forței de muncă, viitorul satelor sau oportunitățile pentru tineri în comunitățile rurale. Astfel, ele devin mai mult decât simple structuri profesionale: devin spații prin care o parte importantă a tinerilor din rural – în special cei implicați în agricultură – pot avea un loc la masa discuțiilor despre agricultură, dezvoltare rurală și viitorul comunităților lor.

Rețele educaționale și de *youth work*

Și alte tipuri de structuri au un rol important în susținerea participării tinerilor din mediul rural, chiar dacă nu fac întotdeauna advocacy în mod direct. Aici intră, de exemplu, rețelele educaționale, organizațiile de youth work și cluburile de tineret care funcționează în comunități rurale.

Un exemplu relevant este mișcarea **4H**, prezentă în unele țări nordice și din Europa de Est, prin cluburi de tineret axate pe dezvoltarea de competențe, implicare practică și responsabilitate civică. În Finlanda, de pildă, organizația 4H are cluburi în aproape toate municipalitățile rurale. Chiar dacă aceste structuri nu au neapărat un rol direct în influențarea politicilor, ele contribuie la ceva foarte important: formează generații de tineri care capătă încredere, învață să lucreze în echipă, să organizeze proiecte și să își asume un rol activ în comunitatea lor.

Cu alte cuvinte, astfel de rețele nu schimbă doar activitatea tinerilor pe termen scurt, ci construiesc, în timp, baza unei participări mai puternice. Ele pregătesc tineri care, mai târziu, pot deveni lideri locali, membri ai unor organizații, inițiatori de proiecte sau chiar reprezentanți în structuri de decizie.

În aceeași logică, și rețele precum **Europe Goes Local**, dezvoltate în cadrul programului Erasmus+, au un rol relevant. Acestea includ și municipalități rurale și contribuie la profesionalizarea lucrului cu tinerii la nivel local. Chiar dacă impactul lor poate părea indirect, el este foarte important: atunci când activitatea de tineret este mai bine organizată, când există lucrători de tineret mai bine pregătiți și structuri locale mai funcționale, cresc și șansele ca tinerii să aibă spații reale în care să se exprime și să fie ascultați. Uneori, asta poate însemna ceva foarte concret, cum ar fi un centru de tineret local care nu este doar un spațiu de activități, ci și un loc din care vocea tinerilor ajunge mai ușor la autorități.

Influența structurilor de tineret din mediul rural diferă de la un nivel la altul.

La **nivel local**, un consiliu de tineret care funcționează bine sau un ONG de tineret activ poate influența în mod concret deciziile din comunitate. În multe situații, astfel de structuri au contribuit la apariția unor centre pentru tineri, la finanțarea unor programe locale sau la introducerea unor măsuri care răspund mai bine nevoilor tinerilor. Totuși, în multe comunități rurale, astfel de structuri fie lipsesc complet, fie există doar formal, fără activitate reală și fără impact. O provocare importantă este și continuitatea lor, mai ales în localitățile unde numărul tinerilor este mic, iar schimbările de generație se întâmplă rapid. În unele țări, o soluție a fost crearea unor structuri de tineret comune pentru mai multe localități, dar acest lucru cere coordonare, resurse și cooperare între administrații.

La **nivel național**, organizațiile de tineret din mediul rural și reprezentanții lor din structurile naționale de tineret joacă un rol important în a face politicile de tineret mai sensibile la realitatea din rural. Influența lor devine vizibilă atunci când strategiile naționale de tineret menționează explicit tinerii din mediul rural sau când apar programe dedicate, cum ar fi măsuri pentru sprijinirea mobilității, susținerea antreprenoriatului rural sau inițiative adaptate pentru tinerii din comunități mici. De multe ori, astfel de schimbări nu apar întâmplător, ci ca rezultat al muncii de reprezentare și advocacy făcute de aceste structuri.

La **nivel european**, rețele și organizații dedicate tinerilor din mediul rural au reușit să aducă această temă dintr-o zonă aproape invizibilă în centrul unor discuții importante de politică publică. Faptul că astăzi există obiective europene dedicate tinerilor din rural sau recomandări care le recunosc explicit realitatea și drepturile arată că, în spatele acestor progrese, au existat ani de muncă, dialog și presiune constantă din partea structurilor de tineret. Aceste organizații au contribuit la transmiterea unui mesaj esențial: **tinerii din mediul rural contează**, iar nevoile, ideile și contribuția lor trebuie luate în serios.

Mai mult decât atât, rolul acestor structuri nu se oprește odată cu apariția unor documente sau politici. Ele sunt importante și mai departe, pentru că pot urmări ce se întâmplă în practică și pot continua să împingă agenda înainte. Cu alte cuvinte, nu doar deschid drumuri, ci și ajută la menținerea presiunii pentru ca aceste drumuri să nu rămână doar pe hârtie.

În concluzie, structurile de tineret din mediul rural – fie că vorbim despre consilii de tineret, organizații locale, rețele naționale sau platforme europene – reprezintă coloana vertebrală a participării tinerilor din mediul rural. Ele ajută la organizarea și articularea vocii tinerilor, creează contexte de implicare și funcționează ca punți între tineri și autorități. De aceea, consolidarea acestor structuri – prin finanțare, dezvoltare de capacitate și recunoaștere legală și instituțională – este un pas esențial. La fel de important este și ca tinerii din mediul rural să fie reprezentați în mod real și în structurile mai largi de tineret, nu doar în cele dedicate exclusiv mediului rural.

While some challenges (like feeling unheard by adults) are common to youth in general, they often manifest in specific ways or with greater intensity in rural settings.

All these challenges are deeply interrelated. For example, limited infrastructure (no transport) feeds into geographic isolation, which feeds into fewer opportunities and confidence, which is reinforced by dismissive attitudes, and so on – forming a complex barrier web around rural youth.

Provocări privind participarea tinerilor din rural

Tinerii din mediul rural din Europa se confruntă cu o serie de obstacole care le fac participarea mai dificilă, fie că vorbim despre implicarea în luarea deciziilor, în viața comunității sau în activități civice. Aceste provocări sunt multiple și se leagă între ele: unele țin de infrastructură și de distanțele geografice, altele de condițiile socio-economice, iar altele de felul în care funcționează instituțiile sau de cât de deschiși sunt adulții și autoritățile să îi asculte cu adevărat pe tineri.

Acest capitol urmărește să identifice principalele bariere care stau în calea participării tinerilor din mediul rural, pornind atât de la cercetările existente, cât și de la experiențele directe împărtășite în focus grupuri și de la datele cantitative analizate.

Este important de spus că unele dintre aceste dificultăți nu sunt specifice doar tinerilor din rural. De exemplu, sentimentul că nu sunt ascultați sau luați în serios de către adulți este o experiență pe care o au mulți tineri, indiferent unde locuiesc. Totuși, în mediul rural, aceste probleme apar adesea într-o formă mai accentuată sau se combină cu alte lipsuri și limitări, ceea ce face participarea și mai greu de susținut.

1. Infrastructură limitată și acces redus la servicii

Una dintre cele mai des întâlnite provocări pentru tinerii din mediul rural este lipsa infrastructurii de bază care face participarea posibilă. Cu alte cuvinte, înainte să vorbim despre implicare, consultare sau influențarea deciziilor, trebuie să ne uităm la condițiile concrete care le permit tinerilor să fie prezenți, conectați și susținuți.

Transport și mobilitate

Lipsa unui transport public funcțional este una dintre cele mai mari bariere pentru participarea tinerilor din mediul rural. Atunci când nu ai cum să te deplasezi ușor, devine mult mai greu să ajungi la întâlniri, la evenimente, la activități de tineret, la școală sau la servicii care te-ar putea sprijini să te implici. În multe comunități rurale, distanțele sunt mari, cursele sunt puține, iar deplasarea depinde adesea de părinți, de mașina personală sau de ocazii.

În focus grupuri, această problemă a fost menționată foarte des. Mulți tineri au vorbit despre faptul că lipsa transportului îi izolează și îi lasă, pur și simplu, pe dinafară. Dacă nu poți ajunge fizic în locurile unde se iau decizii sau unde se desfășoară activități relevante, participarea devine aproape imposibilă. În timp, această izolare poate alimenta apatia, sentimentul de excludere și impresia că viața comunității se întâmplă fără tine.

Conectivitate digitală

În prezent, accesul la internet este esențial pentru participare. De el depind accesul la informație, posibilitatea de a intra în consultări online, de a lua parte la campanii, de a afla despre oportunități sau de a rămâne conectat la ce se întâmplă în jur. Cu toate acestea, în multe zone rurale, conexiunea la internet este încă slabă, instabilă sau insuficientă.

Discuțiile din focus grupuri au arătat foarte clar că există în continuare un decalaj digital între comunități. În unele țări, tinerii au spus că satele lor beneficiază deja de internet bun, inclusiv datorită unor programe naționale de dezvoltare. În altele, însă, au vorbit despre servicii slabe și inegale, care fac dificilă participarea în spațiul online. Acest lucru înseamnă că nu toți tinerii din rural au aceleași șanse de a lua parte la formele digitale de participare.

În plus, nu este vorba doar despre conexiune, ci și despre competențe digitale. Fără acces bun la internet și fără sprijin pentru a folosi eficient instrumentele online, tinerii din rural pot rata oportunități importante: petiții online, webinarii, consultări, formulare, apeluri sau chiar informațiile de bază despre programele care li se adresează. Nu întâmplător, una dintre recomandările care apare frecvent în consultările cu tinerii din mediul rural ține de accesul la internet pentru toți tinerii din rural. Excluderea digitală nu afectează doar participarea, ci și modul în care circulă informația. Iar dacă nu afli la timp ce există, nu ai cum să te implici.

Spații și facilități pentru tineri

Infrastructura înseamnă și existența unor spații fizice pentru tineri. În orașe, tinerii au mai des acces la centre de tineret, biblioteci, hub-uri, cafenele sau alte locuri unde se pot întâlni, organiza și discuta. În mediul rural, astfel de spații lipsesc de multe ori. În unele sate, singurele locuri de întâlnire rămân magazinul din sat sau barul local, care nu sunt neapărat spații potrivite pentru organizare, dialog sau activități de tineret.

Fără un loc în care să se adune, tinerilor le este mult mai greu să construiască inițiative, să discute problemele care îi afectează sau să planifice acțiuni comune. Unele comunități au cămine culturale sau săli comunitare, dar acestea pot fi greu accesibile, controlate mai ales de adulți sau disponibile doar în anumite condiții. În mai multe țări, cluburile de tineret din rural au dispărut în timp, fie din lipsă de finanțare, fie din cauza scăderii numărului de tineri.

Absența unui spațiu sigur și prietenos transmite și un mesaj simbolic puternic: că tinerii nu sunt o prioritate. Așa cum spuneau și unii tineri din România implicați în programul European Youth Village: *„atunci când pentru orice atelier trebuie să împrumuți o sală de clasă sau să stai afară, simți foarte clar că nevoile tinerilor nu sunt luate în serios”*.

Accesul la educație și formare

Chiar dacă nu ține strict de infrastructură în sens clasic, accesul la educație influențează direct participarea. Mulți tineri din mediul rural trebuie să facă naveta pe distanțe mari sau să se mute pentru a merge la liceu sau la facultate. Acest lucru contribuie la un fenomen cunoscut și foarte vizibil: plecarea tinerilor din comunitate. Cei care au mai multe oportunități educaționale pleacă, iar de multe ori nu se mai întorc. Astfel, comunitățile pierd exact o parte dintre tinerii care ar fi putut deveni lideri locali, inițiatori de proiecte sau reprezentanți ai generației lor.

În același timp, tinerii care rămân pot fi prinși în programe de formare practică, în muncă sau în alte responsabilități care le lasă mai puțin timp și mai puțin spațiu pentru implicare civică. Lipsa unor oportunități educaționale locale înseamnă și mai puține contexte în care tinerii să învețe despre participare, democrație sau reprezentare, cum ar fi consilii ale elevilor, programe civice sau activități extracurriculare. În unele cazuri, învățarea online a reușit să compenseze parțial distanța geografică, dar, per ansamblu, accesul limitat la educație rămâne o barieră importantă.

Servicii publice și sociale

Multe comunități rurale nu au servicii esențiale pentru tineri, cum ar fi consiliere psihologică, orientare profesională, servicii de sănătate prietenoase pentru tineri sau programe de sprijin adaptate nevoilor lor. Această lipsă contează enorm și pentru participare. Atunci când nevoile de bază legate de sănătate, echilibru emoțional sau siguranță nu sunt acoperite, implicarea civică ajunge, firească, pe plan secund.

De exemplu, un tânăr care se confruntă cu anxietate și nu are acces la sprijin într-o comunitate izolată poate să nu aibă nici energia, nici încrederea necesară pentru a merge la o întâlnire publică, pentru a vorbi în fața altora sau pentru a se implica într-o inițiativă locală. În plus, acolo unde nu există lucrători de tineret, programe de *outreach* sau servicii de sprijin, tinerii nu au nici acea persoană sau structură care să îi încurajeze, să îi informeze și să le spună că vocea lor contează.

În multe sate, tinerii simt exact asta: că nu există nimeni care să se uite cu adevărat la nevoile lor sau să îi însoțească în procesul de implicare. Iar atunci când simți că nimeni nu este acolo pentru tine, motivația de a participa scade și mai mult.

Astfel, infrastructura limitată și accesul slab la servicii nu sunt doar probleme tehnice sau administrative. Ele influențează direct dacă tinerii din mediul rural pot participa sau nu. Fără transport, fără internet bun, fără spații, fără servicii și fără acces real la educație și sprijin, participarea devine un efort mult mai mare decât ar trebui să fie. În multe cazuri, nu lipsa interesului este problema, ci lipsa condițiilor de bază care să facă implicarea posibilă.

2. Izolarea geografică și distanța față de centrele de decizie

Prin definiție, comunitățile rurale sunt mai răsfirate și, de multe ori, mai departe de locurile în care se iau deciziile. Această distanță nu este doar una fizică, ci și una simbolică. Pentru mulți tineri din mediul rural, centrele de putere – fie că vorbim despre capitale, reședințe de județ sau centre regionale – par departe, greu accesibile și adesea rupte de realitatea lor de zi cu zi.

Distanța față de factorii de decizie

Multe dintre deciziile care influențează viața tinerilor din rural – legate de educație, programe de tineret, transport, servicii sau dezvoltare locală – sunt luate la niveluri aflate departe de comunitățile lor. În multe cazuri, evenimentele naționale, consultările importante sau întâlnirile cu decidenți se organizează în capitale sau în orașe mari, locuri în care unii tineri din mediul rural ajung rar sau chiar deloc.

Această realitate creează și o distanță emoțională și psihologică. Mulți tineri au sentimentul că cei care iau deciziile nu le cunosc viața, nu le înțeleg problemele și nu sunt cu adevărat interesați de ce se întâmplă într-un sat mic sau într-o comunitate izolată. Când simți că ești departe de locul unde se decide și că nimeni nu se uită spre tine, este mult mai greu să crezi că participarea ta are sens. În plus, tinerii din rural au mai puține șanse să intre în contact direct cu oameni influenți, să participe la rețele, conferințe sau contexte de dialog în care să își facă vocea auzită. Dacă pentru un tânăr din oraș poate fi mai ușor să ajungă la un eveniment și să cunoască un decident, pentru un tânăr din rural acest lucru se întâmplă mult mai rar, dacă nu există un efort special de incluziune.

Număr redus de tineri și lipsa unei mase critice

Un alt obstacol important este legat pur și simplu de numărul mic de tineri din multe comunități rurale. În unele sate sau comune, grupul de tineri este foarte restrâns. Asta face mult mai dificilă organizarea oricărei forme de participare colectivă. Este greu să susții un consiliu de tineret, un club sau o inițiativă locală atunci când sunt foarte puțini oameni disponibili și implicați.

Mulți dintre tinerii care au participat la cercetare au vorbit despre sentimentul că ei și încă câțiva prieteni erau „singurii” care încercau să facă ceva în comunitate. Când un grup este atât de mic, orice plecare poate însemna sfârșitul inițiativei. Iar acest lucru devine descurajant foarte repede. În plus, organizarea la nivel mai larg, între mai multe sate sau comunități, este și ea complicată din cauza distanțelor, a lipsei transportului și a timpului necesar pentru a aduce oamenii împreună. În regiunile mai izolate, tinerii sunt despărțiți de munți, insule, drumuri lungi sau legături slabe între localități, ceea ce face colaborarea mai greu de construit. Toată această fragmentare slăbește și puterea colectivă a tinerilor.

Migrarea tinerilor din comunitate

Aproape toate regiunile rurale se confruntă, într-o măsură mai mare sau mai mică, cu plecarea tinerilor către orașe sau către alte țări. Fenomenul este și mai accentuat în zonele mai izolate sau mai afectate economic. De multe ori, pleacă exact tinerii care caută educație, oportunități și perspective mai largi – adică inclusiv cei care ar fi putut deveni lideri locali sau oameni activi în comunitate.

Cei care rămân sunt mai puțini și, uneori, se confruntă cu și mai multe dificultăți, fie economice, fie familiale, fie legate de lipsa opțiunilor. Scăderea numărului de tineri are efecte directe asupra participării: sunt mai puține voci, mai puțină energie colectivă și, uneori, apare chiar ideea că problemele tinerilor nu mai sunt o prioritate, pentru că „nu prea mai sunt tineri în comunitate”. În aceste condiții, unele autorități locale ajung să investească mai ales în servicii pentru populația vârstnică, văzută ca fiind mai numeroasă și mai relevantă electoral, în timp ce inițiativele pentru tineri sunt lăsate pe plan secund.

Acest tip de gândire alimentează un cerc vicios: nu se investește în tineri pentru că se spune că oricum vor pleca, iar lipsa investiției îi face, într-adevăr, să plece.

Sentimentul de marginalitate

Mulți tineri din mediul rural se simt la margine nu doar geografic, ci și social. Pentru anumite categorii de tineri, această izolare poate fi și mai puternică. De exemplu, pentru tinerii LGBTQ+ sau pentru tinerii care fac parte din minorități etnice, viața într-o comunitate mică și conservatoare poate însemna lipsa unor spații sigure, lipsa sprijinului și teama de a se exprima public.

În astfel de contexte, participarea devine și mai greu de imaginat. Dacă simți că nu ești acceptat sau că riști să fii judecat de comunitate, este foarte puțin probabil să îți spui deschis punctul de vedere într-o întâlnire publică sau într-un proces local de consultare. Astfel, izolarea geografică poate amplifica și izolarea socială, iar vocile unor tineri deja vulnerabili ajung să fie și mai puțin auzite.

Decalaje economice și educaționale

Izolarea vine adesea la pachet și cu mai puține oportunități de muncă, formare sau educație superioară. Tinerii NEET din mediul rural se confruntă adesea cu dificultăți multiple și, în multe cazuri, cu un nivel mai scăzut de încredere în sine. Pentru acești tineri, participarea la viața civică poate părea foarte departe de prioritățile lor imediate.

Dacă ești șomer într-o zonă izolată și încerci să găsești o soluție pentru viața ta de zi cu zi, este firesc ca participarea la o consultare sau la un forum comunitar să nu fie pe primul loc. În plus, accesul redus la educație superioară în multe regiuni rurale poate însemna și mai puțină încredere în relația cu instituțiile, cu limbajul administrativ sau cu procesele birocratice. Pentru unii tineri, toate aceste spații par complicate, distante și „nu pentru ei”.

Izolarea geografică și distanța față de centrele de decizie afectează participarea tinerilor din mediul rural în mod profund. Nu este vorba doar despre kilometri sau despre lipsa de transport, ci și despre sentimentul de deconectare, despre numărul mic de tineri rămași în comunitate, despre lipsa rețelelor și despre impresia că vocea ta nu ajunge nicăieri. Toate acestea fac ca participarea să devină mai dificilă, mai fragilă și, de multe ori, mai puțin vizibilă.

3. Bariere de atitudine și bariere culturale

Pe lângă problemele legate de infrastructură, distanță sau acces la oportunități, participarea tinerilor din mediul rural este influențată și de factori sociali și culturali care pot fi la fel de greu de depășit. Uneori, nu lipsa unui program sau a unui spațiu este cea care blochează implicarea, ci felul în care sunt priviți tinerii în comunitate și cât de legitimă este considerată vocea lor.

Atitudini conservatoare

În multe comunități rurale, relațiile sociale sunt mai tradiționale și mai ierarhice. Tinerii se lovesc adesea de o mentalitate în care se așteaptă de la ei mai degrabă să asculte decât să își spună punctul de vedere. În focus grupuri, mai mulți participanți au vorbit despre situații în care adulții, mai ales cei aflați în poziții de autoritate, au tratat ideile tinerilor cu superioritate sau le-au minimizat. De multe ori, mesajul transmis este că tinerii sunt prea mici, prea neexperimentați sau că „nu înțeleg încă cum merg lucrurile”.

Astfel de atitudini îi descurajează pe tineri să mai vorbească a doua oară. În timp, lipsa de respect față de vocea lor devine o barieră profundă, pentru că produce exact efectul pe care apoi adulții îl invocă: tinerii se retrag, nu mai participă, iar mai târziu sunt acuzați că nu sunt interesați. În multe comunități rurale, persoanele influente – primarul, preotul, directorul școlii sau alți lideri locali – au un rol foarte puternic, iar tinerii nu sunt întotdeauna văzuți ca parteneri egali de dialog.

Structuri de putere închise

În unele zone rurale, pozițiile de putere și influență sunt concentrate de mult timp în mâinile aceluiași persoane, familii sau grupuri. În astfel de contexte, apar structuri locale închise, greu de accesat și puțin dispuse să accepte idei noi, mai ales atunci când ele vin din partea tinerilor. Dacă liderii locali nu creează activ spațiu pentru participarea tinerilor, este puțin probabil să apară de la sine.

Mai mult, există situații în care inițiativele tinerilor sunt privite cu suspiciune, ca o formă de amenințare la adresa status quo-ului. Atunci când comunitatea funcționează pe logici rigide, în care anumite probleme sunt trecute sub tăcere sau anumite persoane sunt protejate de poziția lor, vocile tinerilor care încearcă să aducă în discuție teme sensibile ajung să fie și mai ușor marginalizate. Asta înseamnă că nu doar participarea este blocată, ci și încrederea tinerilor că merită să încerce.

Lipsa de încredere în propria voce

După ani în care au fost puși pe margine sau ignorați, mulți tineri din mediul rural ajung să interiorizeze ideea că opinia lor nu contează. Asta înseamnă că bariera nu mai este doar externă, ci devine și una interioară. În focus grupuri, mai mulți tineri au spus că, chiar și atunci când există anumite oportunități, tot simt că nu are rost să încerce, pentru că oricum nimic nu se schimbă.

Acest tip de neîncredere în propriul impact este foarte important. Dacă un tânăr a crescut într-un context în care a văzut constant că lucrurile rămân la fel, indiferent de ce se spune sau se cere, este firesc să ajungă să creadă că nu are puterea de a influența nimic. Pentru unii, și felul în care vorbesc sau se raportează la ceilalți devine o sursă de nesiguranță. Unii tineri din rural simt că accentul lor, stilul lor de exprimare sau lipsa de familiaritate cu anumite spații mai formale îi fac să pară „mai puțin potriviți” în comparație cu tinerii din urban. Toate acestea afectează încrederea și disponibilitatea de a se exprima.

De aceea, participarea nu înseamnă doar crearea unor mecanisme, ci și procese de sprijin, încurajare și dezvoltare a încrederii, astfel încât tinerii să simtă că au dreptul și capacitatea de a vorbi.

Norme culturale și de gen

În unele comunități rurale, normele tradiționale legate de gen și de rolul tinerilor în societate pot limita și mai mult participarea. Tinerele din mediul rural se pot confrunța cu bariere suplimentare atunci când vor să își asume roluri publice, de leadership sau de reprezentare. În contexte mai conservatoare, fetele și tinerele nu sunt întotdeauna încurajate să vorbească public, să conducă inițiative sau să iasă în față.

Asta înseamnă că o parte importantă a populației tinere poate rămâne mai puțin vizibilă și mai puțin prezentă în procesele de participare. În mod similar, în unele locuri, statutul tinerilor în general este văzut ca fiind unul subordonat, iar ideea că aceștia ar trebui să aștepte până „cresc”, până capătă vârstă, experiență sau validare socială, continuă să influențeze felul în care sunt tratați. Chiar dacă Uniunea Europeană promovează, la nivel general, valori ale egalității și participării, în unele zone rurale persistă încă modele culturale care limitează implicarea, în special a tinerelor.

Neîncredere și apatie față de instituții

Mulți tineri din mediul rural au dezvoltat, în timp, o neîncredere puternică față de instituții și față de promisiunile politice. Au văzut de prea multe ori cum se vorbește despre dezvoltare rurală, despre sprijin pentru tineri sau despre investiții care, în practică, nu ajung sau nu schimbă mare lucru în comunitățile lor. Din această experiență se naște adesea un tip de cinism: ideea că autoritățile apar doar în campanii, că promisiunile nu se respectă și că, indiferent ce spun tinerii, nimic nu se va schimba.

Această atitudine nu apare din senin. Ea este legată de experiențe reale de neglijare, de servicii care au dispărut, de școli sau spitale închise, de lipsa investițiilor și de sentimentul că ruralul este văzut mereu ca o zonă secundară. În timp, toate acestea pot construi o cultură a resemnării sau a retragerii. Dacă nu vezi aproape niciodată rezultate concrete ale implicării civice, este mult mai greu să crezi că participarea are sens.

Presiunea socială și de grup

În comunitățile mici, unde toată lumea se cunoaște, a ieși în față și a susține public o cauză poate fi foarte dificil. Tinerii care aleg să vorbească, să critice sau să propună schimbări se pot lovi nu doar de reacția adulților, ci și de presiunea grupului de prieteni sau a comunității. Uneori, cei din jur îi descurajează, spunându-le să nu facă valuri, să nu își piardă timpul sau să nu atragă atenția asupra lor.

În sate și comune, unde anonimatul este aproape inexistent, orice gest public este mult mai vizibil. Asta înseamnă că și costurile sociale ale participării pot părea mai mari. Un tânăr care se implică într-o cauză sensibilă sau care contestă o decizie locală poate simți că riscă să fie judecat, etichetat sau exclus. Din acest motiv, unii aleg să rămână tăcuți, chiar și atunci când au idei, nemulțumiri sau dorința de a schimba ceva.

Barierile atitudinale și cele culturale afectează profund participarea tinerilor din mediul rural. Ele nu se văd la fel de ușor ca lipsa unui autobuz sau a unui centru de tineret, dar sunt la fel de importante. Pentru că, în lipsa unei culturi care să respecte vocea tinerilor, care să îi vadă ca parteneri și care să le ofere încredere, chiar și cele mai bune mecanisme de participare riscă să rămână goale de conținut.

4. Bariere instituționale și structurale

Chiar și atunci când tinerii din mediul rural sunt pregătiți și dispuși să participe, există adesea probleme care țin de felul în care funcționează instituțiile și sistemele de decizie și care le limitează sau le blochează implicarea.

Lipsa unor mecanisme formale de participare

În multe comunități rurale, administrațiile locale pur și simplu nu au structuri sau mecanisme clare prin care să includă tinerii în procesul decizional. Spre deosebire de unele orașe, unde există consilii consultative de tineret sau alte forme de dialog instituționalizat, în mediul rural astfel de mecanisme lipsesc adesea. În multe locuri, autoritățile locale nu au nici obligația, nici obiceiul de a consulta tinerii atunci când iau decizii.

Asta înseamnă că, dacă nu există un primar sau o administrație locală deschisă spre tineri, aceștia nu au un canal clar și recunoscut prin care să își spună punctul de vedere. Iar această lipsă este, în sine, o barieră majoră. Chiar și cei mai motivați tineri se pot lovi de faptul că nu au cui să se adreseze și că nu există un cadru în care vocea lor să poată fi luată în calcul.

Concentrarea organizațiilor de tineret în mediul urban

O altă problemă importantă este faptul că multe organizații de tineret și ONG-uri sunt concentrate în orașe. Asta creează un gol de sprijin și de oportunități în mediul rural. În lipsa unor organizații care să organizeze ateliere, formări, consultări sau inițiative locale, tinerii din comunitățile rurale rămân de multe ori în afara acestor procese.

Această situație ține și de resurse, pentru că organizațiile nu au întotdeauna capacitatea de a lucra în zone îndepărtate, dar și de o anumită logică de funcționare, care urmează de multe ori centrele mai mari de populație. Rezultatul este că tinerii din rural nu doar că au mai puține oportunități, ci sunt și mai greu de atins de către actorii care ar putea să-i susțină.

Resurse reduse pentru activități de participare

Multe comune și localități rurale au bugete mici și puțini oameni care lucrează efectiv pe teme de tineret, participare sau dezvoltare comunitară. Din acest motiv, există mai puține activități organizate care ar putea încuraja implicarea tinerilor – de la conferințe și ateliere până la procese de consultare sau programe locale dedicate lor.

În țările sau regiunile în care administrațiile locale sunt subfinanțate, participarea tinerilor ajunge foarte jos pe lista de priorități. Chiar și atunci când există bunăvoință, lipsa resurselor face dificilă apariția unor inițiative susținute și relevante. În același timp, programele naționale nu ajung întotdeauna până în comunitățile mai izolate, iar diferența dintre ce există pe hârtie și ce ajunge efectiv în sate rămâne mare.

Birocrație complicată

Mulți tineri din mediul rural sunt descurajați și de barierele birocratice care apar atunci când încearcă să se implice mai formal. De exemplu, dacă vor să înființeze o organizație, să aplice pentru o finanțare sau să inițieze o activitate cu sprijin instituțional, procedurile pot părea foarte complicate, mai ales atunci când nu există cineva care să îi ghideze.

Organizațiile din urban au adesea mai multă experiență, mai multe rețele și mai multe resurse pentru a naviga aceste procese. În schimb, un grup de tineri dintr-o comunitate rurală poate renunța foarte ușor dacă pașii sunt prea tehnici, prea lungi sau prea greu de înțeles. În plus, în unele țări, sistemele sunt foarte centralizate, iar deciziile importante se iau departe de comunitate, chiar și atunci când vizează teme locale. În astfel de contexte, chiar dacă tinerii reușesc să convingă un lider local, decizia finală poate depinde de un nivel superior, aflat departe și mai greu de influențat. Asta alimentează și mai mult sentimentul de neputință.

Excluderea din procesele de consultare

La nivel național sau european, tinerii din mediul rural nu sunt întotdeauna reprezentați suficient în procesele de consultare și dialog. Asta se întâmplă adesea din cauza modului în care sunt selectați participanții. Dacă sunt favorizați cei care fac deja parte din organizații puternice, cei care au acces la rețele sau cei care își permit să călătorească mai ușor, tinerii din rural care nu sunt conectați la aceste structuri riscă să rămână pe dinafară.

În practică, asta înseamnă că multe dintre discuțiile despre tineret pot fi dominate de perspective urbane, iar experiențele tinerilor din mediul rural ajung să fie subreprezentate. Tocmai de aceea, nu este suficient să existe procese de consultare; este nevoie și ca ele să fie gândite în mod real pentru a include și tinerii care nu ajung singuri în aceste spații. Uneori, asta înseamnă foarte simplu că instituțiile și organizațiile trebuie să meargă ele către sate și comunități, nu doar să aștepte ca tinerii să vină spre ele.

Bariere legale și de participare electorală

Există și situații în care anumite politici publice sau legi influențează participarea tinerilor, chiar dacă aceste bariere sunt mai puțin vizibile decât celelalte. De exemplu, în cele mai multe țări, tinerii sub 18 ani nu pot vota, ceea ce îi face adesea mai puțin relevanți în ochii politicienilor. În alte cazuri, statutul de rezidență poate complica lucrurile pentru tinerii care pleacă la studii, dar rămân oficial înregistrați în satul de origine sau invers. Aceste aspecte există, dar au, în general, un impact mai mic decât lipsa mecanismelor, a resurselor și a accesului real la procesele de participare.

Recul democratic și restrângerea spațiului civic

În ultimii ani, un alt risc important a început să afecteze participarea tinerilor la un nivel mai larg: restrângerea spațiului civic și slăbirea unor practici democratice. În astfel de contexte, organizațiile conduse de tineri sau inițiativele locale din mediul rural sunt adesea printre primele care resimt presiunea. Asta poate însemna finanțări mai puține, reguli mai restrictive sau acces tot mai dificil la spații și resurse.

Pentru comunitățile rurale, unde oricum structurile de participare sunt mai fragile, astfel de evoluții pot avea efecte foarte puternice. În același timp, este important de spus că tinerii din rural nu sunt doar spectatori pasivi ai acestor procese. În multe locuri, ei încearcă să transforme spațiile pe care le au la dispoziție – cămine culturale, organizații locale, grupuri informale sau platforme digitale – în punți de legătură între comunitate și autorități. Prin aceste eforturi, reușesc nu doar să mențină dialogul viu, ci și să arate că participarea democratică poate exista și în contexte mai fragile, dacă există inițiativă și sprijin.

Barierile instituționale și structurale arată că problema nu este doar dacă tinerii vor să participe, ci și dacă sistemul le permite cu adevărat să o facă. Fără mecanisme clare, fără resurse, fără o incluziune reală și fără instituții dispuse să vină mai aproape de comunități, participarea tinerilor din mediul rural rămâne limitată, chiar și atunci când motivația există.

5. Imaginea tinerilor din mediul rural

O altă provocare, poate mai puțin vizibilă, dar foarte importantă, ține de felul în care tinerii din mediul rural sunt percepuți – atât de ceilalți, cât și de ei înșiși.

Stereotipurile

Mulți tineri din mediul rural simt că sunt priviți prin tot felul de stereotipuri: că ar fi mai puțin educați, mai puțin deschiși, mai puțin competenți sau mai puțin pregătiți decât tinerii din orașe. Astfel de etichete pot veni din media, din discursul public, din partea politicienilor sau chiar din interacțiunile cu alți tineri din mediul urban. Când ți se pune o astfel de etichetă, devine mai greu să ai încredere în tine și, uneori, și ceilalți sunt mai puțin dispuși să îți ofere responsabilitate sau să te ia în serios.

În același timp, și în interiorul comunităților rurale pot apărea alte tipuri de etichetări. Un tânăr care este foarte vocal, implicat sau care vine cu idei noi poate fi privit ca și cum „se dă mare” sau „vrea să fie ca la oraș”. Așadar, tinerii din rural ajung uneori prinși între ciocan și nicovală: pe de o parte, sunt subestimați din exterior, iar pe de altă parte, pot fi sancționați social din interior dacă ies din tiparele așteptate. Toate acestea afectează libertatea cu care se exprimă și curajul de a participa.

Așteptările scăzute

În multe comunități rurale există deja ideea că tinerii, mai devreme sau mai târziu, vor pleca. Din acest motiv, unii adulți și unele instituții investesc mai puțin în ei sau nu îi implică real în planificarea viitorului comunității. Dacă se pornește de la premisa că oricum nu vor rămâne, atunci și vocea lor ajunge să fie considerată mai puțin importantă.

Pentru tineri, acest lucru este profund descurajant. Când simți că adulții din jur nu se așteaptă la mare lucru din partea ta și nu cred cu adevărat că ai un rol în comunitate, este mai greu să îți găsești motivația de a te implica. În timp, acest climat cu așteptări scăzute poate eroda sentimentul de apartenență și încrederea că merită să contribui.

Diferențe de experiență și competențe

Pentru că au mai puține oportunități la dispoziție, tinerii din mediul rural nu au întotdeauna șansa de a-și dezvolta aceleași abilități de participare ca tinerii din mediul urban. Vorbim despre lucruri precum vorbitul în public, facilitarea unei întâlniri, redactarea unei propuneri, înțelegerea mecanismelor instituționale sau pur și simplu familiarizarea cu limbajul folosit în spațiile de participare.

Acolo unde nu există cluburi de dezbateri, organizații active, consilii ale elevilor funcționale sau ONG-uri care să creeze astfel de contexte, tinerii nu au oportunitatea să capete experiență, iar atunci când ajung, pentru prima dată, într-un eveniment național sau european de tineret, mulți simt că sunt cu un pas în urmă. Unii au povestit că s-au simțit stingheri tocmai pentru că ceilalți păreau deja obișnuiți cu aceste spații sau cu jargonul folosit în activismul civic. Această senzație de nepotrivire poate deveni ea însăși o barieră.

Toate aceste provocări sunt strâns legate între ele. Lipsa infrastructurii duce la izolare. Izolarea reduce oportunitățile. Lipsa oportunităților afectează încrederea. Iar această lipsă de încredere este întărită, la rândul ei, de atitudini care minimalizează vocea tinerilor. Așa se creează o rețea complexă de obstacole care face participarea mult mai dificilă pentru tinerii din mediul rural.

Este important, totuși, să nu privim această realitate ca fiind identică peste tot. Nu toate comunitățile rurale se confruntă cu aceleași probleme în aceeași măsură. Condițiile dintr-o regiune rurală mai dezvoltată sunt foarte diferite de cele dintr-o zonă izolată și afectată de sărăcie. Cu toate acestea, la nivel european, temele de fond se repetă: distanță, acces redus, subreprezentare, lipsă de recunoaștere și nevoia de mai mult sprijin.

În ciuda acestor dificultăți, mulți tineri din mediul rural continuă să încerce să își facă vocea auzită. Tocmai asta au arătat și discuțiile din focus grupuri, dar și exemplele prezentate anterior. Existența barierelor nu înseamnă lipsa inițiativei sau a capacității de a acționa. Din contră, arată cât de mult efort trebuie să depună tinerii din rural pentru a participa, adesea mult mai mult decât cei din mediul urban.

Dacă în acest capitol accentul a fost pus mai ales pe participarea individuală a tinerilor din mediul rural în procesele de luare a deciziilor, capitolul următor se va concentra pe structurile de tineret din mediul rural și pe modul în care acestea încearcă să influențeze deciziile la nivel local, regional, național și european.

Provocări ale structurilor de tineret

Structurile de tineret din mediul rural – de la asociații mici, înregistrate la nivel local, până la consilii naționale de tineret și rețele internaționale – au un rol important în a reprezenta vocea tinerilor în procesele de luare a deciziilor. Ele nu doar adună perspectivele tinerilor, ci încearcă și să le transforme în propuneri, revendicări și direcții concrete de schimbare.

Cu toate acestea, importanța lor nu înseamnă automat și putere reală de influență. În practică, aceste structuri se confruntă cu provocări specifice, care le limitează capacitatea de a participa constant, de a influența politici sau de a răspunde eficient nevoilor reale ale comunităților rurale.

Pornind de la datele colectate în focus grupurile realizate cu lideri de tineret implicați în structuri locale, naționale, regionale și internaționale, acest capitol analizează principalele bariere cu care aceste organizații și rețele se confruntă. Din discuții au reieșit câteva teme care apar în mod repetat: lipsa resurselor, colaborarea slabă cu instituțiile, absența unui sprijin adaptat din partea structurilor de nivel superior, dar și probleme legate de vizibilitate, reprezentare și încredere, mai ales în spațiile internaționale.

Capitolul evidențiază barierele structurale, financiare și culturale care afectează participarea structurilor de tineret din mediul rural la luarea deciziilor. În același timp, el conturează și câteva direcții importante care pot contribui la consolidarea sustenabilității și impactului acestor structuri.

1. Provocări la nivel local

Organizațiile neguvernamentale locale și asociațiile conduse de tineri sunt, de multe ori, în prima linie a implicării civice în comunitățile rurale. Ele sunt cele care creează activități, mobilizează tineri, țin vie ideea de participare și încearcă să ducă mai departe vocea comunității în relația cu autoritățile. Cu toate acestea, capacitatea lor de a participa cu adevărat la procesele de decizie publică este adesea limitată de probleme structurale și administrative.

În multe cazuri, ONG-urile locale din mediul rural funcționează cu echipe foarte mici și se bazează aproape exclusiv pe voluntariat. Această lipsă de resurse umane afectează nu doar activitatea de zi cu zi, ci și posibilitatea organizației de a se implica în mod constant în procese mai formale, cum ar fi consultările publice, grupurile de lucru sau alte spații de dialog cu autoritățile. Când ai puțini oameni și multe responsabilități, participarea la astfel de procese devine greu de susținut.

La toate acestea se adaugă și dificultățile legate de cadrul birocratic și legal de la nivel local, care nu este mereu clar, prietenos sau ușor de navigat. În unele țări, înregistrarea unei organizații sau accesarea unei finanțări locale presupune proceduri complicate, multe documente și un consum mare de timp. Un lider de asociație de tineret din România povestea că ajung să petreacă săptămâni întregi doar pentru a aduna toate actele necesare unei finanțări locale modeste, iar până când primesc aprobarea, multe dintre oportunitățile reale de a lucra cu tinerii se pierd deja. În astfel de condiții, organizațiile mici sunt împinse să consume energie pe hârtii și proceduri, în loc să o investească în activități strategice sau în participare la procese de politică publică.

Relația dintre ONG-urile de tineret din rural și autoritățile locale diferă foarte mult de la o comunitate la alta. Unii participanți au descris exemple pozitive în care primăria susține activitățile pentru tineri, coorganizează evenimente sau invită organizațiile la discuții. În alte cazuri însă, relația este una rece, inegală sau chiar tensionată. Sunt comunități în care inițiativele venite din partea tinerilor sunt tratate cu deschidere, dar și locuri în care ele sunt ignorate sau privite cu rezervă. Diferența o face, de cele mai multe ori, măsura în care autoritățile locale văd aceste organizații ca parteneri credibili și relevanți, nu doar ca prezențe simbolice.

Una dintre cele mai apăsătoare probleme pentru organizațiile locale din mediul rural rămâne nesiguranța financiară. Multe dintre ele depind aproape exclusiv de granturi din surse naționale sau europene, fără a avea o formă de finanțare stabilă care să le permită să păstreze personal sau să construiască pe termen lung. Într-un astfel de context, planificarea devine foarte dificilă, iar presiunea cade aproape mereu pe câțiva voluntari care trebuie să acopere în același timp munca administrativă, implementarea activităților și eforturile de reprezentare sau advocacy.

Problemele financiare și lipsa resurselor umane se alimentează reciproc. Atunci când bugetele sunt mici, organizațiile nu își permit să angajeze oameni specializați și nici să investească constant în formarea voluntarilor. Asta înseamnă că activitățile depind mult de disponibilitatea câtorva persoane, iar organizațiile reușesc cu greu să fie sustenabile. Mulți respondenți au spus foarte clar că presiunea permanentă de a căuta următoarea finanțare le consumă energia și îi îndepărtează de la priorități mai strategice, cum ar fi construirea unor relații solide cu autoritățile sau extinderea bazei de membri și voluntari.

Chiar și în aceste condiții, organizațiile locale joacă un rol esențial în reprezentarea nevoilor celorlalți tineri. Ele fac legătura între tinerii din comunitate și reprezentanții aleși, traduc nevoile tinerilor în mesaje mai clare și creează contexte în care acestea pot ajunge mai aproape de decizie. Problema este că, de multe ori, această punte depinde mai degrabă de relații personale și de bunăvoința unor funcționari sau aleși locali decât de mecanisme instituționale stabile. Asta face ca participarea să fie fragilă și vulnerabilă la schimbări politice, la rotația oamenilor din administrație sau la modificări ale priorităților bugetare locale.

Participanții la focus grupuri au subliniat în mod repetat că și cadrele naționale și europene ar putea face mai mult pentru a sprijini organizațiile mici din mediul rural. Deși există programe precum Erasmus+ sau anumite fonduri naționale pentru tineret, multe dintre aceste oportunități sunt percepute ca fiind greu accesibile, prea birocratice și insuficient adaptate la realitatea organizațiilor mici, bazate pe voluntariat. Pentru multe ONG-uri din rural, povara administrativă este pur și simplu prea mare în raport cu capacitatea echipei.

Din discuții a reieșit foarte clar că organizațiile locale ar avea nevoie de linii de finanțare mai flexibile și mai ușor de accesat, completate de ateliere de dezvoltare de capacitate, sprijin practic și o comunicare mai bună despre oportunitățile existente. Astfel de măsuri ar putea consolida sustenabilitatea organizațiilor de tineret din mediul rural și le-ar ajuta să participe mai consistent și mai relevant în relația cu factorii de decizie.

2. Provocări la nivel național și regional

Structurile de tineret de la nivel național și regional – cum ar fi fundațiile județene pentru tineret, consiliile naționale de tineret sau federațiile regionale – sunt văzute, în teorie, ca platforme importante prin care vocea tinerilor din mediul rural ar putea ajunge mai aproape de politicile publice. Totuși, în practică, există mai multe bariere structurale și de reprezentare care fac ca realitățile comunităților rurale să fie insuficient reflectate în aceste spații.

Una dintre problemele care a apărut în mod repetat este faptul că, la nivel național, tinerii din mediul rural nu sunt menționați în mod clar în apeluri, procese de consultare sau documente strategice. Atunci când categoria de „tineri din rural” nu apare explicit, există riscul ca nevoile lor specifice să rămână invizibile sau să fie tratate doar superficial. Asta înseamnă că probleme precum lipsa transportului, conectivitatea digitală slabă sau accesul redus la oportunități pot fi ușor trecute cu vederea, chiar dacă ele afectează direct participarea tinerilor din aceste comunități.

Mai mulți participanți au vorbit și despre faptul că vocile tinerilor din rural sunt adesea umbrite de perspectivele dominante din mediul urban. Chiar și atunci când există deschidere, experiența lor este că trebuie să depună un efort mult mai mare pentru a fi prezenți și luați în serios. În unele țări, tema tinerilor din rural începe să fie mai vizibilă mai ales pentru că există o criză demografică tot mai evidentă. Dar această vizibilitate nu înseamnă automat și o participare reală sau un loc garantat la masa deciziilor. De multe ori, tinerii din rural simt că trebuie să insiste constant pentru a fi incluși.

Deși consiliile și federațiile naționale spun, în general, că reprezintă toți tinerii, în practică există mai multe obstacole care îi împiedică pe cei din mediul rural să participe cu adevărat. Printre acestea se numără distanța față de marile orașe, presupunerile culturale despre cine

este „potrivit” pentru un rol de reprezentare și dificultatea de a participa la întâlniri organizate în timpul programului de lucru sau al școlii. Pentru mulți tineri din rural, care combină studiile sau munca cu voluntariatul, astfel de formate sunt pur și simplu greu de susținut.

În plus, integrarea perspectivei tinerilor din rural în pozițiile și politicile structurilor naționale nu pare să fie una constantă. De multe ori, totul depinde de faptul că există sau nu persoane care insistă suficient de mult asupra acestor teme. Cu alte cuvinte, agenda rurală nu este întotdeauna integrată în mod sistematic, ci ajunge să depindă de prezența, energia și perseverența unor reprezentanți care reușesc să o aducă în discuție.

O altă problemă importantă este lipsa unor mecanisme clare de responsabilizare. În multe cazuri, nu există obligația ca structurile naționale să consulte în mod constant organizațiile sau grupurile de tineret din mediul rural. Asta înseamnă că reprezentarea lor se bazează prea des pe bunăvoință, relații informale sau alianțe punctuale, nu pe procese stabile și predictibile. Una dintre soluțiile propuse de participanți a fost crearea unor comitete sau grupuri dedicate tinerilor din mediul rural în interiorul structurilor naționale, astfel încât provocările lor să rămână vizibile și să fie abordate mai consecvent.

O recomandare care a revenit constant a fost și nevoia de a întări legătura dintre organizațiile locale de tineret și structurile de la nivel național. Participanții au subliniat că organizațiile naționale nu pot fi cu adevărat puternice dacă baza lor locală este slabă. În același timp, multe ONG-uri rurale nu au suficientă capacitate pentru a-și duce perspectivele și nevoile în spațiile de advocacy de la nivel superior. De aceea, este nevoie de canale de comunicare mai clare și mai constante între nivelul local și cel național – fie prin platforme digitale, adunări regionale de tineret, programe de leadership rotativ sau alte forme de conectare. Astfel de mecanisme i-ar putea ajuta pe tinerii din rural să se simtă mai aproape de dezbaterile naționale și mai investiți în ele.

3. Provocări la nivel internațional: rețele și platforme de tineret

La nivel internațional, organizațiile de tineret din mediul rural se confruntă cu un alt tip de dificultăți. Aici apar provocări precum barierele de limbă, accesul mai dificil la finanțare, costurile logistice sau practici instituționale care, chiar și fără intenție, favorizează organizațiile din urban sau pe cele care au deja mai multe resurse și mai multă experiență.

Unii participanți au spus că oportunitățile internaționale, cum sunt schimburile Erasmus+, sunt, în teorie, deschise tuturor. Totuși, au recunoscut și faptul că, în practică, de multe ori aceleași câteva persoane ajung să profite de ele. Problema nu este mereu una de excludere directă, ci mai degrabă una de relevanță percepută, încredere și acces real. Mulți tineri din

mediul rural nu se regăsesc în aceste spații, nu văd de ce ar merge acolo sau nu se simt suficient de pregătiți pentru a participa la evenimente internaționale.

În discuții au apărut și așa-numitele bariere „soft”, care nu se văd imediat, dar care cântăresc mult. Pentru un tânăr care nu a mai ieșit niciodată din țară, care nu vorbește foarte bine engleza și care vine dintr-o comunitate izolată, participarea la o conferință internațională poate părea intimidantă, indiferent cât de deschis și prietenos este prezentat acel spațiu. Teama de a călători singur, sentimentul că aceste platforme sunt pentru „alții”, mai experimentați și mai sofisticăți, sau impresia că nu aparții aceluiași mediu pot reduce foarte mult dorința de implicare.

Pe lângă aceste bariere de încredere, participanții au vorbit și despre limitele legate de limbă, despre lipsa banilor pentru deplasare și despre faptul că mulți tineri sau organizații locale nici măcar nu află la timp despre oportunitățile existente. Chiar și atunci când există granturi pentru participare, cum se întâmplă în unele programe europene, acestea nu acoperă întotdeauna costurile reale și complexitatea deplasărilor din zonele rurale izolate. Pentru un tânăr dintr-un sat îndepărtat, drumul până la cel mai apropiat aeroport poate însemna deja mai multe legături, costuri suplimentare și un efort logistic mult mai mare decât pentru cineva care locuiește într-un oraș mare.

Din acest motiv, mai mulți participanți au spus că platformele internaționale ar putea deveni mai incluzive dacă și-ar descentraliza mai mult activitățile. În loc ca toate întâlnirile importante să aibă loc doar în capitale sau în centre europene consacrate, ar fi util ca locațiile să fie diversificate sau să fie folosite mai des formate hibride, care să permită participarea mai ușoară a celor din zone îndepărtate. O astfel de schimbare nu ar ține doar de logistică, ci și de mesajul transmis: că și tinerii din rural aparțin acestor spații și că participarea lor contează.

Participanții au subliniat și nevoia unui sprijin mai bine adaptat pentru tinerii care se confruntă cu forme multiple de marginalizare, inclusiv pentru cei care sunt LGBTQ+ sau care vin din regiuni cu conectivitate redusă. Pentru acești tineri, incluziunea nu înseamnă doar să existe formal posibilitatea de a participa, ci și să simtă că spațiul este sigur, primitiv și atent la realitatea lor. Uneori, chiar și semnale aparent mici pot conta mult, pentru că transmit că acel loc este unul în care poți veni așa cum ești, fără teamă.

Un alt mesaj foarte clar care a apărut în focus grupuri a fost legat de circulația informației. Mulți participanți au spus că diferența dintre tinerii din rural și rețelele internaționale este adesea una de acces la informație. Dacă apelurile, granturile, oportunitățile de leadership sau invitațiile la forumuri europene nu ajung până la grupurile locale, participarea rămâne rezervată aceluiași organizații deja conectate. De aceea, organizațiile naționale au un rol esențial în a îmbunătăți comunicarea și outreach-ul către comunitățile locale, astfel încât mai mulți tineri din rural să știe ce oportunități există și cum pot ajunge la ele.

Participanții au vorbit și despre nevoia unor proceduri de aplicare mai simple și a unor finanțări dedicate explicit participanților din mediul rural. Astfel de măsuri ar putea reduce barierele de intrare și ar face ca participarea internațională să nu mai fie posibilă doar pentru cei care au deja experiență, contacte și mai multe resurse.

Structurile de tineret din mediul rural – fie că vorbim despre organizații locale, structuri naționale sau rețele internaționale – reprezintă canale esențiale prin care tinerii pot participa la decizie și la formularea politicilor. Totuși, datele culese în focus grupuri arată foarte clar că aceste structuri se confruntă cu o serie de dificultăți persistente, care le afectează capacitatea de a reprezenta, conecta și influența în mod real.

Și totuși, dincolo de toate aceste bariere, mărturiile liderilor de tineret din diferite țări europene arată și altceva: o reziliență puternică și o dorință reală de a merge mai departe. Fie că vorbim despre alianțe construite la nivel local cu autoritățile, despre eforturi de advocacy în consilii naționale de tineret sau despre parteneriate noi la nivel european, structurile de tineret din rural continuă să caute soluții și să reprezinte comunități care altfel ar rămâne mult prea ușor invizibile.

Mesajul de fond care reiese din toate aceste discuții este clar: pentru ca vocea tinerilor din mediul rural să conteze cu adevărat la toate nivelurile de guvernare, este nevoie de sprijin mai strategic, de finanțare mai potrivită, de prioritizare politică reală și de mecanisme de incluziune gândite mai bine. Consolidarea acestor structuri nu este doar o chestiune de resurse, ci un pas necesar pentru ca perspectivele specifice ale tinerilor din rural să fie recunoscute și luate în serios în politicile care le influențează viitorul.

Dacă în ultimele două capitole accentul a fost pus pe provocările care limitează participarea tinerilor și a structurilor lor, capitolul următor va aduce în prim-plan exemple de bune practici și modele care au reușit să reducă aceste bariere. Vom vedea cum anumite programe și abordări au făcut posibilă o participare mai puternică a tinerilor din mediul rural, fie prin îmbunătățirea infrastructurii, prin creșterea încrederii și a capacității tinerilor, prin schimbarea atitudinilor sau prin crearea unor structuri noi de participare.

Despite these hurdles, many rural youths still strive to make their voices heard,

The next chapter on best practices and successful models will showcase how certain programs or approaches have managed to mitigate these barriers, be it through improving infrastructure, empowering youth, changing attitudes, or creating new structures, thus enabling rural youth to participate more fully despite the odds.

Bune practici și modele care susțin participarea tinerilor din mediul rural

Chiar dacă provocările prezentate până acum sunt reale și, uneori, foarte apăsătoare, în diferite părți ale Europei există și inițiative, structuri și programe care au reușit să sprijine participarea tinerilor din mediul rural în mod concret. Împreună, ele ne arată că participarea tinerilor din rural nu este doar un vis, ci ceva ce poate fi construit și susținut atunci când există voință, resurse și metode potrivite.

Acest capitol aduce în prim-plan câteva dintre aceste exemple de bune practici și modele de succes, de la inițiative locale și proiecte pornite din comunitate până la programe și cadre de sprijin dezvoltate la nivel european. Toate aceste exemple arată cum intervențiile bine gândite pot să îi împuternicească pe tinerii din mediul rural, să reducă distanța dintre ei și factorii de decizie și să creeze contexte sustenabile de participare.

1. European Youth Village – un program de urmărește dezvoltarea ecosistemului de tineret în sate

Programul este coordonat de către **Asociația pentru Dezvoltare Activă și Go Free – Asociația pentru Sprijinirea Societății Civile**, iar în timp a devenit un model de referință pentru dezvoltarea participării tinerilor din mediul rural, atât la nivel național, cât și european. Dezvoltat și implementat în România încă din 2018, în 2025, programul a fost oficial replicat în Slovacia, iar alte țări se pregătesc să îl preia în anii următori.

European Youth Village a început ca o inițiativă națională creată pentru a-i sprijini pe tinerii din mediul rural să își dezvolte abilitățile de leadership și să contribuie la schimbări pozitive în comunitățile lor, pornind de la nevoile și provocările pe care le trăiesc local. Din 2019, programul oferă anual titlul de „Sat European de Tineret” unor comune care își asumă un proces real de creștere a capacității comunității prin implicarea și susținerea tinerilor. De la an la an, noi comunități au primit acest titlu, iar în jurul lui s-a format treptat o rețea tot mai mare de sate și comune care aleg să investească în tineri și să îi pună mai aproape de procesele de schimbare locală.

Scopul mai larg al programului este ca fiecare sat să devină un loc în care tinerii pot să învețe, să crească, să conducă inițiative și să se simtă împliniți. La baza acestei viziuni stă ideea că tinerii au nevoie nu doar de activități, ci de instrumente, oportunități și un context care să le recunoască valoarea și să le ia în serioasă perspectivă. În practică, programul urmărește să îi sprijine pe tineri să devină lideri locali și parteneri reali în procesele de luare a deciziilor din comunitate. Prin formare, mentorat și învățare între egali, tinerii nu mai sunt

văzuți doar ca beneficiari ai unor inițiative, ci ca oameni care co-crează evenimente, proiecte și stabilesc direcțiile de dezvoltare locală. În același timp, tinerii primesc sprijin pentru a găsi finanțări și pentru a crea noi oportunități pentru ei și pentru ceilalți tineri din jurul lor.

Participând în program, tinerii ajung să înțeleagă mai bine resursele și realitățile comunității lor și devin mai pregătiți să identifice probleme, să gândească soluții și să acționeze în jurul unor teme care îi privesc direct. Astfel, capătă mai multă claritate, încredere și capacitate de a produce schimbări concrete. Titlul de **Sat European de Tineret** este principalul mecanism prin care această mobilizare locală prinde formă. În fiecare comunitate care primește titlul, grupurile de tineri își stabilesc prioritățile și lucrează împreună cu autoritățile locale pentru a transforma aceste priorități în planuri și acțiuni concrete.

Între 2019 și 2025, **22 de comune din România** au primit titlul de Sat European de Tineret, implicând împreună peste **3000 de tineri unici** în mai mult de **350 de inițiative conduse de tineri**, de la festivaluri de tineret, dezbateri cu autoritățile locale, ateliere despre sănătate mintală, evenimente de educație non-formală, competiții sportive, sesiuni de orientare în carieră, hackathoane, campanii de advocacy sau transformarea unor spații nefolosite în centre de tineret. Prin astfel de procese, preocupările, ideile și energia tinerilor ajung să fie puse în centrul dezvoltării locale.

Mentoratul este una dintre componentele-cheie ale programului. În etapa de selecție, mentorii îi sprijină pe tineri să își clarifice problemele pe care vor să le abordeze – cum ar fi lipsa unor activități educative atractive sau absența unor spații prietenoase pentru tineri – și să își construiască planurile de acțiune. După obținerea titlului, mentorii rămân aproape de grupurile de tineri, prin întâlniri periodice în care discută provocările apărute, recunosc reușitele și ajustează direcțiile de lucru atunci când este nevoie. Tot ei îi sprijină pe tineri să identifice surse de finanțare și să construiască relații de colaborare cu autoritățile locale. Chiar și după încheierea anului oficial de implementare, grupurile rămân conectate, împărtășesc bune practici și continuă să aibă acces la sprijin strategic, ceea ce ajută eforturile locale să nu se stingă odată cu finalizarea mandatului de Sat European de Tineret.

Aceste procese bazate pe mentorat produc și un efect de multiplicare. Tot mai mulți tineri ajung să participe la evenimente și inițiative locale, autoritățile încep să fie mai atente la perspectivele lor, iar comunitățile rurale devin mai dinamice, mai inovatoare și mai incluzive. Un indicator foarte clar al acestui impact este faptul că grupurile de inițiativă din **14 dintre cele 22 de comune** care au primit titlul, alături de grupuri de tineri din încă **trei comune finaliste**, au reușit să atragă finanțări prin **Corpul European de Solidaritate** pentru proiectele lor locale. În total, aproximativ **35 de proiecte conduse de tineri** au primit sprijin, însumând peste **250.000 de euro**. Acest lucru arată nu doar că tinerii din mediul rural pot

transforma ideile în acțiuni concrete, ci și cât de important este sprijinul constant pentru ca aceste idei să poată crește.

*Dincolo de procesul anual de acordare a titlului, programul reunește tineri din mai multe comunități și prin evenimente mai ample, cum este **Summitul Tinerilor din Mediul Rural**, și susține legături de durată prin **rețeaua de alumni**. Astfel, programul nu construiește doar experiențe locale, ci și o comunitate mai largă de tineri și lideri care învață unii de la alții și se sprijină reciproc.*

*Tocmai pentru că modelul și-a dovedit relevanța, el începe să se extindă. Cu sprijin din Erasmus+ și granturi SEE, inițiatorii programului au lucrat în ultimii ani la transformarea lui într-un model cu adevărat european. În 2023, prima ediție a **European Rural Youth Summit** a reunit 145 de participanți din 18 țări. În același timp, ideea titlului de **European Youth Village** începe să fie promovată și în alte țări. Organizații din Belgia, Finlanda și Italia și-au exprimat interesul pentru a prelua modelul, iar Slovacia urmează să lanseze oficial programul în august 2025, în cadrul celei de-a treia ediții a summitului european. Tocmai această combinație dintre structură clară și rădăcini puternice în comunitate face din European Youth Village un exemplu de bună practică: arată că participarea tinerilor din mediul rural poate fi crescută în mod sistematic, cu costuri relativ reduse, dacă există coordonare, mentorat și sprijin pentru inițiative locale.*

*Impactul programului nu se reduce doar la titlul de Sat European de Tineret, ci este susținut și de alte componente strategice. **Rețeaua Informală a Tinerilor din Mediul Rural** îi aduce împreună pe tinerii lideri din diferite sate și comune pentru a împărtăși experiențe, resurse, strategii și pentru a lucra împreună în campanii de advocacy la nivel regional și național. În plus, platforma **NGO RURAL** conectează organizații ale societății civile care lucrează cu și pentru tinerii din mediul rural, oferind un spațiu de colaborare, dezvoltare de proiecte, advocacy și întărire a capacității organizațiilor.*

***Ziua Națională a Tineretului din Mediul Rural** este un festival anual care aduce în atenția publică atât reușitele, cât și nevoile urgente ale tinerilor din afara marilor orașe. Această zi este marcată prin evenimente locale care îi încurajează pe actori relevanți să își asume mai clar responsabilitatea față de temele tinerilor din rural.*

*Un alt rezultat important este **Carta Albă a Tinerilor din Mediul Rural**, un document strategic care reunește vocile, aspirațiile și recomandările tinerilor din mai multe comunități rurale din România. Prin faptul că adună în mod structurat problemele și soluțiile formulate la firul ierbii, această Cartă Albă contribuie la aducerea perspectivei tinerilor din rural în procesele de formulare a politicilor la nivel regional și național.*

Alte componente ale programului sunt: Mica Redacție Rurală, Gala Tinerilor din Mediul Rural, Rețeaua de promotori ai UE în mediul rural, Rețeaua de ambasadori ai sănătății mintale, Rețeau de solidaritate și drepturile omului etc.

Privite împreună, toate aceste componente – rețelele de tineri, colaborarea între organizații, vizibilitatea publică și instrumentele de influențare a politicilor – arată că European Youth Village contribuie la construirea unui ecosistem mai larg în care tinerii din mediul rural pot să își susțină prioritățile și să participe mai activ la dezvoltarea sustenabilă a comunităților lor.

2. LEADER/CLLD – Implicarea tinerilor în dezvoltarea locală

Un alt exemplu relevant este programul **LEADER**, o inițiativă a Uniunii Europene care face parte din Politica Agricolă Comună și care își propune să sprijine dezvoltarea rurală pornind chiar din comunități. Programul este implementat prin **Grupurile de Acțiune Locală (GAL)** și funcționează pe baza unei logici de jos în sus: actori locali din sectorul public, privat și din societatea civilă lucrează împreună și decid cum sunt folosite fondurile europene pentru proiecte importante pentru comunitatea lor. LEADER există încă din anii '90, însă abia în ultimii ani a început să apară o atenție mai clară asupra nevoii de a-i implica activ și pe tineri în aceste procese.

În mod tradițional, consiliile de conducere ale GAL-urilor au fost formate mai ales din actori locali mai în vârstă – fermieri, antreprenori, reprezentanți ai administrației sau alte persoane deja bine poziționate în comunitate. Totuși, odată cu creșterea preocupării pentru reînnoirea generațională și pentru viitorul satelor, unele regiuni au început să caute formule mai curajoase prin care tinerii să fie implicați direct în aceste procese. În unele cazuri, asta a însemnat includerea unor reprezentanți ai tinerilor în structurile de decizie ale GAL-urilor. În altele, au apărut grupuri sau sub-structuri de tineret în interiorul LEADER.

Astfel de exemple arată că participarea tinerilor nu trebuie să rămână doar o intenție declarată, ci poate fi tradusă în mecanisme concrete prin care aceștia chiar au un cuvânt de spus în privința modului în care sunt folosite resursele pentru dezvoltare locală. În unele contexte, tinerii au avut acces inclusiv la mici bugete dedicate pentru proiecte gândite și conduse de ei. Asta a însemnat, practic, că nu au fost doar consultați, ci au avut puterea reală de a decide asupra unor finanțări și priorități. În alte comunități, reprezentanții tinerilor au fost implicați în discuțiile despre proiectele care merită susținute, astfel încât ideile relevante pentru viața tinerilor – de la spații creative și zone de întâlnire până la inițiative educaționale sau culturale – să nu fie lăsate pe margine.

La nivel european, această direcție a devenit tot mai vizibilă și în cadrul spațiilor de reflecție și schimb dintre actorii implicați în LEADER. Un exemplu important este **Young LEADER Forum**, organizat în 2024, care a reunit participanți din 33 de țări și a pus în centru exact această întrebare: cum putem crește puterea, participarea și implicarea reală a tinerilor în procesele LEADER, atât la nivel de politici, cât și în implementare? Discuțiile de acolo au arătat foarte clar că simpla prezență a tinerilor nu este suficientă. Este nevoie de măsuri clare care să le asigure locul și influența în aceste structuri. Printre soluțiile propuse s-au numărat locuri rezervate pentru tineri în fiecare GAL, programe de mentorat care să îi pregătească pentru roluri de leadership și linii de finanțare dedicate proiectelor care răspund nevoilor tinerilor din rural.

În paralel, a apărut și **LEADER Youth Community**, o platformă creată pentru a conecta și întări vocea tinerilor în cadrul LEADER și al dezvoltării locale conduse de comunități. Ideea din spatele acestei inițiative este foarte valoroasă: tinerii nu trebuie priviți doar ca beneficiari ai dezvoltării rurale, ci ca parteneri valoroși și lideri capabili să contribuie activ la viitorul comunităților lor. Prin întâlniri, webinarii, activități de formare și contexte de networking, această comunitate încearcă să construiască punți între tineri, GAL-uri și instituțiile implicate în dezvoltarea rurală, astfel încât participarea lor să fie mai informată și mai constantă.

Acolo unde tinerii au fost integrați cu adevărat în procesele LEADER, rezultatele au început să se vadă. Au apărut mai multe proiecte relevante pentru tineri, iar implicarea lor civică a crescut. În Estonia, de exemplu, o inițiativă de tip Youth LAG a finanțat micro-proiecte gândite chiar de elevi, cum ar fi o grădină comunitară sau un mic spațiu de învățare în domeniul IT. Dincolo de rezultatele concrete pentru comunitate, aceste experiențe i-au ajutat pe tineri să învețe cum să construiască un proiect, cum să gestioneze resurse și, poate cel mai important, le-au dat mai multă încredere. Unii dintre ei au ajuns apoi să se implice și mai departe, inclusiv în structurile principale de decizie.

În Spania, în regiunea Asturias, o inițiativă de tip **Young LEADER Forum** a adus împreună tineri din mediul rural, manageri ai GAL-urilor, autorități regionale și actori de la nivel european. Tinerii nu au fost invitați doar să participe la niște sesiuni deja pregătite, ci au fost implicați încă de la început în planificarea atelierelor.

Rapoartele arată că GAL-urile care au reușit să implice tineri au avut beneficii mai largi pentru comunitate. Nu a fost vorba doar despre proiecte mai potrivite pentru generația tânără, ci și despre o mai bună înțelegere între generații și despre apariția unei noi generații de lideri locali. În fond, valoarea implicării tinerilor în LEADER nu stă doar în faptul că aduce „vocea tinerilor” la masă, ci și în faptul că face dezvoltarea locală mai vie, mai inovatoare și mai sustenabilă pe termen lung.

Ca model de bună practică, LEADER și CLLD arată ceva esențial: atunci când tinerii primesc spațiu real, resurse și încredere, ei nu participă doar simbolic, ci pot contribui în mod direct la felul în care comunitatea lor se dezvoltă. Iar atunci când astfel de procese sunt gândite alături de ei, nu doar pentru ei, dezvoltarea locală devine mai relevantă și mai conectată la viitor.

3. Consiliile/forumurile de tineret și alte exemple locale în lucrul cu tinerii din mediul rural

Consiliile de tineret

În multe comunități, consiliile de tineret au devenit mecanisme concrete prin care tinerii pot fi ascultați, consultați și implicați. Acolo unde ele funcționează cu adevărat, nu doar formal, pot deveni spații în care tinerii învață cum se discută problemele comunității, cum se formulează propuneri și cum se construiește dialogul cu autoritățile. Mai mult decât atât, ele îi ajută pe tineri să se vadă pe ei înșiși ca parte legitimă a procesului decizional, nu doar ca beneficiari ai unor măsuri gândite de alții.

*Totuși, nu este suficient să existe un consiliu de tineret. Ca el să conteze cu adevărat, are nevoie de un rol clar, de recunoaștere și de susținere reală. Una dintre cele mai bune practici este tocmai oferirea unui **statut consultativ formal** acestor structuri. Asta înseamnă că vocea tinerilor nu depinde doar de deschiderea unui primar sau de bunăvoința unei administrații locale, ci este integrată în mod oficial în procesul decizional.*

Există exemple de comunități rurale în care consiliile de tineret au dreptul să trimită reprezentanți la ședințele structurilor locale de decizie, să ia cuvântul și să fie consultați pe teme care afectează viața tinerilor. Când astfel de mecanisme sunt prevăzute clar, rezultatele pot fi foarte concrete: modificări în orarul transportului pentru elevi, extinderea accesului la anumite servicii sau redeschiderea unor spații importante pentru tineri. Valoarea cea mai mare a unui astfel de model este continuitatea. Tinerii nu mai sunt ascultați doar dacă administrația este prietenoasă, ci pentru că există o obligație clară de a-i consulta. Lecția de aici este simplă, dar importantă: atunci când rolul consiliilor de tineret este formalizat, participarea tinerilor nu mai este opțională, ci devine parte firească din modul în care funcționează comunitatea.

Inițiative de tip „primar al tinerilor”

În unele comunități s-au testat și formule mai creative, precum alegerea unui „**primar al tinerilor**” sau a unui rol similar de reprezentare simbolică. În unele cazuri, consiliile locale ale tinerilor își aleg un astfel de reprezentant, care lucrează în apropiere de primarul comunității și ajută la aducerea subiectelor importante pentru tineri mai aproape de agenda publică.

Chiar dacă acest tip de rol este adesea mai degrabă simbolic decât executiv, el poate avea un impact real. Îi face pe tineri să se raporteze mai ușor la ideea de participare, pentru că văd un coleg de generație într-un rol vizibil de leadership. În același timp, astfel de inițiative pot crește interesul pentru viața publică locală și pot deschide un dialog mai firesc între tineri și autorități. Uneori, și faptul că astfel de exemple atrag atenție publică sau media ajută la creșterea vizibilității temelor care îi privesc pe tineri.

Centre mobile de tineret

În contextul în care transportul rămâne una dintre cele mai mari bariere pentru participarea tinerilor din mediul rural, o practică foarte valoroasă este aceea de a **duce activitatea de tineret mai aproape de tineri**, nu de a aștepta mereu ca ei să ajungă singuri în spațiile de participare. De aici apare modelul centrelor mobile de tineret.

În practică, acest lucru poate însemna un microbuz sau o unitate mobilă transformată într-un mini-centru de tineret, care ajunge periodic în sate și comunități mai izolate. Aceste spații mobile oferă nu doar activități și întâlniri pentru tineri, ci și ocazia de a discuta despre nevoile lor, despre problemele comunității și despre ce și-ar dori să schimbe. Este un model valoros pentru că reduce distanța, creează acces și ajunge la tineri care altfel ar rămâne în afara oricărei inițiative. În plus, prin prezența unor lucrători de tineret sau facilitatori, astfel de centre pot ajuta la colectarea de perspective din comunitate și la conectarea lor cu autoritățile locale.

Dialog structurat la nivel local

O altă practică utilă este adaptarea ideii de **dialog structurat la nivel local**. Inspirată din procesele de consultare europeană cu tinerii, unele organizații sau comunități au început să organizeze dialoguri locale în sate și comune, tocmai pentru a aduna direct vocea tinerilor și pentru a o transforma în recomandări sau priorități locale.

Ce face aceste procese valoroase este modul în care sunt gândite: discuțiile au loc acolo unde sunt tinerii, folosesc metode participative, mai puțin formale, și creează un spațiu în care și cei mai timizi pot să vorbească. Ateliere de tip world café, conversații facilitate sau întâlniri la care sunt invitați și reprezentanți ai autorităților locale pot deveni instrumente

foarte bune pentru a construi încredere și a face participarea mai accesibilă. Este o bună practică importantă pentru că pornește de la realitatea tinerilor și creează spații de dialog acolo unde ele lipsesc.

Spații multifuncționale pentru tineri / hub-uri de tineret în rural

*În unele țări începe să prindă contur și ideea de **hub rural pentru tineri**. Acest model presupune crearea unui spațiu multifuncțional într-o comunitate rurală, care să răspundă în același timp diferitor nevoi ale tinerilor. Un astfel de loc poate oferi acces la internet, spațiu de lucru sau învățare, ateliere, activități și, în același timp, poate deveni locul în care tinerii discută despre comunitatea lor, își formulează ideile și intră în dialog cu autoritățile.*

Forța acestui model este că nu tratează participarea ca pe ceva separat de viața reală a tinerilor. Din contră, o leagă de nevoi concrete și de un spațiu care le este util și familiar. Comunitățile care investesc în astfel de hub-uri – sau chiar în versiuni mai mici, cum ar fi colțuri dedicate tinerilor în centre comunitare deja existente – observă adesea că tinerii încep să simtă mai multă apartenență și devin mai dispuși să se exprime, tocmai pentru că au un loc al lor.

Recunoașterea implicării tinerilor

*O altă metodă care poate stimula participarea tinerilor este folosirea unor **scheme de recunoaștere și premiere** pentru comunitățile care investesc în relația cu tinerii. În unele contexte, municipalitățile sunt încurajate să ia mai în serios participarea tinerilor prin titluri, certificări sau premii de tip „comunitate prietenoasă cu tinerii”.*

Acest tip de bună practică funcționează pentru că transformă implicarea tinerilor și într-un criteriu de reputație pozitivă pentru administrația locală. Atunci când comunitățile care fac lucrurile bine sunt vizibile și apreciate, apare și o formă de competiție pozitivă care poate încuraja și alte localități să investească mai mult în participarea tinerilor. În felul acesta, schimbarea nu vine doar din obligație, ci și din dorința de a fi recunoscut ca o comunitate care își respectă și își susține tinerii.

Per ansamblu, toate aceste exemple arată că participarea tinerilor la nivel local crește atunci când există combinația potrivită între structură, creativitate și susținere reală. Fie că vorbim despre consilii de tineret cu rol clar, centre mobile, hub-uri locale sau procese de dialog bine facilitate, esențial este ca tinerii să aibă spații în care să se simtă văzuți, ascultați și sprijiniți să contribuie.

4. Erasmus+ și Corpul European de Solidaritate

Programele europene au finanțat, în ultimii ani, foarte multe inițiative care au sprijinit direct sau indirect participarea tinerilor din mediul rural. Unele au făcut asta prin experiențe internaționale, altele prin formarea lucrătorilor de tineret, prin voluntariat sau prin proiecte locale de participare. Împreună, ele arată că atunci când tinerii din rural au acces la contexte de învățare, conectare și acțiune, participarea lor poate crește foarte mult.

Schimburi de tineri și activități de formare

Multe schimburi de tineri finanțate prin Erasmus+ au avut în centru teme legate de viața în mediul rural și au reușit să îi ajute pe participanți să se vadă altfel în raport cu propria comunitate. Un exemplu relevant este un schimb multilateral dedicat ideii de „satele noastre, viitorul nostru”, care a adus împreună tineri din cinci țări. Dincolo de componenta interculturală, proiectul a inclus ateliere despre cum pot fi inițiate acțiuni locale și cum pot tinerii să se organizeze în comunitățile lor după ce se întorc acasă.

Astfel de experiențe contează mult pentru că nu rămân doar la nivelul unei mobilități internaționale. Pentru mulți tineri din rural, ele sunt primul context în care întâlnesc alți tineri din alte țări care se confruntă cu probleme similare, schimbă idei și își dau seama că și ei pot începe ceva în comunitatea lor. De multe ori, participanții se întorc acasă cu mai multă motivație, mai mult curaj și idei concrete de pus în practică. Tocmai aici stă valoarea acestor proiecte: nu doar deschid orizonturi, ci plantează semințe pentru inițiative locale, activism și implicare civică.

Dezvoltarea capacității lucrătorilor de tineret din rural

Un alt tip de bună practică vine din proiectele care nu lucrează doar direct cu tinerii, ci și cu cei care îi însoțesc și îi susțin în comunități. Un exemplu este un proiect Erasmus+ de dezvoltare a capacității, axat pe participarea alternativă a tinerilor din mediul rural, care a urmărit să creeze instrumente și metode noi pentru implicarea lor în viața civică.

Valoarea unor astfel de proiecte este foarte mare, pentru că în multe comunități rurale participarea tinerilor depinde în mod direct de existența unor adulți sau facilitatori care știu cum să creeze contexte relevante și prietenoase pentru implicare. Atunci când lucrătorii de tineret, liderii locali sau mentorii sunt mai bine pregătiți, cresc și șansele ca tinerii să fie implicați prin metode care au sens pentru ei, care sunt ancorate în cultura locală și care nu copiază pur și simplu modele urbane. Astfel de proiecte ajută la construirea unor răspunsuri mai creative și mai potrivite pentru realitatea din rural.

Corpul European de Solidaritate – voluntariat și implicare locală

*Și proiectele de voluntariat finanțate prin **Corpul European de Solidaritate** au avut un rol important în stimularea participării tinerilor din mediul rural. În multe cazuri, echipe de voluntari internaționali au lucrat în comunități rurale pentru a susține inițiative locale – de exemplu, pentru a reamenaja un spațiu pentru tineri, pentru a organiza activități într-un sat izolat sau pentru a sprijini proiecte comunitare.*

Acest tip de intervenție are un dublu efect. Pe de o parte, aduce resurse și energie nouă în comunități care au adesea puține oportunități. Pe de altă parte, creează contexte în care și tinerii locali se implică alături de voluntarii internaționali. În multe situații, această colaborare nu se oprește odată cu finalul proiectului, ci lasă în urmă grupuri locale de voluntari, inițiative noi sau o cultură mai puternică a implicării. Este un model valoros tocmai pentru că participarea este construită prin acțiune concretă și prin experiență directă de solidaritate.

Proiecte de participare pentru tineri

Noua generație de proiecte Erasmus+ din zona de participare a tinerilor este, de asemenea, foarte relevantă. Aceste inițiative finanțează proiecte în care tinerii pot lucra împreună cu autoritățile, pot construi planuri de acțiune pentru comunitățile lor sau se pot conecta la procese și instituții europene.

*Un exemplu foarte relevant din România este proiectul „**Ring the Citizenship**”, care a contribuit la formarea unei rețele de promotori ai valorilor europene în comunități rurale. Tinerii implicați au organizat ulterior campanii locale de informare, au construit relații cu autoritățile din comunitățile lor și au avut ocazia să se conecteze și la instituții europene. Astfel de proiecte sunt importante pentru că arată că participarea nu trebuie să înceapă neapărat la scară mare. Ea poate porni din inițiative locale mici, bine susținute, în care tinerii își construiesc treptat vocea, relațiile și încrederea. Faptul că astfel de proiecte au devenit mai accesibile prin Erasmus+ este o oportunitate foarte valoroasă pentru replicare și în alte contexte europene.*

Rețele transnaționale

*Nu în ultimul rând, proiectele și întâlnirile dezvoltate în cadrul rețelelor europene de tineret reprezintă ele însele o bună practică. De exemplu, activitățile organizate anual de **Rural Youth Europe** aduc împreună tineri din mai multe țări pentru a face schimb de bune practici, pentru a învăța unii de la alții și pentru a-și dezvolta abilitățile.*

Valoarea acestor rețele este mai mare decât pare la prima vedere. Ele nu sunt doar evenimente sau traininguri, ci contribuie la ceva foarte important: construirea unei identități europene comune în jurul experienței de a fi tânăr în mediul rural. În același timp, mențin tema tinerilor din rural prezentă în spațiile europene de reprezentare și dialog. Faptul că există astfel de rețele și că ele sunt active în mod constant este, în sine, o bună practică, pentru că oferă continuitate, vizibilitate și sprijin unor voci care altfel ar risca să rămână dispersate și slab auzite.

Programele europene au un rol important atunci când reușesc să facă mai mult decât să finanțeze activități punctuale. Cele mai valoroase exemple sunt cele care îi ajută pe tinerii din mediul rural să câștige încredere, competențe, relații și spațiu real de acțiune. Atunci când aceste elemente se întâlnesc, participarea nu mai este doar o experiență de proiect, ci poate deveni parte din felul în care tinerii se raportează la comunitatea lor și la propriul rol în schimbarea ei.

5. Structuri de guvernare și inițiative de advocacy conduse de tineri

Unele dintre cele mai reușite modele nu vin neapărat din programe mari sau din politici deja consacrate, ci chiar din inițiative create și duse mai departe de tineri. Atunci când tinerii se organizează, își formulează clar prioritățile și își construiesc propriile spații de reprezentare, vocea lor începe să capete mai multă greutate și mai multă legitimitate.

*Un astfel de exemplu este **Parlamentul European al Tinerilor din Mediul Rural**, o inițiativă a societății civile care aduce împreună tineri din mai multe țări europene pentru a discuta problemele cu care se confruntă și pentru a formula, împreună, un set de mesaje și revendicări. În cadrul acestor întâlniri, tinerii nu sunt doar invitați să reacționeze la politici deja existente, ci își definesc singuri prioritățile și construiesc colectiv un document care reflectă ceea ce consideră important pentru viitorul comunităților rurale.*

Aici stă valoarea acestui model: în procesul în sine. Tinerii din rural nu sunt puși doar în poziția de a răspunde la întrebări, ci devin autori ai unei agende proprii de advocacy. Declarațiile și recomandările rezultate din aceste procese pot fi apoi folosite în dialogul cu guvernele naționale, cu instituțiile europene și cu alți actori relevanți. În același timp, existența unei astfel de structuri contribuie și la recunoașterea tinerilor din mediul rural ca grup legitim de actori în dezbaterile europene, cu probleme, perspective și soluții proprii.

*Un alt model valoros este reprezentat de adunările naționale dedicate tinerilor din rural. Un exemplu relevant este cel al **Adunării Tinerilor din Mediul Rural din Irlanda**, organizată începând cu 2022 și gândită ca un spațiu anual de dialog între tineri din toate regiunile țării și factorii de decizie, inclusiv miniștri și reprezentanți ai guvernului.*

Importanța unui astfel de model este că creează un canal direct, recurent și recunoscut prin care tinerii din rural pot contribui la discuțiile despre politicile care îi afectează. Nu este vorba despre o consultare punctuală, ci despre o asumare mai clară a ideii că tinerii din mediul rural trebuie să aibă un rol constant în formularea și evaluarea măsurilor care îi privesc. Atunci când astfel de structuri sunt menținute în timp, ele pot ajuta la integrarea perspectivei tinerilor în procesele naționale de planificare și decizie. Este un model pe care și alte țări l-ar putea adapta, tocmai pentru că răspunde unei nevoi simple, dar esențiale: aceea ca tinerii din rural să nu fie consultați ocazional, ci ascultați în mod constant.

*În unele contexte, tinerii și organizațiile care lucrează cu ei au ales să își unească forțele în coaliții mai largi, pentru a da mai multă greutate mesajelor venite din mediul rural. Un astfel de exemplu este și cel din România, unde organizații și lideri de tineret au lucrat împreună pentru a formula revendicări și recomandări politice comune, reunite în **Carta Albă a Tinerilor din Mediul Rural**.*

Astfel de procese sunt valoroase pentru că arată că, atunci când vocile tinerilor din rural sunt articulate împreună, ele capătă mai multă forță și mai multă vizibilitate. În loc ca fiecare comunitate sau organizație să încerce singură să fie auzită, coalițiile creează un cadru comun de reprezentare și advocacy. Bunele practici de aici țin tocmai de capacitatea de a construi rețele, de a depăși izolarea și de a transforma experiențele locale într-un mesaj colectiv, mai greu de ignorat la nivel regional sau național.

Un alt model important, uneori mai puțin vizibil, apare atunci când structurile rurale deja existente – cum ar fi asociațiile agricole, cooperativele, consiliile comunitare sau alte organizații tradiționale – creează loc real pentru tineri în interiorul lor. Este o formă de bună practică foarte valoroasă, pentru că nu construiește participarea separat de viața comunității, ci o integrează în mecanismele care există deja și care influențează direct direcția de dezvoltare locală.

Un exemplu relevant este cel al organizațiilor care reprezintă tinerii fermieri la nivel european și național și care aduc în discuție teme importante precum accesul la teren, sprijinul pentru finanțarea sau viitorul agriculturii. Prin activitatea lor, ele nu doar susțin interese profesionale, ci creează și un spațiu în care tinerii din mediul rural pot participa la discuții de politică publică și pot avea un cuvânt de spus în domenii care le influențează direct viața.

La nivel local, același principiu este valabil atunci când o cooperativă, un consiliu comunitar sau altă structură tradițională include constant tineri în procesele sale de decizie. Este un semn important că comunitatea nu funcționează doar în logica generațiilor mai vechi, ci își asumă și continuitatea. Tocmai de aceea, este o bună practică atunci când structurile rurale consacrate nu rămân închise și dominate exclusiv de adulți, ci aleg să îi includă activ pe tineri și să le ofere responsabilitate reală.

Aceste modele arată că participarea tinerilor din mediul rural devine mai puternică atunci când aceștia nu sunt doar invitați să ia parte la procese create de alții, ci au propriile lor spații de organizare, reprezentare și influență. Fie că vorbim despre parlamente ale tinerilor, adunări naționale, coaliții de advocacy sau integrarea în structuri deja existente, toate aceste exemple au ceva în comun: recunosc faptul că tinerii din rural nu trebuie doar ascultați, ci și sprijiniți să își construiască singuri vocea colectivă.

6. Studiu de caz privind o structură națională de tineret: Landjugend Österreich (Austria)

Landjugend Österreich (LJÖ) este un exemplu foarte bun de structură națională care reușește să transforme participarea tinerilor din mediul rural. Ca membră activă a Consiliului Național de Tineret din Austria, organizația are un rol important în asigurarea faptului că perspectivele tinerilor din rural sunt prezente în discuțiile și politicile naționale. În același timp, reprezentanții LJÖ participă activ la rețele și structuri europene relevante, contribuind la grupuri de lucru și seminare internaționale dedicate agriculturii, dezvoltării rurale și participării tinerilor.

*Una dintre componentele importante ale activității sale este participarea în **Dialogul Național cu Tinerii**, un proces care le oferă tinerilor șansa de a intra în contact direct cu decidenții politici. În acest cadru, **Conferința Austriacă a Tinerilor** reprezintă un spațiu esențial în care tinerii din mediul rural pot aduce în discuție teme importante pentru comunitățile lor și pot contribui, în mod real, la formularea și influențarea politicilor. Dincolo de acest proces, LJÖ participă și la întâlniri regulate cu actori instituționali și politici diferiți – de la partide și reprezentanți ai guvernului până la structuri relevante din zona agricolă și dezvoltare rurală. În unele regiuni, organizația merge chiar mai departe și creează contexte directe de întâlnire între tineri și politicieni, inclusiv înainte de alegeri, ceea ce arată o abordare foarte activă și asumată față de participarea democratică.*

Un element inovator al modelului LJÖ este și deschiderea către nivelul european. Prin vizite de studiu și schimburi organizate la Bruxelles și Strasbourg, tinerii din mediul rural au ocazia să înțeleagă mai bine cum funcționează instituțiile europene și să intre în dialog direct cu europarlamentari și alți factori de decizie. Astfel de experiențe nu doar că le cresc nivelul de informare, ci îi ajută și să își dezvolte abilitățile de reprezentare și advocacy, pentru că ajung să vorbească direct despre problemele care îi afectează, inclusiv despre barierele birocratice sau despre nevoile tinerilor fermieri.

*În același timp, LJÖ susține participarea activă a tinerilor și în interiorul **Camerei Agricole din Austria**, unde tinerii fermieri sunt implicați ca actori relevanți în diferite comitete și grupuri de lucru, pe teme care merg de la agricultura montană și agricultura ecologică până la vânzarea directă și viitorul sectorului agricol. Prin această implicare, tinerii nu sunt tratați doar ca beneficiari ai unor politici, ci ca oameni care au expertiză, experiență și dreptul de a contribui la deciziile care îi privesc direct.*

*Un alt exemplu important sunt **Forumurile Naționale pentru Agricultură și Mediu** organizate de LJÖ. Acestea creează spații de dialog între tineri fermieri, organizații de mediu, antreprenori și factori de decizie. La finalul fiecărui forum este elaborat un document de poziție care duce mai departe perspectivele tinerilor din mediul rural și contribuie la influențarea politicilor din domeniul agricol și de mediu. Prin vizite în teren, activități practice și dialog cu experți, aceste forumuri sprijină nu doar participarea, ci și dezvoltarea unor practici agricole mai sustenabile și a unor idei noi pentru dezvoltarea rurală.*

*Dimensiunea comunitară rămâne, de asemenea, foarte importantă în activitatea organizației. Un exemplu relevant este inițiativa nonprofit **Tat.Ort Jugend**, care reflectă foarte bine cum poate arăta participarea civică la firul ierbii. Doar în 2024, această inițiativă a inclus peste 200 de proiecte și mai mult de 5.000 de voluntari. Este un exemplu clar de implicare concretă în comunitate, pornind de la nevoi reale și de la ideea că tinerii pot contribui direct la rezolvarea lor.*

*În aceeași logică se înscrie și programul „**Project Marathon**”, implementat de organizația regională Landjugend din Austria Inferioară. În acest format, tinerii lucrează împreună cu decidenți locali pentru a identifica, aborda și rezolva probleme reale ale comunității într-un proces intens, desfășurat pe parcursul a 42 de ore. Astfel de inițiative sunt valoroase pentru că îi pun pe tineri într-o relație directă cu autoritățile și îi ajută să își dezvolte abilitățile de leadership, spiritul civic și sentimentul că pot produce schimbare concretă.*

*Un alt exemplu este „**No Go Campaign**”, derulată de organizația regională Landjugend din Austria Superioară, care arată implicarea proactivă a tinerilor în promovarea unor comunități mai sigure și mai incluzive. Prin această inițiativă, tinerii colaborează direct cu*

autorități și alți actori locali pentru a promova respectul, siguranța și spațiile comunitare în care toți tinerii se pot simți bineveniți.

*Nu în ultimul rând, LJO este activă și în inițiative strategice legate de **schimbul de generații în agricultură**. Prin colaborări cu ministerul relevant și cu structurile agricole naționale, organizația contribuie la cercetări, consultări și recomandări legate de preluarea fermelor de către tineri. Astfel, vocea tinerilor este transformată în propuneri concrete de politici care pot face mai ușor accesul noii generații la agricultură și la un viitor în mediul rural.*

7. Bune practici din Spania

În Spania există un context foarte divers de inițiative legate de participarea tinerilor, de la cadre strategice naționale până la proiecte locale foarte creative și ancorate în comunitate. În zona politicilor publice, s-au făcut pași importanți prin instrumente precum **Strategia Spaniolă pentru Tineret 2030** și prin structuri de reprezentare precum **Consiliul Tineretului din Spania**. Totuși, perspectiva tinerilor din mediul rural este încă doar parțial integrată în abordările instituționale.

Chiar și așa, în diferite părți ale țării au apărut practici promițătoare – atât la nivel grassroots, cât și la nivel programatic – care arată că participarea tinerilor din rural poate fi construită în moduri foarte relevante și incluzive.

Inițiative grassroots și informale

*Un exemplu important este **EPA!**, o inițiativă care a pornit din laboratoare cetățenești pentru participarea tinerilor, dezvoltate prin Erasmus+ KA154, și care a evoluat ulterior într-o asociație națională ce reprezintă tinerii din mediul rural. Valoarea acestui model stă în faptul că oferă un spațiu de colaborare, advocacy și vizibilitate pentru vocile tinerilor din rural la nivel național. Este un exemplu clar despre cum o inițiativă participativă poate crește și se poate transforma într-o structură de reprezentare mai stabilă.*

*Un alt exemplu este **La Bardal**, din Cantabria, o asociație comunitară construită în jurul grijii, identității locale și apartenenței la teritoriu. Prin activități culturale și de mediu, acest model arată că participarea tinerilor poate porni din relația lor cu locul, cu memoria comunității și cu nevoia de a proteja și reimagina spațiul rural în care trăiesc.*

*În aceeași direcție merge și **Camminus**, din León, care folosește instrumente participative pentru a conecta și forma tineri din mediul rural în jurul patrimoniului cultural și al dezvoltării locale sustenabile. Este un exemplu valoros pentru că pune împreună două*

lucruri care nu sunt mereu legate suficient: participarea tinerilor și grija față de patrimoniul local.

La Velorta, din Cantabria, propune un model de autogestionare culturală condus de tineri și de apărare a teritoriului. Este genul de inițiativă care arată că participarea tinerilor nu înseamnă doar consultare, ci și capacitatea de a crea și gestiona direct procese culturale și comunitare care dau sens vieții locale.

Un alt exemplu interesant este **Bajo Teja**, din zona Madridului, o platformă din sectorul cultural care implică tineri din mediul rural și aduce în proiectele sale și o perspectivă LGBT+. Importanța acestui model stă și în faptul că arată că participarea rurală poate fi și incluzivă, atentă la diversitate și la nevoile unor tineri care se confruntă cu forme multiple de marginalizare.

Abordări instituționale și programatice

La nivel instituțional, există și exemple de instrumente concrete care apropie tinerii de decizie. Printre ele se numără **bugetele participative pentru tineri** din Lanzarote sau **consultările locale de tineret** din locuri precum Ontinyent și Jaca. Aceste mecanisme le oferă tinerilor posibilitatea de a influența direct prioritățile comunității și de a participa la decizii care îi afectează în mod concret.

Un alt program relevant este **Cultiva**, dezvoltat de Ministerul Agriculturii, care oferă tinerilor fermieri sub 41 de ani stagii practice de învățare în ferme-model. Dincolo de componenta tehnică, programul contribuie la antreprenariat, inovare și reînnoirea generațională în agricultură, ceea ce îl face important și din perspectiva viitorului comunităților rurale.

Tot în zona programelor naționale, există și **programe multiregionale de formare pentru profesioniști din mediul rural**, care includ o componentă importantă dedicată tinerilor și abordează teme precum agricultura, digitalizarea și sustenabilitatea. Aceste inițiative sunt valoroase pentru că leagă dezvoltarea competențelor de viitorul zonelor rurale și de șansele tinerilor de a rămâne activi în aceste comunități.

Un exemplu foarte relevant pentru participarea și împuternicirea tinerilor din mediul rural este **Programa Desafío Mujer Rural**, susținut prin Fondul Social European. Acest program sprijină femeile din rural – în special tinerele – prin formare în antreprenariat, dezvoltarea competențelor digitale și susținerea unor proiecte cu impact economic și ecologic. Este un model important pentru că arată cât de necesare sunt abordările care țin cont și de dimensiunea de gen în participarea rurală.

*Un alt program cu impact interesant este **Campus Rural**, dezvoltat de Ministerul Mediului, care oferă stagii plătite studenților în localități cu mai puțin de 5.000 de locuitori. Acest model creează o legătură între tinerii din mediul universitar și comunitățile rurale și contribuie la revitalizarea locală. În același timp, ajută la construirea unei relații mai vii între tineri și teritoriu și poate deschide noi perspective despre rolul pe care aceștia îl pot avea în dezvoltarea rurală.*

Spania arată că există un ecosistem bogat și divers de inițiative care sprijină implicarea tinerilor din mediul rural. Pe de o parte, exemple precum EPA! sau La Bardal arată forța inițiativelor născute din comunitate, care pornesc din nevoi reale și dintr-o relație puternică cu locul. Pe de altă parte, programe precum Campus Rural sau Cultiva creează trasee mai structurate de integrare, dezvoltare și împuternicire economică.

În același timp, această imagine arată și o limită importantă: dimensiunea rurală este încă insuficient prezentă în cadrul politicilor naționale de tineret. Tocmai de aceea, una dintre lecțiile importante ale acestui exemplu este că participarea tinerilor din rural nu are nevoie doar de proiecte bune, ci și de o integrare mai profundă a echității teritoriale în strategiile de tineret.

8. Bune practici din Slovenia

Slovenia oferă un exemplu foarte bun despre cum participarea tinerilor din mediul rural poate fi legată de dezvoltarea comunității în sens larg. Aici vedem o combinație foarte valoroasă între inițiative care pornesc din comunitate și proiecte inovatoare care abordează teme esențiale pentru viața tinerilor: sănătatea mintală, egalitatea de gen, ocuparea forței de muncă și sistemele alimentare sustenabile. Un rol central îl are **Asociația Tinerilor din Mediul Rural din Slovenia (ZSPM)**, care implementează inițiative ce nu doar răspund unor probleme urgente, ci îi sprijină pe tineri să aibă un rol activ în modelarea viitorului satelor și comunităților rurale.

Sănătate mintală și starea de bine în comunitate

*Un exemplu important este proiectul **Fields of Power (POLja MOČi)**, care abordează provocările legate de sănătatea mintală în comunitățile rurale, în special în rândul fermierilor. Proiectul urmărește să crească nivelul de conștientizare, să reducă stigmatizarea și să dezvolte instrumente de sprijin profesionist pentru diferite categorii din mediul rural, inclusiv tineri, femei, fermieri vârstnici sau lucrători sezonieri. Ceea ce face acest model valoros este că nu tratează sănătatea mintală ca pe o temă separată de viața comunității, ci ca pe o parte esențială a capacității oamenilor de a trăi bine și de a participa.*

În aceeași direcție merge și proiectul **Powerlessness of the Countryside (neMOČ podeželja)**, un proiect construit la nivel comunitar, care promovează alfabetizarea în domeniul sănătății mintale prin ateliere regionale, campanii publice și resurse practice. Forța lui stă în abordarea participativă: oamenii din comunități sunt încurajați să vorbească despre propriile experiențe și să contribuie la construirea unor soluții pe termen lung. Este o bună practică importantă pentru că arată că participarea tinerilor crește și atunci când comunitatea creează spațiu pentru vulnerabilitate, dialog și sprijin real.

Egalitate de gen și incluziune socială

Un alt exemplu relevant este proiectul **TERA – Gender Equality in Rural Areas**, care abordează stereotipurile de gen, provocările invizibile și dificultățile legate de echilibrul dintre viața personală și responsabilitățile de zi cu zi în mediul rural. Prin ateliere organizate în mai multe zone din Slovenia, proiectul sprijină femeile din rural și contribuie la o schimbare socială mai incluzivă și mai echitabilă între generații.

Acest model este important pentru că aduce în prim-plan un lucru esențial: participarea tinerilor din mediul rural nu poate fi înțeleasă separat de inegalitățile care există în interiorul comunităților. Dacă vrem ca participarea să fie reală, ea trebuie să țină cont și de diferențele de experiență dintre tineri și tinere, dintre cei care au mai multă vizibilitate și cei care sunt mai ușor împinși la margine.

Advocacy și vocea tinerilor

Proiectul **Voice of Youth: “No Farming, No Life”** este un alt exemplu foarte puternic, pentru că se concentrează pe întărirea vocii politice a tinerilor fermieri și pe implicarea lor în dezbaterile despre agricultură și dezvoltare rurală. Prin această inițiativă, agricultura este pusă în discuție nu doar ca sector economic, ci ca parte esențială a viitorului Sloveniei, iar tinerii din rural sunt recunoscuți ca actori importanți în formularea politicilor publice. Este un model valoros pentru că mută accentul de la ideea că tinerii trebuie doar sprijiniți, la ideea că ei trebuie și ascultați ca parteneri legitimi în deciziile despre viitorul spațiului rural.

Locuri de muncă și cariere verzi

Un alt proiect important este **To the Countryside for Jobs (Na deželo po delo)**, care încearcă să reducă șomajul în rândul tinerilor din rural și să combată migrația spre orașe prin promovarea carierelor verzi. Vorbim aici despre oportunități în agricultură sustenabilă, conservarea naturii sau silvicultură. Prin instrumente digitale și campanii de informare, proiectul încearcă să arate că mediul rural poate oferi și perspective profesionale relevante, conectate la sustenabilitate și la viitor.

Importanța acestei inițiative este că leagă participarea de o întrebare foarte concretă pentru mulți tineri: pot avea un viitor aici? Atunci când tinerii văd că există oportunități reale de muncă și dezvoltare în propriile comunități, cresc și șansele ca ei să rămână, să se implice și să investească mai mult în viața locală.

Educație și sustenabilitate alimentară

*Un exemplu interesant, cu impact național, este **Traditional Slovenian Breakfast**, o inițiativă educațională organizată anual, care promovează alimentația sănătoasă, agricultura locală și sustenabilitatea. În grădinițe și școli primare, copiii participă la un mic dejun pregătit din produse locale și iau parte la activități prin care învață despre originea hranei, despre stiluri de viață sănătoase și despre legătura dintre comunitate, agricultură și mediu.*

Poate părea, la prima vedere, un exemplu mai degrabă din zona educației decât a participării. Dar, de fapt, astfel de inițiative sunt foarte importante pentru că formează, încă de la vârste mici, o relație mai conștientă cu spațiul rural, cu producția locală și cu responsabilitatea față de comunitate. Iar toate acestea sunt o bază importantă pentru participare pe termen lung.

Rolul jucat de **ZSPM**, atât ca implementator de proiecte, cât și ca actor de advocacy, arată foarte clar cât de importante sunt organizațiile dedicate tinerilor din mediul rural atunci când vrem să vorbim despre schimbare sistemică, nu doar despre inițiative punctuale.

9. Bune practici din Slovacia

Parlamentul Tinerilor din Mediul Rural din Slovacia (Vdiecky parlament mladých na Slovensku – VPMS) a devenit, în ultimii ani, una dintre cele mai relevante platforme prin care tinerii din mediul rural sunt sprijiniți să participe în mod real la procesele de decizie, atât la nivel național, cât și european. Ceea ce face acest model valoros este combinația dintre dialog structurat, dezvoltare de competențe și colaborare internațională. Cu alte cuvinte, nu vorbim doar despre participare ca principiu, ci despre mecanisme concrete care îi ajută pe tineri să își înțeleagă rolul, să își formuleze pozițiile și să intre în relație directă cu politicile care le influențează viitorul.

Experiența Slovaciei arată foarte bine cât de importante sunt platformele construite pe termen lung, cum este **Fórum Vidieka**, atunci când ele sunt completate de proiecte transnaționale noi și creative, cum este **Ground Up**. Împreună, aceste inițiative contribuie la consolidarea rolului tinerilor în guvernanta rurală, întăresc participarea democratică și fac legătura dintre realitățile locale și agendele naționale și europene.

Desfășurat în perioada 25–26 octombrie 2024, la sediul Regiunii Autonome Žilina, **al XIII-lea Fórum vidieka** a reunit peste 150 de actori implicați în dezvoltarea rurală, inclusiv un număr important de tineri lideri. Acest eveniment, organizat o dată la doi ani încă din 1999, este una dintre principalele platforme de dialog privind politicile rurale din Slovacia și a început, tot mai clar, să integreze și perspectiva tinerilor.

Tema centrală a ediției din 2024 a fost legată de digitalizare, de soluțiile de tip „smart village” și de revitalizarea comunităților rurale. Un element foarte important a fost existența unui atelier dedicat participării tinerilor, în care 40 de delegați tineri au lucrat împreună pentru a formula recomandări legate de e-guvernare și de dezvoltarea competențelor digitale. Este un exemplu foarte bun despre cum tinerii pot fi implicați nu doar ca participanți la o conferință, ci ca oameni care contribuie efectiv la conținutul și direcția discuțiilor.

Impactul unui astfel de proces s-a văzut și în plan concret: a fost semnat un **Memorandum de cooperare** între VPMS și Regiunea Žilina, iar majoritatea tinerilor participanți au spus că, după eveniment, se simt mai pregătiți să susțină la nivel local idei și inițiative legate de comunități rurale inteligente. Mai larg, istoria acestui forum arată că nu este vorba despre un spațiu simbolic. De-a lungul celor 13 ediții, au fost adoptate peste 120 de rezoluții, dintre care multe au influențat ulterior măsuri naționale legate de agricultură, dezvoltare rurală și tineret.

Un alt exemplu este proiectul **Ground Up**, derulat în perioada 2024–2025. Este un proiect transnațional de 21 de luni, implementat cu parteneri din 13 state membre ale Uniunii Europene, în care VPMS are un rol activ. Scopul lui este să crească capacitatea tinerilor din mediul rural de a participa la viața democratică, de a combate dezinformarea și de a se conecta mai bine la instituțiile și procesele europene, inclusiv în contextul alegerilor europene.

Ceea ce face acest proiect relevant este felul în care combină educația civică cu experiențe practice de participare. Nu se limitează la a vorbi despre instituții și democrație, ci creează contexte în care tinerii pot exercita efectiv participarea: prin campanii de comunicare, conferințe și dezbateri internaționale, vizite de studiu și sesiuni ale unui **Parlament Ground Up al Tinerilor**, în care sunt simulate procese de luare a deciziilor la nivel european.

Fiecare dintre aceste activități reunește un număr important de tineri din mediul rural și reprezentanți ai autorităților locale, ceea ce ajută la construirea unui dialog mai direct și mai echilibrat. Un alt aspect important este accentul pus pe incluziune și echilibru, astfel încât participarea să fie cât mai diversă și mai reprezentativă.

Rezultatele unui astfel de model sunt importante tocmai pentru că arată că participarea poate fi învățată și întărită. Evaluările intermediare au indicat o creștere a încrederii tinerilor în capacitatea lor de a influența procesele politice, iar rezoluțiile formulate de participanți au fost transmise mai departe către europarlamentari slovaci și către structuri europene relevante din zona dezvoltării rurale. Asta înseamnă că proiectul nu s-a oprit la nivelul formării, ci a creat și punți reale între tinerii din mediul rural și spațiile de decizie europeană.

Aceste bune practici arată că nu există o singură formulă pentru a crește participarea tinerilor din mediul rural. Unele modele pornesc de la împuternicirea tinerilor la nivel local, altele de la includerea lor în structuri formale de decizie, altele de la dezvoltarea de competențe și rețele prin programe europene sau organizații de tineret, iar altele de la inițiative de advocacy conduse chiar de tineri. Ce au însă în comun este faptul că funcționează cel mai bine atunci când tinerii nu sunt doar consultați, ci au un **rol real** în procesele din care fac parte.

Un alt lucru care se vede foarte clar este importanța **sprijinului uman** din jurul tinerilor. În multe dintre modelele care au funcționat – fie că vorbim despre European Youth Village, despre consilii de tineret sau despre alte inițiative locale – mentoratul și prezența unor adulți aliați au avut un rol esențial. Uneori, diferența o face tocmai existența unui lucrător de tineret, a unui om dintr-un ONG sau a unui reprezentant al autorităților locale care crede cu adevărat în potențialul tinerilor și este dispus să le fie alături. Prezența chiar și a unui singur adult care îi ia în serios poate ajuta o inițiativă să prindă rădăcini și să crească.

La fel de clar este și faptul că cele mai bune rezultate apar atunci când există **colaborare între mai mulți actori**. European Youth Village funcționează pentru că tinerii, organizațiile și autoritățile locale lucrează împreună. Eforturile de a implica tinerii în LEADER au impact atunci când GAL-urile deschid spațiu real pentru ei. Proiectele Erasmus+ dau rezultate mai puternice atunci când construiesc parteneriate între țări, organizații și sectoare diferite. Cu alte cuvinte, participarea tinerilor devine mai puternică atunci când nu este tratată ca responsabilitatea unui singur actor, ci ca un efort comun.

În concluzie, chiar dacă provocările sunt numeroase, aceste exemple arată că participarea tinerilor din mediul rural poate crește și poate avea efecte reale atunci când există abordarea potrivită și sprijinul necesar. Fie că vorbim despre roluri formale, despre proiecte informale sau despre modele care combină mai multe tipuri de intervenție, tinerii din mediul rural pot influența decizii, pot conduce inițiative și pot contribui la schimbări concrete în comunitățile lor.

Capitolul următor va merge mai departe de la aceste exemple și va analiza tendințele mai largi și noile oportunități care se conturează pentru viitorul participării tinerilor din mediul rural.

Looking beyond individual projects and into the broader landscape, several emerging trends and opportunities are shaping the future of rural youth participation in governance and civic life.

Overall, the trends point to a future where rural youth are better connected, more organized, and more recognized as key stakeholders.

If these trends continue on a positive trajectory – aided by continued investment in infrastructure, genuine political will, and support for youth initiatives – the traditional participation gap between rural and urban youth could narrow significantly.

Tendențe și oportunități privind participarea tinerilor din mediul rural în luarea de decizii

Dacă ne uităm dincolo de proiectele individuale și încercăm să înțelegem imaginea mai largă, vedem că există câteva tendințe și oportunități noi care încep să influențeze tot mai mult viitorul participării tinerilor din mediul rural la viața civică și la procesele de decizie. Aceste schimbări aduc cu ele un potențial real de a depăși unele dintre barierele tradiționale, mai ales prin folosirea tehnologiei, prin apariția unor forme noi de activism și prin faptul că tema tinerilor din rural începe să fie mai prezentă în prioritățile publice. Acest capitol urmărește tocmai aceste evoluții: ce se schimbă, ce oportunități noi apar și în ce fel pot ele influența, pe termen mai lung, participarea tinerilor din mediul rural.

1. Participarea digitală și creșterea conectivității

Poate una dintre cele mai importante schimbări din ultimii ani este legată de creșterea conectivității digitale în mediul rural și de extinderea formelor de participare online. Chiar dacă decalajul digital nu a dispărut și continuă să fie o problemă în multe regiuni, direcția generală este una promițătoare.

Extinderea internetului și a infrastructurii digitale

În multe zone rurale din Europa, investițiile în internet și infrastructură digitală încep să producă efecte. Pe măsură ce tot mai multe comunități devin mai bine conectate, tinerii din rural au acces la tot mai multe oportunități de informare, învățare și participare. Asta înseamnă că pot intra mai ușor în consultări online, pot afla despre drepturile și oportunitățile care li se adresează și pot folosi rețelele sociale ca spații prin care își fac vocea auzită.

Ideea că accesul la internet este esențial pentru educație, pentru oportunități economice și pentru conectare socială devine tot mai prezentă și în discuțiile despre dezvoltarea rurală, iar acest lucru contează enorm pentru tineri. Cu cât conectivitatea crește, cu atât scade o parte din izolarea care i-a ținut mult timp departe de procesele de participare.

Instrumente de participare online

O oportunitate tot mai importantă pentru tinerii din rural vine și din multiplicarea instrumentelor digitale prin care cetățenii pot participa la viața publică. Astăzi, multe instituții folosesc platforme online prin care oamenii pot trimite idei, observații sau feedback, fără să mai fie nevoie să se deplaseze fizic. Pentru tinerii din mediul rural, asta poate face o diferență uriașă.

În plus, există tot mai multe platforme de petiții online, consultări publice, formulare digitale și procese de colectare de idei care pot fi accesate de oriunde există internet și un minim de informare. În unele cazuri, tinerii au reușit deja să folosească astfel de instrumente pentru a atrage atenția asupra unor probleme concrete din comunitățile lor, cum ar fi închiderea unei școli sau lipsa unor servicii locale importante.

La un nivel mai apropiat de viața de zi cu zi, tinerii folosesc tot mai des grupuri de Facebook, rețelele WhatsApp sau alte canale digitale pentru a vorbi despre probleme locale, pentru a se organiza și pentru a construi reacții comune. Uneori, aceste grupuri sunt simple spații informale de discuție. Alteori, ele devin punctul de pornire pentru acțiuni concrete în comunitate. Important este că oferă continuitate și creează un canal prin care tinerii pot vorbi între ei despre ce îi preocupă.

Competențele digitale și capacitatea de inovare a tinerilor

Tinerii, inclusiv cei din mediul rural, sunt adesea cei care se adaptează cel mai repede la noile instrumente digitale atunci când au acces la ele. Tocmai de aceea, tehnologia poate deveni pentru ei o cale de a compensa anumite limitări impuse de distanță sau de lipsa infrastructurii locale.

De exemplu, există deja situații în care consilii de tineret sau grupuri locale organizează întâlniri hibride, astfel încât și tinerii care au plecat la studii sau la muncă să poată rămâne conectați la comunitatea lor de origine și să continue să contribuie la deciziile care o privesc. Este o tendință foarte interesantă, pentru că poate reduce, măcar parțial, efectele plecării tinerilor din comunitate. Chiar dacă nu mai sunt prezenți fizic, ei pot rămâne implicați virtual.

În același timp, tinerii din rural folosesc tot mai mult și instrumente de storytelling digital, video sau campanii online pentru a face vizibile probleme care altfel ar rămâne locale și invizibile. Prin Instagram, YouTube sau alte platforme, pot vorbi despre transportul public, despre lipsa unor servicii, despre sănătatea mintală sau despre ce înseamnă, în realitate, să fii tânăr în mediul rural. Astfel, vocea lor poate ajunge mult mai departe decât până la granița satului sau a comunei.

Experimente de e-democrație

În unele regiuni și comunități, apar deja și exemple de procese de participare digitală mai structurate, în care cetățenii pot propune idei sau pot vota priorități pentru comunitate prin platforme online. Aceste formule sunt importante mai ales pentru zonele rurale, unde participarea fizică la întâlniri este mai dificilă.

Pandemia a accelerat mult acest proces, pentru că a normalizat întâlnirile online, consultările la distanță și modelele de lucru în format hibrid. Astăzi este mult mai ușor decât înainte ca un tânăr dintr-un sat sau dintr-o zonă izolată să participe, de exemplu, la o discuție online cu decidenți sau la o consultare publică fără să fie nevoit să călătorească ore întregi. Aceste modele hibride au toate șansele să rămână relevante și în viitor și pot deveni un instrument important pentru includerea tinerilor din rural.

Activismul digital

O altă oportunitate importantă este creșterea activismului digital. Acesta reduce mult barierele pentru tinerii din mediul rural, pentru că le permite să susțină cauze, să participe la campanii și să se mobilizeze chiar și fără a fi fizic prezenți într-un oraș mare.

Fie că este vorba despre o campanie online pentru păstrarea unei rute de transport, despre susținerea unei cauze legate de climă sau despre promovarea unei probleme locale prin hashtag-uri și conținut digital, activismul online le oferă tinerilor din rural o formă de exprimare mai accesibilă. În multe situații, tocmai aceste instrumente digitale i-au ajutat să participe la mișcări mai largi, europene sau globale, chiar dacă locuiesc în comunități mici și izolate.

Din acest punct de vedere, activismul digital poate funcționa ca un fel de egalizator. Nu rezolvă toate diferențele dintre rural și urban, dar poate reduce o parte dintre ele și poate oferi tinerilor din rural șansa de a intra mai ușor în conversații care înainte le erau mult mai greu accesibile.

Un lucru important de avut în vedere

Chiar dacă această tendință este una promițătoare, este important să nu o idealizăm. Participarea digitală poate deveni o oportunitate reală doar dacă nu îi lasă în urmă tocmai pe cei care sunt deja mai vulnerabili. De aceea, este nevoie în continuare de investiții în conectivitate universală, dar și de sprijin pentru dezvoltarea competențelor digitale, astfel încât niciun tânăr din mediul rural să nu rămână exclus.

Cu toate acestea, direcția generală este una încurajatoare. Tot mai multe comunități rurale devin conectate, iar tinerii sunt adesea printre primii care folosesc aceste schimbări pentru a deschide drumuri noi, atât pentru ei, cât și pentru comunitățile din care fac parte.

2. Activismul la firul ierbii și mișcările sociale conduse de tineri

Dincolo de participarea digitală, se vede tot mai clar și o creștere a activismului la firul ierbii în rândul tinerilor, inclusiv în mediul rural. Tot mai mulți tineri aleg să nu rămână doar observatori ai problemelor din jurul lor, ci să se organizeze, să reacționeze și să transforme nemulțumirea în inițiativă, presiune publică și propuneri de schimbare.

Activism de mediu și climă

Tinerii au fost în ultimii ani în prima linie a mișcărilor de mediu și climă, iar această energie se vede și în mediul rural, unde relația cu natura și resursele locale este mult mai directă. Pentru mulți tineri din rural, schimbările climatice nu sunt o temă abstractă, ci o realitate care afectează agricultura, apa, solul, ritmul comunității și viitorul locului în care trăiesc.

De aceea, în multe contexte, tinerii din mediul rural s-au implicat în acțiuni legate de climă în moduri adaptate realității lor. Uneori au participat la mișcări mai largi, alteori au creat inițiative locale, cum ar fi dialoguri comunitare despre cum se poate adapta comuna la schimbările climatice, de la plantarea de copaci până la gestionarea apei sau protejarea mediului local. Tocmai aici se vede o oportunitate foarte importantă: tinerii din mediul rural pot deveni actori esențiali în protejarea mediului și în adaptarea comunităților lor la criza climatică. Prin acest tip de activism, ei nu doar că apără locul în care trăiesc, ci își construiesc și o voce mai puternică în discuțiile mai largi despre politici agricole, de mediu și de dezvoltare rurală.

Mișcări pentru revitalizarea comunităților rurale

În țările afectate puternic de depopulare, cum sunt Spania, Italia sau anumite regiuni din Europa de Est, se vede și o nouă formă de activism legată direct de viitorul comunităților rurale. Tot mai mulți tineri se implică în mișcări care cer mai multă atenție, mai multe resurse și politici mai corecte pentru *zonele lăsate în urmă*.

În astfel de contexte, participarea tinerilor vine dintr-o întrebare foarte concretă: cum putem avea un viitor aici? În momentul în care decizia de a rămâne sau de a pleca nu mai este văzută doar ca o alegere personală, ci și ca un rezultat al politicilor și al lipsei de investiții, ea devine automat și o temă politică. Asta schimbă foarte mult lucrurile. Tinerii încep să vorbească despre transport, servicii, educație, locuri de muncă și locuire nu doar ca probleme individuale, ci ca subiecte care trebuie puse pe agenda publică.

Această schimbare de perspectivă este foarte importantă. Ea arată că exodul tinerilor din rural nu mai este acceptat ca o fatalitate, ci începe să fie contestat. Tot mai mulți tineri spun clar că nu vor să fie obligați să plece, ci vor să poată alege să rămână în condiții demne și reale.

Această poziționare poate influența tot mai mult politicile teritoriale și demografice din anii următori.

Mișcări identitare și culturale

O altă direcție importantă este implicarea tinerilor în inițiative care pun în valoare identitatea rurală, patrimoniul local și cultura comunităților din care fac parte. Pentru unii tineri, participarea începe tocmai din dorința de a proteja ceva ce simt că riscă să se piardă: limba, tradițiile, memoria locului, meșteșugurile sau formele de viață comunitară. Astfel de inițiative pot părea, la prima vedere, doar culturale, dar ele au și o dimensiune politică importantă. Atunci când tinerii cer sprijin pentru un centru cultural, pentru conservarea patrimoniului local sau pentru recunoașterea unei identități specifice, ei intră automat în dialog cu autoritățile și cu politicile publice. În același timp, aceste mișcări ajută și la schimbarea imaginii despre mediul rural. Ele contrazic ideea că *ruralul este ceva rămas în urmă* și arată că el poate fi un spațiu viu, creativ și valoros. Este o oportunitate importantă, pentru că schimbarea percepției despre rural poate influența, în timp, și felul în care sunt gândite politicile pentru aceste comunități.

De la protest la propuneri de politici

Un alt lucru care începe să se vadă mai clar este maturizarea activismului tinerilor. Tot mai des, tinerii nu se opresc la protest sau la exprimarea nemulțumirii, ci formulează și revendicări concrete, propuneri și alternative. Cu alte cuvinte, nu doar spun ce nu funcționează, ci încep să spună și ce ar trebui făcut. În unele sate, tinerii au ajuns să redacteze petiții, să participe la consultări sau chiar să intre direct în competiții electorale locale. Activismul devine astfel un spațiu de învățare și pregătire pentru leadership. Iar în unele cazuri, el ajunge să fie chiar rampa de lansare pentru roluri mai formale în comunitate. Asta arată că participarea tinerilor din rural nu trebuie văzută doar ca reacție la o problemă, ci și ca teren din care pot apărea noi lideri locali.

Colaborarea cu aliați

Multe mișcări de tineret devin mai puternice atunci când își găsesc aliați în societatea civilă, în alte grupuri comunitare sau chiar în rândul unor decidenți deschiși la schimbare. În mediul rural, această colaborare poate fi esențială. Atunci când tinerii se conectează, de exemplu, cu organizații de mediu, asociații agricole, cooperative sau alte structuri locale, vocea lor capătă mai multă greutate. Aceste alianțe contează pentru că arată că problemele tinerilor nu sunt izolate. Ele se leagă de teme mai mari, precum clima, sărăcia, dezvoltarea rurală, accesul la servicii sau viitorul agriculturii. Iar atunci când aceste conexiuni sunt recunoscute, devine mai ușor să se construiască presiune colectivă și soluții comune. Se vede tot mai clar că viitorul participării tinerilor din rural poate fi consolidat tocmai prin aceste punți între generații, domenii și actori diferiți.

Schimbarea narațiunii despre mediul rural

Există și o formă mai subtilă de activism, dar foarte importantă: schimbarea narațiunii despre ce înseamnă să fii tânăr în mediul rural. Prin rețele sociale, bloguri, conținut video sau campanii informale, unii tineri încep să conteste ideea că dacă ești „capabil”, pleci, iar dacă rămâi, ai eșuat. În locul acestei imagini, propun o altă perspectivă: aceea că viața rurală poate avea sens, valoare, potențial și viitor. Acest tip de activism narativ contează mult. Pentru că atunci când se schimbă felul în care tinerii se văd pe ei înșiși, se schimbă și felul în care este privit mediul rural din exterior.

Energia care vine din activismul tinerilor este una dintre marile oportunități ale momentului. În loc să fie privită ca o problemă sau ca o formă de *deranj*, ea poate fi înțeleasă ca o resursă pentru democrație și dezvoltarea comunitară. Acolo unde instituțiile și organizațiile aleg să asculte, să invite tinerii în procese de lucru și să transforme confruntarea în colaborare, apar șanse reale de schimbare. Iar semnele că acest lucru începe să se întâmple există deja. Tendința este încă la început, dar este una foarte promițătoare.

3. Prioritățile politice și sprijinul instituțional

La nivel european, cadrul de politici începe, treptat, să se miște într-o direcție mai favorabilă incluziunii tinerilor și revitalizării mediului rural. Asta nu înseamnă că toate problemele sunt rezolvate, dar înseamnă că apar tot mai multe oportunități care pot fi folosite pentru a consolida participarea tinerilor din rural.

Angajamente politice tot mai clare pentru participarea tinerilor

La nivel european, participarea tinerilor este tot mai prezentă ca prioritate politică. Strategiile și cadrele recente pun accent pe ideea că tinerii trebuie luați în considerare în toate domeniile de politică publică, nu doar în politicile de tineret. Asta înseamnă că teme precum transportul, clima, educația sau digitalizarea ar trebui să fie gândite și din perspectiva impactului asupra tinerilor.

În același timp, există și o preocupare tot mai clară pentru faptul că zonele rurale nu trebuie lăsate în urmă. Iar aici apare o oportunitate importantă: tinerii din mediul rural se află exact la intersecția dintre aceste două priorități – participarea tinerilor și viitorul comunităților rurale. Asta poate însemna mai multă deschidere din partea instituțiilor pentru a finanța inițiative dedicate lor sau pentru a-i consulta atunci când sunt gândite politici de dezvoltare rurală. La fel, noile recomandări și angajamente europene pot crea o presiune pozitivă asupra statelor membre pentru a veni cu măsuri mai clare dedicate tinerilor din rural.

Mai multe structuri de dialog și participare

Se vede și o tendință de multiplicare a spațiilor de dialog și a organismelor participative la diferite niveluri. În ultimii ani, tinerii au fost incluși tot mai mult în procese consultative europene și în paneluri cetățenești, iar această direcție pare să continue. În paralel, apar tot mai multe consilii consultative de tineret, grupuri de dialog sau platforme tematice prin care tinerii pot contribui la subiecte precum clima, mediul sau viitorul comunităților.

Și la nivel național, mai multe ministere și instituții creează structuri de tip consiliu sau panel consultativ pentru tineri. Aici există o oportunitate importantă pentru tinerii din mediul rural și pentru organizațiile care îi reprezintă: aceea de a ocupa un loc în aceste spații și de a se asigura că perspectiva rurală nu lipsește.

Mai multe oportunități de finanțare

Și din punct de vedere financiar, există semne încurajatoare. Actualele programe europene și cadre de finanțare pun mai mult accent pe incluziune, dezvoltare locală și participarea grupurilor care au avut mai puțin acces până acum, inclusiv tinerii din mediul rural. Asta face ca organizațiile și grupurile de tineri din rural să aibă, în teorie, șanse mai bune să acceseze resurse pentru proiectele lor.

În plus, investițiile în infrastructură digitală, educație, ocupare și servicii locale pot avea și un efect indirect asupra participării. Atunci când condițiile de viață se îmbunătățesc, cresc și șansele ca tinerii să aibă energie, timp și încredere să se implice. În unele țări apar deja inițiative dedicate tinerilor din comunități rurale, fie prin programe de muncă și voluntariat, fie prin sprijin pentru antreprenoriat sau pentru dezvoltarea de servicii locale. În esență, există mai multe resurse disponibile decât în trecut. Marea provocare este ca ele să ajungă cu adevărat și în comunitățile rurale și să fie folosite și pentru a consolida participarea tinerilor, nu doar infrastructura în sine.

Rural proofing și youth proofing

O altă tendință importantă în zona de guvernare este apariția unor abordări care încearcă să verifice mai atent cum afectează politicile diferite categorii sau teritorii. Aici vorbim despre idei precum **rural proofing** – adică verificarea impactului politicilor asupra zonelor rurale – și **youth proofing** – adică analiza modului în care o politică afectează tinerii.

Aceste abordări sunt foarte promițătoare, mai ales dacă încep să se întâlnească. Pentru că atunci când o politică este analizată și din perspectiva rurală, dar și din perspectiva tinerilor, cresc șansele ca realitatea tinerilor din mediul rural să fie luată în considerare încă din faza de construire a politicii, nu doar după ce apar problemele. Dacă astfel de mecanisme se extind și

sunt făcute bine, ele pot reduce nevoia ca tinerii să ajungă mereu în situația de a protesta abia după ce o decizie deja i-a afectat.

Descentralizare și mai multă putere la nivel local

În multe țări europene există și o tendință de descentralizare sau, cel puțin, o recunoaștere mai clară a faptului că autoritățile locale trebuie să aibă mai multă autonomie și sprijin. Acest lucru poate fi benefic pentru tinerii din mediul rural, pentru că deciziile luate mai aproape de comunitate sunt, în general, mai ușor de influențat decât cele luate departe, la nivel central.

În plus, pe fondul schimbului de generații, apar și oportunități noi în administrația locală. În unele regiuni, încep să fie aleși primari și consilieri mai tineri, cu o altă deschidere față de participare și față de relația cu tinerii. O nouă generație de lideri locali poate însemna și un stil mai puțin rigid, mai puțin ierarhic și mai dispus să lucreze împreună cu tinerii. Pentru tinerii din rural, asta poate face administrația locală să pară puțin mai accesibilă și mai puțin distantă decât în trecut.

Reforme în educație

Și în educație apar, în unele țări, inițiative care pot conta mult pentru participarea viitoare a tinerilor din rural. De exemplu, acolo unde școlile includ mai multă educație civică, proiecte comunitare sau activități prin care elevii trebuie să se implice în rezolvarea problemelor locale, tinerii ajung să se familiarizeze mai devreme cu ideea de participare.

Acest tip de abordare este foarte valoros, pentru că participarea nu începe doar când un tânăr ajunge la un consiliu local sau într-un ONG. Ea începe mult mai devreme, atunci când învață că poate contribui, că poate vorbi și că are un rol în comunitatea sa. Dacă astfel de practici se extind, generațiile viitoare de tineri din mediul rural vor fi mai pregătite și mai dispuse să se implice în guvernare și viață publică.

4. Percepții și sentimentul de putere de a acționa – o schimbare de mentalitate

O altă tendință importantă, poate mai puțin vizibilă la prima vedere, este schimbarea treptată a felului în care tinerii din mediul rural se văd pe ei înșiși și a felului în care încep să fie văzuți de ceilalți.

Mai multă inițiativă și auto-organizare

Se observă tot mai clar o creștere a sentimentului de *agency* în rândul tinerilor din mediul rural. Cu alte cuvinte, tot mai mulți tineri nu mai așteaptă doar să li se ofere ceva sau să primească permisiunea de a acționa, ci încep să se organizeze singuri, să creeze grupuri, ONG-uri, inițiative sau chiar mici afaceri cu impact comunitar. În multe locuri, tinerii încearcă să găsească singuri soluții la probleme foarte concrete: de la rețele informale de carpooling, până la deschiderea unor spații comunitare sau inițierea unor proiecte locale.

Această schimbare vine, pe de o parte, din faptul că tinerii sunt mai conectați și văd mai ușor exemple din alte locuri. Pe de altă parte, vine și din necesitate. Atunci când instituțiile nu răspund sau răspund prea lent, mulți tineri simt că singura opțiune este să înceapă ei ceva. Iar această capacitate de auto-organizare este, în sine, o formă puternică de participare. Ea arată că tinerii nu sunt doar beneficiari ai dezvoltării locale, ci și oameni care pot conduce procese și mobiliza comunități.

Într-un anumit sens, generația actuală de tineri din rural pare să aibă și o formă mai puternică de antreprenariat social decât generațiile anterioare. Dacă înainte mulți acceptau mai ușor condițiile existente sau alegeau pur și simplu să plece, astăzi vedem tot mai des tineri care se întorc în sate sau aleg să rămână și să pornească proiecte cu sens pentru comunitate: cooperative, inițiative de turism rural cu dimensiune comunitară, proiecte culturale sau sociale. Acești tineri ajung adesea să devină lideri locali și punți de legătură între comunitățile lor și instituții. Tocmai de aceea, o oportunitate importantă pentru viitor este susținerea acestui tip de inițiativă prin rețele de sprijin, mentorat și mecanisme care ajută ideile tinere să crească.

O imagine mai pozitivă a vieții în mediul rural

Se vede și o schimbare lentă, dar importantă, în felul în care este percepută viața rurală. Pentru unii tineri, mediul rural începe să capete din nou atractivitate, inclusiv datorită unor schimbări mai largi de stil de viață: munca la distanță, căutarea unui trai mai accesibil, dorința de a fi mai aproape de natură sau de un ritm de viață mai echilibrat. Pandemia a accelerat mult această tendință și a făcut ca mai mulți tineri și familii tinere să își regândească relația cu satul.

Dacă această tendință continuă, în anumite zone rurale ar putea apărea o stabilizare sau chiar o ușoară creștere a populației tinere, ceea ce ar însemna mai multă energie, mai multe voci și mai mult potențial pentru participare. În plus, apariția unor noi tineri rezidenți – inclusiv a celor care lucrează de la distanță – poate duce și la creșterea presiunii pentru servicii mai bune și pentru comunități mai deschise și mai funcționale. Iar asta poate sprijini indirect și participarea tinerilor care erau deja acolo.

La nivel de politici și programe, există deja inițiative care încearcă să încurajeze tinerii din urban să petreacă timp în sate sau să se conecteze mai mult la realitatea rurală. Chiar dacă astfel de programe sunt încă limitate, ele pot contribui la schimbarea percepțiilor și la un schimb de idei valoros între medii diferite. În ansamblu, această revalorizare lentă a spațiului rural poate fi o oportunitate importantă: poate aduce mai multă atenție, mai mult respect și, eventual, mai multă investiție în nevoile comunităților rurale.

Relații mai bune între generații

În unele comunități rurale se observă și o îmbunătățire treptată a relațiilor dintre generații. Uneori, această schimbare vine în urma unor eforturi deliberate de dialog. Alteori, vine pur și simplu pentru că tinerii au reușit să demonstreze, prin ceea ce fac, că pot contribui real la viața comunității.

Când tinerii organizează un eveniment reușit, readuc la viață o tradiție locală sau transformă un spațiu nefolosit într-un loc relevant pentru comunitate, adulții și vârstnicii încep adesea să îi privească altfel. De multe ori, respectul nu vine imediat, dar apare atunci când comunitatea vede concret ce sunt capabili să facă tinerii. Iar acest respect câștigat poate deschide uși spre o participare mai reală în deciziile locale.

În același timp, și schimbul de generații contribuie la această transformare. Unii adulți mai în vârstă încep să privească implicarea tinerilor și prin prisma dorinței ca propriii copii sau nepoți să poată avea un viitor în comunitate. Astfel, ei pot deveni aliați mai naturali ai participării tinerilor. Chiar dacă această schimbare este încă inegală și uneori fragilă, ea contează mult, pentru că participarea are nevoie și de un climat social mai deschis și mai puțin defensiv.

Tinerii încep să se vadă pe ei înșiși ca actori legitimi

Poate cea mai importantă schimbare este una interioară: tot mai mulți tineri din mediul rural încep să se vadă pe ei înșiși ca persoane care au dreptul să influențeze ceea ce se întâmplă în comunitatea lor. Programe precum European Youth Village, parlamentele tinerilor sau chiar procesele de consultare și focus grupurile contribuie la această schimbare de perspectivă.

Pentru mulți tineri, simplul fapt că cineva le cere opinia și o ia în serios poate produce o schimbare profundă. Îi face să simtă că vocea lor contează și că merită să se implice din nou. Iar dacă astfel de experiențe se înmulțesc, este foarte posibil ca tot mai mulți tineri din mediul rural să înceapă să se raporteze la comunitatea lor în alt fel: nu ca la un loc în care doar trăiesc temporar, ci ca la un spațiu în care au un rol și un cuvânt de spus.

Această trecere de la apatie la sentimentul că poți influența ceva este, de fapt, una dintre cele mai importante schimbări de fond. Pentru că participarea reală începe nu doar când există mecanisme, ci și când tinerii cred că au dreptul și puterea să le folosească.

5. Integrarea perspectivei tinerilor din mediul rural în agende și mișcări mai largi

O altă tendință importantă este faptul că problemele și perspectivele tinerilor din mediul rural încep să fie integrate tot mai mult în agende mai largi, atât din zona politicilor de tineret, cât și din cea a dezvoltării rurale.

Mai multă prezență a tinerilor din rural în mișcarea europeană de tineret

Organizațiile europene de tineret sunt tot mai conștiente de faptul că tinerii din mediul rural reprezintă un grup care trebuie inclus în mod real și nu doar menționat generic. În ultimii ani, acest lucru s-a văzut tot mai clar în documente, poziții și procese de advocacy care au început să țină cont și de realitățile diferite ale tinerilor din afara marilor orașe.

Faptul că organizații precum **Rural Youth Europe** sau **MIJARC** sunt prezente în spațiile europene de reprezentare face o diferență importantă. Ele contribuie la aducerea perspectivei rurale în discuțiile generale despre drepturile tinerilor, educație, sănătate mintală, ocupare sau participare democratică. Asta înseamnă că atunci când se discută despre politici de tineret la nivel european, există tot mai multe șanse ca soluțiile propuse să nu fie gândite doar dintr-o perspectivă urbană, ci să includă și specificul vieții rurale.

Mai mult decât atât, noile orientări politice europene pun accent pe ideea că perspectiva tinerilor trebuie integrată în mod sistematic în activitatea instituțiilor. Iar tot mai des, această perspectivă începe să fie privită și printr-o lentilă rurală. Cu alte cuvinte, nu este suficient să spunem că vrem politici mai bune pentru tineri, dacă nu ne întrebăm și cum arată acele politici pentru tinerii care trăiesc în sate, comune sau orașe mici. Această schimbare este importantă, pentru că îi recunoaște pe tinerii din rural nu doar ca beneficiari ai unor măsuri, ci și ca oameni care pot juca un rol important în reconstruirea încrederii publice, în reducerea polarizării și în conectarea comunităților locale cu instituțiile.

Agendele de dezvoltare rurală încep să recunoască mai clar rolul tinerilor

În paralel, și platformele și organizațiile care lucrează pentru dezvoltare rurală au început să includă tot mai des tema tinerilor în discuțiile lor. Dacă în trecut tinerii erau văzuți mai ales prin prisma plecării din sate și a depopulării, astăzi începe să prindă contur o altă perspectivă: aceea că tinerii pot fi actori ai schimbării și ai revitalizării comunităților rurale, dacă sunt implicați și susținuți corespunzător.

Această schimbare de narațiune este foarte importantă. Ea mută accentul de la ideea că tinerii sunt o pierdere inevitabilă pentru rural la ideea că ei pot fi o resursă centrală pentru viitorul acestor comunități. În momentul în care politicile de dezvoltare rurală și politicile de tineret încep să se întâlnească, se deschide o oportunitate reală: aceea ca investițiile în comunități să fie gândite în același timp și ca investiții în participarea, leadershipul și împuternicirea tinerilor.

Asta poate însemna, de exemplu, că un proiect de inovare rurală include din start și o componentă de participare a tinerilor. Sau că o strategie de dezvoltare locală nu vorbește doar despre infrastructură și servicii, ci și despre rolul tinerilor în definirea priorităților comunității. În fond, aceasta este una dintre cele mai promițătoare direcții ale momentului: ideea că dezvoltarea rurală și participarea tinerilor nu sunt două teme separate, ci două părți ale aceleiași discuții despre viitor.

Agendele de sustenabilitate și climă

Și inițiativele globale și europene legate de sustenabilitate și climă creează noi spații pentru implicarea tinerilor din mediul rural. Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și Pactul Verde European pun tot mai mult accent pe participare locală, incluziune și tranziție echitabilă. Asta înseamnă că și comunitățile rurale și tinerii care trăiesc în ele ar trebui să facă parte din aceste procese.

Tinerii din rural sunt tot mai prezenți în conversațiile despre agricultură sustenabilă, silvicultură, protecția mediului sau adaptarea la schimbările climatice. În unele cazuri, tineri fermieri și activiști de mediu au ajuns deja în spații europene și internaționale unde se discută astfel de teme, tocmai pentru a aduce în atenție perspectiva comunităților rurale. Acesta este un lucru foarte important, pentru că multe dintre politicile legate de climă și sustenabilitate au efecte directe asupra felului în care vor trăi și munci tinerii din rural în viitor.

Pe măsură ce Europa investește mai mult în planuri de reziliență, adaptare și tranziție verde pentru zonele rurale, apare și o oportunitate clară: aceea ca tinerii să influențeze aceste strategii încă din faza de construire. Cu alte cuvinte, nu doar să fie afectați de ele, ci să contribuie la definirea lor.

Așadar, toate aceste tendințe indică un viitor în care tinerii din mediul rural pot fi mai bine conectați, mai bine organizați și mai clar recunoscuți ca actori relevanți în viața publică. Dacă aceste evoluții continuă într-o direcție pozitivă – susținute de investiții în infrastructură, de voință politică reală și de sprijin pentru inițiativele tinerilor – diferența dintre participarea tinerilor din rural și cea a tinerilor din urban s-ar putea reduce semnificativ. În acest sens, capitolul următor cuprinde o serie de recomandări concrete pentru diferiți actori relevanți.

Each stakeholder plays a unique yet complementary role. Policymakers create supportive frameworks and allocate resources, local authorities bring policies to life at the community level through daily engagement with youth, youth organizations empower and represent young people while strengthening their skills, and EU institutions offer broader support through funding, guidance, and opportunities for cross-country learning.

Putting these recommendations into action would not only respond directly to their needs but also help strengthen democracy and revitalise rural communities across Europe.

Recomandări pentru diferiți actori

Pornind de la concluziile acestui raport, propunem o serie de recomandări adresate diferiților actori relevanți – factori de decizie, organizații de tineret, autorități locale și instituții europene – pentru a îmbunătăți participarea tinerilor din mediul rural la procesele de luare a deciziilor. Aceste recomandări încearcă să răspundă provocărilor identificate pe parcursul cercetării și, în același timp, să valorifice oportunitățile și bunele practici deja existente.

Punerea lor în aplicare presupune efort comun și colaborare între mai multe niveluri, dar fiecare actor poate face pași concreți în aria lui de responsabilitate. Foarte important este că multe dintre aceste recomandări se bazează direct pe ceea ce au spus tinerii din mediul rural în focus grupuri, ceea ce înseamnă că ele nu pornesc doar din analiză teoretică, ci din nevoie, experiențe și aspirații reale.

1. Pentru factorii de decizie de la nivel național și regional

Să adopte și să implementeze strategii dedicate tinerilor din mediul rural

Este nevoie de strategii, planuri de acțiune sau capitole solide în politicile naționale de tineret care să se refere clar la tinerii din mediul rural. Aceste documente ar trebui să stabilească obiective concrete legate de accesul tinerilor la servicii, de reprezentarea lor în procesele de guvernare și de oportunitățile de dezvoltare de care au nevoie pentru a putea rămâne și participa activ în comunitățile lor.

În același timp, aceste strategii trebuie să fie construite cu sprijinul unor mecanisme reale de consultare, cum ar fi întâlniri ale tinerilor din mediul rural sau procese regulate de dialog cu aceștia. Nu este suficient ca tinerii să fie menționați în documente; este esențial ca ei să fie implicați și în definirea măsurilor care îi privesc. La fel de important este ca noile recomandări europene privind tinerii din mediul rural să fie transpuse la nivel național în măsuri concrete: sprijin pentru lucrul cu tinerii în rural, adaptarea programelor pentru tineri la realitatea satelor și comunelor și mecanisme clare de monitorizare.

Să trateze infrastructura și conectivitatea ca pe o condiție de bază pentru participare

Investițiile în internet, transport și spații pentru tineri trebuie privite nu doar ca investiții în dezvoltare economică, ci și ca condiții esențiale pentru participare. Fără transport funcțional, fără internet bun și fără locuri în care să se poată întâlni, tinerii nu pot face parte din viața civică și din procesele de luare a deciziilor.

De aceea, este important ca politicile publice să includă mai clar o perspectivă orientată spre tineri în dezvoltarea infrastructurii rurale. Asta poate însemna, de exemplu, menținerea unor curse de seară sau introducerea unor forme flexibile de transport care să le permită tinerilor să ajungă la activități, întâlniri sau servicii. În zona digitală, este nevoie de continuarea accelerată a investițiilor în conectivitate și de soluții concrete pentru comunitățile unde accesul la internet este încă slab sau inegal. Aceste eforturi ar trebui urmărite și evaluate constant, astfel încât progresul să fie măsurabil și să nu rămână doar la nivel de intenție.

Să instituționalizeze vocea tinerilor în guvernarea rurală

Participarea tinerilor nu ar trebui să depindă doar de deschiderea unui primar sau de bună-voința unei administrații locale. Este nevoie de mecanisme clare și stabile prin care tinerii să poată contribui la deciziile care îi afectează. O direcție importantă este încurajarea sau chiar reglementarea existenței unor consilii locale de tineret în toate comunitățile sau, acolo unde dimensiunea locală este prea mică, la nivel județean sau regional.

Aceste structuri trebuie să aibă un rol clar, nu doar simbolic. De exemplu, autoritățile locale ar trebui să fie obligate sau încurajate ferm să consulte consiliile de tineret pe teme precum educația, transportul, timpul liber, mediul sau serviciile pentru tineri. În același timp, este important ca aceste structuri să primească și sprijin concret – formare, mici granturi, facilitare și susținere din partea agențiilor naționale sau regionale de tineret – pentru a putea funcționa în mod real.

Să includă reprezentanți ai tinerilor din mediul rural în structurile de decizie

Tinerii din rural ar trebui să aibă un loc clar și în structurile de decizie care influențează politicile relevante pentru ei. De exemplu, ministerele care abordează agricultura, dezvoltarea rurală, mediul înconjurător sau educația în activitatea lor ar putea crea grupuri consultative de tineret în care să existe o prezență reală a tinerilor din mediul rural. La fel, ei ar trebui implicați și în monitorizarea programelor de dezvoltare rurală și a fondurilor care influențează direct comunitățile în care trăiesc.

Acolo unde includerea directă nu este încă posibilă, ar trebui create măcar spații regulate de consultare și dialog în care tinerii să își poată prezenta perspectivele în fața ministerelor, parlamentului sau altor instituții relevante. Important este ca experiența lor să nu fie adusă în discuție doar ocazional, ci să devină parte firească a procesului decizional.

Să investească în lucrul cu tinerii și în servicii dedicate tinerilor din rural

Una dintre cele mai clare recomandări venite chiar de la tineri este nevoia de sprijin local constant. De aceea, este esențială extinderea lucrului cu tinerii în mediul rural, fie prin angajarea unor lucrători de tineret, fie prin formarea și susținerea unor facilitatori locali sau voluntari care pot juca acest rol în comunitate.

Astfel de oameni pot avea un impact enorm: pot mobiliza tinerii, îi pot informa, îi pot conecta la oportunități și îi pot încuraja să participe. În comunitățile în care nu există servicii de tineret, pot fi dezvoltate soluții precum centre mobile, cluburi intercomunitare sau servicii itinerante care să ajungă și în satele mai izolate. În paralel, este importantă și extinderea serviciilor de sănătate mintală, consiliere și orientare în carieră pentru tineri, inclusiv prin metode la distanță, pentru că participarea este greu de susținut atunci când starea de bine și sprijinul de bază lipsesc.

Să aplice o logică de tip „rural proofing” pentru politicile de tineret și „youth proofing” pentru politicile rurale

O recomandare foarte importantă este ca politicile publice să înceapă să fie analizate mai atent din perspectiva impactului lor asupra tinerilor din mediul rural. Asta înseamnă, pe de o parte, ca fiecare program sau inițiativă națională pentru tineri să fie adaptată astfel încât să ajungă și în rural. Pe de altă parte, înseamnă ca politicile de dezvoltare rurală să includă explicit o perspectivă legată de tineri.

De exemplu, dacă se lansează un program de antreprenoriat rural, trebuie verificat dacă tinerii sunt eligibili, informați și sprijiniți să aplice. Dacă se renunță la un serviciu, trebuie analizat și impactul asupra tinerilor. Pentru ca acest lucru să funcționeze, este nevoie și de date mai bune, separate rural-urban, despre educație, participare, mobilitate, servicii și alte teme relevante. Fără astfel de date, diferențele rămân greu de văzut și, deci, ușor de ignorat.

Să sprijine rămânerea și revenirea tinerilor în mediul rural

Participarea tinerilor nu poate fi desprinsă de întrebarea fundamentală dacă aceștia văd sau nu un viitor în comunitatea lor. De aceea, politicile publice trebuie să răspundă și cauzei profunde a multor forme de dezangajare: plecarea tinerilor din rural din lipsă de oportunități.

Este nevoie de măsuri care să facă posibilă alegerea de a rămâne sau de a reveni: burse legate de întoarcerea în comunitate, hub-uri pentru muncă la distanță, sprijin pentru afaceri și inițiative economice locale ale tinerilor, acces mai bun la educație și la oportunități profesionale în apropierea comunității. Atunci când tinerii văd că pot avea un viitor acolo, cresc și șansele ca ei să investească timp, energie și implicare în viața comunității.

2. Pentru autoritățile locale (primării și consilii locale din mediul rural)

Să creeze, să susțină și să ia în serios consiliile de tineret

Dacă în comunitate nu există încă un consiliu local de tineret sau un forum al tinerilor, autoritățile locale pot face un pas foarte concret pentru a sprijini formarea unuia. Asta poate începe simplu, prin contactarea școlii, a tinerilor activi sau a grupurilor informale din comunitate și invitarea lor să construiască împreună o structură reprezentativă.

Nu este suficient însă ca un astfel de grup să existe doar pe hârtie. Are nevoie de un spațiu în care să se întâlnească, de un buget minim pentru activități și de o relație clară cu administrația locală. Chiar și un sprijin financiar mic poate conta foarte mult, pentru că transmite că ideile tinerilor sunt luate în serios. Dacă există deja un consiliu de tineret, este important ca administrația să desemneze o persoană de legătură – un consilier local, un funcționar sau cineva din zona de dezvoltare comunitară – care să participe la întâlniri, să preia propunerile tinerilor și să le ducă mai departe în agenda instituției.

Foarte important este și modul în care autoritățile răspund. Dacă tinerii fac propuneri, este esențial să primească un răspuns clar, chiar și atunci când ideile lor nu pot fi implementate imediat. Faptul că li se explică deciziile, că sunt ascuțați și că există un dialog real face diferența dintre o structură care se stinge repede și una care poate crește în timp.

Să îi implice pe tineri în planificarea comunității

Ori de câte ori se discută despre viitorul comunității – fie că este vorba despre un plan local, despre un proiect de infrastructură sau despre un program social – tinerii ar trebui implicați activ în proces. Asta se poate face prin ateliere dedicate, chestionare în școli, întâlniri tematice sau prin includerea directă a unor tineri în grupurile de planificare.

De exemplu, dacă se discută despre reamenajarea unui spațiu public sau despre un plan de dezvoltare locală, este important să fie întrebați și tinerii ce nevoi au: un loc de învățare, un spațiu pentru sport, o zonă de întâlnire, activități culturale sau altceva. Un instrument foarte valoros este și **bugetarea participativă** dedicată tinerilor. Dacă o mică parte din bugetul local este rezervată unor proiecte alese chiar de ei, nu doar că se pot realiza investiții utile pentru comunitate, dar tinerii învață și cum funcționează decizia publică, prin experiență directă.

Să comunice mai bine și mai aproape de realitatea tinerilor

Autoritățile locale trebuie să pornească de la ideea că tinerii nu află întotdeauna informațiile importante prin canalele clasice. Un anunț pus la avizier sau într-un colț al primăriei nu este suficient. Dacă vrem ca tinerii să participe, informația trebuie să ajungă la ei în mod real.

Asta înseamnă folosirea rețelelor sociale, a canalelor școlii, a grupurilor locale de comunicare sau a altor rețele prin care tinerii sunt deja conectați. O pagină dedicată tinerilor din comunitate sau un grup de WhatsApp ori Facebook pot deveni instrumente simple, dar foarte utile pentru a transmite anunțuri, oportunități și invitații la participare. Contează și felul în care sunt scrise aceste informații: limbaj clar, direct și relevant, nu formulări administrative greu de urmărit.

În același timp, este important ca autoritățile să facă vizibile și contribuțiile tinerilor. Atunci când munca lor este recunoscută public – prin mesaje, articole locale sau simple semne de apreciere – crește și sprijinul comunității și încrederea tinerilor în faptul că implicarea lor contează.

Să susțină spații și activități pentru tineri

Acolo unde este posibil, comunitatea ar trebui să pună la dispoziția tinerilor un spațiu al lor: un centru de tineret, o sală într-un cămin cultural, o cameră într-o clădire comunitară sau orice alt loc în care ei se pot întâlni constant. Astfel de spații sunt foarte importante, pentru că de multe ori aici încep ideile, conversațiile și inițiativele.

Un astfel de loc trebuie să fie accesibil, prietenos și suficient de flexibil încât tinerii să poată contribui și la modul în care este folosit. Dacă are internet, câteva resurse de bază și deschidere pentru activități diverse, poate deveni un punct de sprijin real pentru participare. La fel de important este și sprijinul pentru evenimente și inițiative conduse de tineri. Uneori, chiar și forme simple de sprijin – folosirea gratuită a unui spațiu, acces la echipamente sau sprijin logistic – pot face o diferență mare. Când tinerii reușesc să organizeze cu succes un eveniment sau un proiect, cresc și încrederea lor, și încrederea comunității în ei.

Să creeze contexte de dialog între generații

Autoritățile locale pot contribui și la reducerea barierelor culturale și de atitudine prin inițiative care aduc tinerii și adulții împreună în jurul problemelor comunității. De exemplu, pot organiza întâlniri despre viitorul satului sau al comunei, în care tinerii își prezintă viziunea, iar adulții o prezintă pe a lor, într-un cadru facilitat care ajută la găsirea unor puncte comune.

Astfel de procese pot reduce neîncrederea, pot schimba percepțiile și pot construi mai mult respect reciproc. În unele cazuri, pot funcționa și formule de mentorat între generații – de exemplu, un membru al consiliului de tineret poate fi însoțit de un consilier local sau de un lider comunitar cu experiență. Astfel de relații îi ajută pe tineri să înțeleagă mai bine cum funcționează decizia locală, dar îi ajută și pe adulți să își schimbe perspectiva asupra rolului pe care tinerii îl pot avea în comunitate.

Să valorifice programele externe și oportunitățile disponibile

Primăriile și consiliile locale nu trebuie să facă totul singure. Există deja programe naționale și europene care pot sprijini participarea tinerilor din mediul rural și pe care autoritățile locale le pot folosi mai bine. De exemplu, pot susține comunitatea să aplice la inițiative precum **European Youth Village**. Chiar dacă nu toate comunitățile vor ajunge să obțină un astfel de titlu, procesul de pregătire a unei candidaturi poate mobiliza tinerii și poate crea un obiectiv comun în jurul căruia comunitatea să se adune.

Dacă în zonă există un GAL, autoritățile pot susține includerea unei dimensiuni de tineret sau a unui reprezentant al tinerilor în procesele sale. La fel, pot încuraja participarea tinerilor la proiecte Erasmus+, fie prin găzduirea unor activități, fie prin trimiterea lor în mobilități și schimburi de tineri. Tinerii care se întorc din astfel de experiențe vin adesea cu idei noi, cu mai multă încredere și cu energie pentru comunitate.

Rolul autorităților locale nu este doar să furnizeze servicii, ci și să creeze contexte în care tinerii pot avea acces la oportunități, conexiuni și experiențe care îi ajută să crească și să se implice. În comunitățile rurale, acest rol de facilitator poate face o diferență uriașă.

3. Pentru organizațiile și rețelele de tineret

Să facă din includerea tinerilor din rural o prioritate reală

Organizațiile naționale de tineret, consiliile naționale, ONG-urile, structurile studentești și alte rețele similare ar trebui să își analizeze mai atent activitățile și metodologiile de lucru pentru a vedea în ce măsură tinerii din mediul rural sunt cu adevărat incluși. De multe ori, participarea lor este menționată ca principiu, dar nu se vede suficient în practică.

Asta poate însemna lucruri foarte concrete: organizarea unor evenimente și în afara marilor orașe, crearea unor filiale regionale sau a unor ambascadori locali în comunitățile rurale, dar și adaptarea comunicării la realitățile din teren. În unele locuri, asta poate însemna inclusiv folosirea unor metode offline sau a unor canale mai accesibile decât cele digitale. Totodată, este important ca organizațiile de tineret să dezvolte programe specifice prin care tinerii din rural să își crească abilitățile de advocacy, leadership sau management de proiect, astfel încât să poată deveni actori ai schimbării în propriile comunități.

Un pas concret și foarte util ar fi crearea unor **grupuri de lucru dedicate tinerilor din mediul rural** în cadrul consiliilor naționale sau al altor structuri de reprezentare, astfel încât aceste teme să fie urmărite constant și să nu rămână doar o preocupare punctuală.

Să sprijine și să conecteze grupurile de tineri din rural

Acolo unde există deja organizații sau grupuri de tineri din mediul rural – fie că vorbim despre cluburi culturale, grupuri de inițiativă, organizații locale sau structuri ale tinerilor fermieri – ele ar trebui susținute și conectate mai bine de către organizațiile și rețelele mai mari. Acest sprijin poate lua forma mentoratului, a schimbului de resurse, a includerii în coaliții sau a sprijinului pentru dezvoltare organizațională.

De exemplu, atunci când o organizație națională lucrează pe o temă precum educația, participarea civică sau sănătatea mintală, este important ca vocile tinerilor din comunități rurale să facă parte din discuție. La fel, rețelele europene și naționale dedicate tinerilor din rural ar trebui să continue să își întărească membrii prin formare, schimb de bune practici și instrumente concrete care să îi ajute să lucreze mai bine cu autoritățile sau să acceseze finanțări.

Construirea unei comunități transnaționale active, în care tinerii din rural se întâlnesc, învață și se inspiră unii de la alții, este și ea foarte importantă. Astfel de spații mențin motivația vie și reduc sentimentul de izolare. În plus, organizațiile urbane de tineret ar putea explora formule de tip parteneriat sau „twinning” cu grupuri rurale, tocmai pentru a crea punți între lumi care de multe ori rămân prea separate.

Să folosească mai bine instrumentele digitale pentru a conecta tinerii din rural

Organizațiile și rețelele de tineret pot folosi mult mai mult instrumentele digitale pentru a aduce împreună tineri din comunități rurale care, local, se simt izolați sau singuri. De exemplu, pot crea forumuri, grupuri online sau spații de dialog dedicate în mod special tinerilor din rural, în care aceștia să vorbească despre provocările comune, să împărtășească soluții și să construiască împreună revendicări și idei.

Astfel de spații ar putea funcționa aproape ca un parlament virtual continuu al tinerilor din mediul rural, moderat de o organizație care să preia apoi ideile și să le ducă mai departe în procese de advocacy. Experiența focus grupurilor a arătat foarte clar cât de important este pentru tineri să descopere că nu sunt singuri și că problemele lor se regăsesc și în alte țări sau comunități. Dacă aceste schimburi ar deveni mai constante – de exemplu, prin întâlniri lunare, webinarii sau grupuri tematice – ele ar putea da tinerilor mai multă putere, idei noi și un sentiment de apartenență la o mișcare mai largă.

Să facă advocacy explicit pentru tinerii din mediul rural

Organizațiile de tineret ar trebui să aducă mai clar și mai asumat pe agenda publică problemele tinerilor din mediul rural. Asta înseamnă nu doar să includă ocazional această temă, ci să construiască documente de poziție, recomandări și campanii de advocacy dedicate și să urmărească apoi ce se întâmplă cu ele.

Structurile naționale și europene de tineret pot juca un rol foarte important aici, mai ales în a monitoriza ce se întâmplă cu angajamentele deja existente și în a cere autorităților să treacă de la discurs la măsuri concrete. De exemplu, pot întreba în mod sistematic instituțiile europene și guvernele naționale ce au făcut pentru a asigura participarea reală a tinerilor din mediul rural la procesele de decizie.

La fel de important este și advocacy-ul pentru resurse. Organizațiile de tineret pot cere linii de finanțare dedicate, apeluri mai accesibile sau priorități clare pentru tinerii din rural în programele existente. Menținând presiunea și atenția publică asupra acestui subiect, ele pot contribui la faptul că tinerii din rural rămân o prioritate și după ce trece momentul discursiv al recunoașterii.

Să susțină leadershipul tinerilor cu experiență în rural

În interiorul propriilor structuri, organizațiile de tineret ar trebui să creeze mai mult spațiu pentru tineri care vin din mediul rural și să îi sprijine să ajungă în roluri de decizie și reprezentare. Asta poate însemna programe de leadership, mentorat din partea liderilor actuali, dar și o analiză sinceră a propriilor biasuri interne, mai ales atunci când sunt favorizați, fără să ne dăm seama, tinerii care vin din medii urbane sau din contexte cu mai multe resurse.

Prezența unor lideri vizibili care provin din mediul rural este importantă nu doar pentru calitatea politicilor, ci și pentru a oferi altor tineri din sate modele. Când un tânăr din rural vede că altcineva ca el poate ajunge să conducă, să reprezinte și să fie luat în serios, devine mai ușor să creadă că și el poate face asta. De aceea, schemele de mentorat între tineri cu experiență și tineri aflați la început de drum pot avea un rol foarte valoros în creșterea încrederii și a competențelor de leadership.

Să colaboreze mai mult cu alte sectoare și structuri rurale

Organizațiile de tineret nu ar trebui să lucreze izolat atunci când vine vorba despre comunitățile rurale. Din contră, ar avea mult de câștigat dacă ar construi alianțe mai puternice cu organizații de dezvoltare rurală, cooperative, asociații agricole, sindicate sau alte structuri relevante pentru viața satelor și comunelor.

O astfel de colaborare poate aduce împreună două tipuri de resurse foarte importante: pe de o parte, organizațiile de tineret vin cu metode participative, cu experiență în lucrul cu tinerii și cu o perspectivă clară asupra nevoilor lor; pe de altă parte, structurile tradiționale din mediul rural vin cu rețele locale solide, legitimitate și capacitatea de a influența mai direct anumite domenii. Împreună, pot construi proiecte mai inovatoare și pot avea o voce mai puternică în fața factorilor de decizie.

De exemplu, un consiliu de tineret și o cooperativă locală ar putea lucra împreună pe tema ocupării tinerilor sau pe dezvoltarea unui hub rural pentru tineri. Astfel de alianțe pot transforma participarea tinerilor într-o temă cu mai multă greutate și mai mult sprijin în comunitate.

4. Pentru instituțiile Uniunii Europene

Să includă în mod real tinerii din mediul rural în inițiativele europene

Uniunea Europeană ar trebui să continue și să extindă eforturile prin care tinerii din mediul rural sunt integrați în politicile și programele sale. Asta poate însemna, de exemplu, ca viitoarele inițiative din cadrul Strategiei UE pentru Tineret să includă apeluri sau linii de finanțare dedicate în mod explicit proiectelor care urmăresc să crească participarea tinerilor din rural. Astfel de oportunități ar putea fi create în special în programe precum Erasmus+ sau Corpul European de Solidaritate.

În același timp, procesele de **Dialog al UE cu Tinerii** ar trebui să ajungă mai constant și mai clar la tinerii din mediul rural. Asta ar putea însemna organizarea unor evenimente sau conferințe și în regiuni rurale, nu doar în capitale sau mari centre urbane, dar și introducerea unor așteptări mai clare pentru grupurile naționale de lucru, astfel încât acestea să arate cum au ajuns efectiv la tinerii din afara marilor orașe. Ar fi foarte valoros și un proces european dedicat în mod special dialogului cu tinerii din mediul rural, care să continue reflecția începută prin Obiectivul European de Tineret nr. 6 și să aducă perspective noi despre ce este nevoie mai departe.

Să valorifice mai bine Pactul Rural și Viziunea pe termen lung pentru zonele rurale

În cadrul **Pactului Rural** și al **Viziunii pe termen lung pentru zonele rurale**, instituțiile europene pot încuraja mai clar actorii implicați să își asume angajamente concrete legate de participarea tinerilor. Nu este suficient ca tinerii să fie menționați ca parte a viitorului rural; este nevoie ca acest lucru să se traducă și în obiective și măsuri clare, ancorate în prezent.

De exemplu, ar putea fi încurajate angajamente la nivel european privind crearea de noi consilii locale de tineret în comunități rurale sau sprijinirea unor structuri participative deja existente. Comisia Europeană ar putea facilita schimbul de experiență între comunități, ar putea susține mici granturi pentru pornirea unor astfel de inițiative și ar putea include indicatori legați de participarea tinerilor în monitorizarea Planului de Acțiune pentru mediul rural.

Este la fel de importantă și colaborarea mai strânsă între direcțiile europene care lucrează pe agricultură și dezvoltare rurală, pe de o parte, și cele care lucrează pe tineret și educație, pe de altă parte. De exemplu, rețelele și structurile din zona PAC ar putea fi folosite mai bine pentru a transmite oportunități către tineri, iar programele de tineret ar putea susține mai clar obiective legate de reînnoirea generațională și de viitorul comunităților rurale.

Să creeze mai multă sinergie între finanțările pentru tineret și cele pentru dezvoltare rurală

Una dintre nevoile cele mai clare este o legătură mai bună între finanțările din zona politicilor de tineret și cele din zona dezvoltării rurale. De multe ori, aceste surse există, dar funcționează în paralel și nu se întâlnesc suficient, deși ar putea susține împreună inițiative foarte puternice pentru tinerii din rural.

Uniunea Europeană ar putea încuraja mai clar folosirea complementară a fondurilor, astfel încât, de exemplu, un GAL să poată susține mai ușor proiecte pentru tineri și să le conecteze cu inițiative Erasmus+ sau alte finanțări relevante. Un ghid sau un set de instrumente despre cum pot fi combinate aceste surse pentru inițiative dedicate tinerilor din mediul rural ar fi foarte util, mai ales dacă ar include exemple concrete de proiecte în care schimburile de tineri, voluntariatul sau participarea civică au completat procesele de dezvoltare locală.

În plus, viitoarele revizuirii ale programelor europene ar putea lua în calcul o acțiune mai clară, dedicată participării locale a tinerilor din zone rurale și izolate, astfel încât resursele să ajungă mai ușor exact acolo unde nevoia este mai mare.

Să susțină dezvoltarea capacității organizațiilor și grupurilor din rural

Cercetarea și reflecția la nivel european despre tinerii din mediul rural sunt importante, dar ele trebuie urmate și de instrumente practice. Uniunea Europeană poate sprijini dezvoltarea unor module de formare pentru lucrătorii de tineret din rural, a unor resurse și ghiduri pentru participare sau a unor platforme online care adună exemple de bune practici și metode utile.

Un instrument valoros ar putea fi, de exemplu, un **toolkit pentru participarea tinerilor din mediul rural**, care să cuprindă metode, exemple și recomandări pentru organizații, comunități și autorități locale. La fel, ar fi utilă și o comunitate de practică pentru municipalități care vor

să îmbunătățească participarea tinerilor, în care comunitățile rurale să fie bine reprezentate și să poată lucra pornind de la provocările lor specifice.

Să creeze mecanisme europene de recunoaștere și valorizare

Recunoașterea publică poate juca un rol important în stimularea schimbării. De aceea, instituțiile europene ar putea recunoaște comunitățile rurale care fac progrese semnificative în participarea tinerilor și în construirea unor spații mai incluzive pentru ei, inclusiv în mediul rural.

Un exemplu foarte relevant este modelul **European Youth Village**, care ar putea fi extins și susținut la nivel european, astfel încât și comunități din alte țări să poată aplica și beneficia de vizibilitate, recunoaștere și sprijin. Un astfel de cadru ar putea încuraja comunele și satele din Europa să inoveze, să colaboreze cu tinerii și să trateze participarea lor ca pe un criteriu important de dezvoltare locală.

Să continue să ofere sprijin politic și legislativ pentru această temă

Chiar dacă politicile de tineret sunt, în mare parte, competența statelor membre, Uniunea Europeană poate avea în continuare un rol important prin concluzii, rezoluții, rapoarte și alte instrumente de orientare politică. Progresele făcute până acum trebuie urmărite și actualizate constant.

Ar fi util ca, în anii următori, instituțiile europene să revină asupra progresului făcut în ceea ce privește tinerii din mediul rural și să propună noi concluzii sau inițiative mai clar orientate spre participare. Și Parlamentul European poate avea un rol mai puternic în susținerea acestei teme, prin grupuri de lucru, rapoarte și poziționări care să mențină tinerii din rural vizibili în dezbaterile despre tineret și dezvoltare rurală.

În fond, una dintre cele mai importante contribuții pe care instituțiile europene le pot avea este să nu lase tema tinerilor din mediul rural să dispară din atenția publică. Atunci când participarea tinerilor sau viitorul zonelor rurale sunt discutate la nivel european, vocile și realitățile tinerilor din rural trebuie să fie parte firească din conversație, nu o notă de subsol.

Fiecare dintre acești actori are un rol diferit, dar complementar. Factorii de decizie creează cadrul general și alocă resursele necesare. Autoritățile locale sunt cele care pot transforma aceste politici în realitate, prin relația de zi cu zi cu tinerii din comunitate. Organizațiile de tineret au rolul de a-i sprijini, de a-i reprezenta și de a le consolida competențele, iar instituțiile europene pot oferi direcție, finanțare, legitimitate și contexte de învățare și colaborare între țări.

Punerea în practică a acestor recomandări nu ar însemna doar un răspuns mai corect la nevoile și aspirațiile tinerilor din mediul rural. Ar însemna și un pas important pentru consolidarea democrației și pentru revitalizarea comunităților rurale din întreaga Europă.

“If decisions always ignore us, we lose faith. But if we are part of decisions, we invest in our village and we trust the system”.

Concluzii

Tinerii din mediul rural din întreaga Europă își doresc să participe la construirea viitorului comunităților lor și la deciziile care îi privesc. Cu toate acestea, ei se confruntă cu o combinație de obstacole care, de-a lungul timpului, le-a limitat vocea și prezența în procesele de decizie. Analiza noastră arată că, în general, nivelul de participare al tinerilor din rural este mai scăzut decât al celor din urban, în principal din cauza provocărilor de infrastructură, a izolării geografice și a unor dinamici sociale și politice care îi marginalizează. Mulți tineri din rural se simt departe de instituții și frustrați de lipsa unor oportunități reale și clare de implicare. Probleme precum transportul slab dezvoltat, internetul instabil, plecarea altor tineri din comunitate sau atitudinile discriminatorii creează un context în care chiar și cei motivați ajung să se lupte mult pentru a fi auziți.

Și totuși, dincolo de aceste dificultăți, cercetarea a scos la lumină și exemple puternice de tineri care aleg să se implice și modele care reușesc să susțină această participare în mod real. De la programul European Youth Village, care a reușit să mobilizeze comunități locale în România, la structuri de tip LEADER care oferă tinerilor un loc la masa deciziilor, sau la modele naționale de reprezentare care duc vocea tinerilor mai aproape de factorii de decizie, toate aceste exemple arată același lucru: atunci când primesc sprijin, resurse și încredere, tinerii din mediul rural răspund cu entuziasm, creativitate și responsabilitate. Ei se implică în număr mare în comunitățile lor, inițiază proiecte, creează soluții și contribuie în mod relevant atunci când sunt incluși cu adevărat în consilii, grupuri de lucru sau procese de dialog.

În esență, această cercetare ne-a oferit și o imagine mai profundă asupra felului în care tinerii din mediul rural își văd propriul rol. Ce a reieșit foarte clar este că ei își doresc să aibă putere de acțiune. Vor să fie consultați atunci când se discută despre educație, despre spațiile din comunitate, despre locuri de muncă, despre transport sau despre viitorul localităților lor. Le pasă de comunitățile în care trăiesc și mulți dintre ei și-ar dori să rămână sau să se întoarcă, dacă ar exista condiții reale pentru asta. În același timp, au venit și cu idei foarte concrete: au vorbit despre nevoia unui lucrător de tineret sau a unui mentor local, despre folosirea instrumentelor digitale pentru a rămâne implicați chiar și atunci când pleacă la studii și despre importanța construirii unor parteneriate cu autorități locale. Toate aceste perspective confirmă un adevăr important: tinerii din rural au aceleași aspirații ca tinerii din urban, dar nu au parte de aceleași oportunități de a și le exprima și de a le transforma în realitate. Asta înseamnă că problema nu este lipsa de interes sau de capacitate, ci lipsa unor condiții și mecanisme care să le permită să participe cu adevărat.

Am observat, în același timp, și câteva tendințe care dau motive de speranță. Creșterea conectivității digitale, faptul că tema participării tinerilor din mediul rural începe să fie mai prezentă în politici, apariția unor inițiative conduse chiar de tineri și existența unor oportunități de finanțare mai bine orientate spre incluziune creează un context mai favorabil

decât în trecut. Investițiile în infrastructura digitală au început să reducă o parte din izolarea geografică și au făcut posibilă o participare mai flexibilă și mai predictibilă. Recunoașterea instituțională, prin cadre precum Strategia UE pentru Tineret, a întărit ideea că tinerii din mediul rural trebuie priviți ca actori relevanți în dialogul public. În același timp, mișcările conduse de tineri în jurul unor teme precum depopularea, schimbările climatice sau patrimoniul cultural au făcut vocile lor mai vizibile și au arătat că activismul rural poate evolua în influență politică reală.

Cu toate acestea, participarea în procesul de luare a deciziilor a tinerilor din mediul rural continuă să se lovească de bariere importante. Diferențele dintre rural și urban rămân puternice, finanțarea este adesea nesigură, sprijinul instituțional este încă limitat, iar decalajele tehnologice nu au dispărut. Toate acestea afectează sustenabilitatea inițiativelor tinerilor, reduc capacitatea de planificare pe termen lung și limitează influența reală pe care aceștia o au asupra politicilor publice. De aceea, este esențial ca aceste bariere să fie abordate prin strategii integrate și coerente: prin finanțare mai stabilă, prin mandate instituționale mai clare pentru participare, prin conectivitate digitală universală și prin măsuri care să întărească structurile de tineret din rural. Într-un context în care digitalizarea și sustenabilitatea devin teme tot mai importante pentru viitorul Europei, tinerii din mediul rural pot avea un rol esențial în construirea unor comunități mai echitabile, mai incluzive și mai reziliente.

În același timp, avertismentele tot mai dese legate de reculul democratic fac și mai urgentă implicarea tinerilor din mediul rural. Ei au o poziție aparte, pentru că pot construi punți între generații, între comunități și instituții, între nivelul local și cel mai larg al politicilor publice. Tocmai de aceea, participarea lor nu este importantă doar pentru ei, ci și pentru sănătatea democratică a comunităților și a societății în ansamblu.

Privind spre viitor, perspectiva este una oarecum optimistă. Faptul că instituțiile recunosc tot mai clar existența unui gol de politici în ceea ce privește tinerii din mediul rural și că apar tot mai multe inițiative dedicate acestui subiect este un semn bun. Astăzi, tema tinerilor din rural este mai prezentă pe agenda europeană decât a fost vreodată. Dacă recomandările formulate în acest raport – de la îmbunătățirea infrastructurii și formalizarea participării, până la sprijinirea structurilor conduse de tineri și valorificarea noilor oportunități digitale și politice – vor fi puse în practică, atunci există șanse reale ca, în următorii ani, imaginea participării tinerilor din mediul rural să fie mult mai puternică și mai vie.

Într-un astfel de viitor, o tânără dintr-un sat de munte din Grecia ar putea participa regulat la consiliul local de tineret, fie mergând fizic, datorită unui serviciu nou de transport, fie conectându-se online, și ar putea avea încrederea că ideile ei despre turismul local sunt luate în serios. În Lituania, un grup de adolescenți ar putea lucra împreună cu GAL-ul local pentru a lansa o întreprindere socială condusă de tineri, câștigând experiență practică și contribuind în același timp la dezvoltarea economică a comunității. La nivel național, guvernele ar consulta în mod obișnuit reprezentanți ai tinerilor din rural atunci când construiesc politici legate de

educație, transport sau digitalizare, astfel încât acestea să reflecte realitatea tuturor tinerilor, nu doar a celor din orașe. Iar la nivel european, tinerii din mediul rural ar fi vizibili și influenți, fie printr-un grup de lucru permanent în cadrul Dialogului UE cu Tinerii, fie prin evenimente recurente dedicate lor, conectate direct la instituțiile europene.

Impactul pozitiv al unor astfel de schimbări ar merge mult dincolo de tinerii din mediul rural. Atunci când tinerii sunt implicați activ, comunitățile și decidenții au de câștigat: apar idei noi, mai multă energie, mai multă responsabilitate și un angajament mai puternic din partea noii generații. Împuternicirea tinerilor din rural poate contribui la combaterea depopulării, pentru că le arată că pot construi vieți cu sens și acolo, nu doar în altă parte. Poate întări coeziunea socială prin colaborare între generații și poate consolida democrația la nivel local. Așa cum spunea unul dintre tinerii participanți la cercetare, „atunci când deciziile îi ignoră mereu, își pierd încrederea, dar atunci când sunt parte din decizii, încep să investească în satul lor și să creadă din nou în sistem”. Iar acesta este, poate, unul dintre cele mai importante adevăruri ale acestui raport: **participarea tinerilor nu este doar o chestiune de drepturi, ci și o strategie esențială pentru comunități rurale mai vii, mai incluzive și mai reziliente.**

Reflecții finale

Consultările realizate în cadrul acestei cercetări au adus în prim-plan o viziune comună, clară și puternică: aceea a unei Europe în care tinerii din mediul rural sunt cu adevărat recunoscuți, susținuți și implicați ca oameni care contribuie activ la construirea comunităților lor, a țărilor din care fac parte și a viitorului Europei.

Este o viziune ambițioasă, dar necesară. Iar pentru ca ea să devină realitate, este nevoie de perseverență, de asumare și de curajul de a schimba practici și structuri care, prea mult timp, au lăsat tinerii din rural pe margine. Este un drum care nu poate fi parcurs de un singur actor. Guvernele trebuie să creeze oportunități reale și accesibile. Tinerii trebuie să fie sprijiniți să își asume cu încredere rolul lor în comunitate și în procesele de decizie, iar organizațiile și societatea civilă trebuie să rămână aproape, oferind sprijin, spațiu și continuitate.

În cele din urmă, această viziune va depinde de o asumare comună, de disponibilitatea de a adapta soluțiile la realitățile din teren și de investiții constante în tinerii din mediul rural, văzuți nu ca beneficiari secundari, ci ca lideri esențiali ai unui viitor european mai sustenabil și mai incluziv. Recomandările din acest raport oferă o direcție clară, dar ceea ce va face cu adevărat diferența este angajamentul real și capacitatea de a le adapta local, cu sens.

Este important să recunoaștem și că nu toate măsurile vor funcționa la fel peste tot. Europa rurală este diversă, iar realitățile ei diferă mult de la o țară la alta și chiar de la o comunitate la alta. Tocmai de aceea, mai important decât o soluție unică este un principiu de bază: tinerii din mediul rural trebuie priviți ca actori egali în societate, cu aceleași drepturi la oportunități și cu aceeași legitimitate de a influența deciziile ca tinerii din mediul urban. Acolo unde acest

principiu a fost respectat, am văzut deja că tinerii din rural pot crește, pot conduce și pot deveni parteneri reali în dezvoltarea comunităților lor.

În ansamblu, realitățile și tendințele prezentate în acest raport arată că, deși tinerii din mediul rural se confruntă cu provocări specifice, ei au și resurse, forță și un potențial uriaș. În plus, tinerii din rural trăiesc într-un moment în care încep în sfârșit, să fie mai vizibile și recunoscuți. Dacă barierele sunt abordate în mod sistematic, iar modelele care funcționează sunt extinse și susținute, Europa poate schimba direcția: de la o realitate în care tinerii din rural sunt prea des ignorați, la una în care sunt conectați, ascultați și împuterniciți.

Vocile din focus grupuri, dovezile din cercetare și dinamica actuală a politicilor publice transmit împreună un mesaj foarte clar: a venit momentul ca tinerii din mediul rural să fie mutați din marginea proceselor de decizie în centrul lor.

Drumul spre o participare reală și deplină a tinerilor din mediul rural a început deja. Acum este nevoie ca el să fie accelerat și susținut pe termen lung, astfel încât, peste un deceniu, să putem vorbi despre o altă realitate: una în care faptul că un tânăr trăiește într-un sat sau într-o comunitate rurală nu mai înseamnă un dezavantaj pentru participarea sa civică, ci doar una dintre multele perspective valoroase care dau sens și diversitate Europei.

Bibliografie:

Agenzia per la Coesione Territoriale. (n.d.). *National Strategy for Inner Areas*. Retrieved May 26, 2025, from <https://www.agenziacoesione.gov.it/strategia-nazionale-aree-interne/?lang=en>

Bund der Deutschen Landjugend. (2018, October 30). *Bund der Deutschen Landjugend*. Newbie Academy. https://www.newbie-academy.eu/partners_logos/bund-der-deutschen-landjugend/

Council of Europe. (2024, February 16). *Think Rural Youth! The preparatory work for a recommendation of the Committee of Ministers to put rural youth on the agenda of member states continues*. <https://www.coe.int/en/web/youth/-/think-rural-youth-the-preparatory-work-of-a-recommendation-of-the-committee-of-ministers-to-put-rural-youth-on-the-agenda-of-member-states-continues>

Council of Europe. (2025). *2025 report by the Secretary General: A democratic renewal for Europe*. Strasbourg: Council of Europe. <https://rm.coe.int/2025-report-of-the-secretary-general-of-the-council-of-europe-en-final/1680b5ad96>

Council of Europe. (2025, March 11). *Youth perspectives in action: Council of Europe's Partial Agreements after the Reykjavik Summit*. <https://www.coe.int/en/web/youth/-/youth-perspectives-in-action-council-of-europe-s-partial-agreements-after-the-reykjavik-summit>

Council of the European Union. (2020, May 26). *Raising opportunities for young people in rural and remote areas: The Council adopts conclusions*. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/05/26/raising-opportunities-for-young-people-in-rural-and-remote-areas-the-council-adopts-conclusions/>

Department of Rural and Community Development. (2022, July 14). *Our Rural Future: Minister Humphreys and Minister O'Gorman welcome second sitting of Ireland's Rural Youth Assembly*. <https://www.gov.ie/en/department-of-rural-and-community-development/press-releases/our-rural-future-minister-humphreys-and-minister-ogorman-welcome-second-sitting-of-irelands-rural-youth-assembly/>

Development Principles NGO. (2019, December 30). *EUROPEAN RURAL PARLIAMENT 2019*. <https://developmentprinciples.org/european-rural-parliament-2019/>

EU CAP Network. (2024, June 26). *LEADER shows young people how they can develop rural Europe*. https://eu-cap-network.ec.europa.eu/news/leader-shows-young-people-how-they-can-develop-rural-europe_en

EU CAP Network. (2024, June 26). *LEADER shows young people how they can develop rural Europe*. https://eu-cap-network.ec.europa.eu/news/leader-shows-young-people-how-they-can-develop-rural-europe_en

European Commission. (2021, October 14). *The situation of young people in the European Union* (SWD/2021/287 final). Publications Office of the European Union. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021SC0287>

European Commission. (2025, March 7). *Anja Fortuna: Advocating for rural youth in Europe*. https://agriculture.ec.europa.eu/overview-vision-agriculture-food/young-people-agriculture-and-rural-areas/anja-fortuna-advocating-rural-youth-europe_en

European LEADER Association for Rural Development. (n.d.). *LEADER Youth Community*. <https://elard.eu/leader-youth-community/>

European Rural Youth Summit. (2023). *From RURAL to PLURAL – Policy recommendation paper on building a European Rural Youth Ecosystem*. [https://www.suntsolidar.eu/library/Corpul_European_de_Solidaritate/Eveniment_e/ERYS/From%20RURAL%20to%20PLURAL%20-%20Policy%20recommendation%20paper%20\(final\).pdf](https://www.suntsolidar.eu/library/Corpul_European_de_Solidaritate/Eveniment_e/ERYS/From%20RURAL%20to%20PLURAL%20-%20Policy%20recommendation%20paper%20(final).pdf)

European Youth Forum. (2024, May 18). *The situation of youth organisations across Europe*. Retrieved from <https://www.youthforum.org/policy-library/motion-youth-organisations-across-europe>

European Youth Village. (n.d.). *EN – European Youth Village*. Retrieved May 24, 2025, from <https://europeanyouthvillage.eu/en/>

FAFCE. (2023, November 23). *FAFCE welcomes conclusions on a long-term vision for the EU's rural areas approved by the European Council*. <https://www.fafce.org/fafce-welcomes-conclusions-on-a-long-term-vision-for-the-eus-rural-areas-approved-by-the-european-council/>

Lu, C. (2024, February 20). *Europe's farmer protests are part of a bigger problem*. Foreign Policy. <https://foreignpolicy.com/2024/02/20/europe-farmers-protests-climate-eu-green-deal/>

National Youth Council of Ireland. (2019, November 22). *Rural youth: public transport, employment, and investment in youth and mental health services key issues*. <https://www.youth.ie/articles/rural-youth-public-transport-employment-and-investment-in-youth-and-mental-health-services-key-issues/>

OECD (2023), "The G20 initiative for rural youth employment: A better future for rural youth", *OECD Development Policy Papers*, No. 48, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/ac173afe-en>.

OECD. (2022, September 28). *Youth Panel – Young as Future Leaders in Rural Communities*. 13th OECD Rural Development Conference. <https://www.oecd-events.org/13th-rural-conference/session/f65a9873-40d1-ec11-b656-a04a5e7d2a9d/youth-panel-young-as-future-leaders-in-rural-communities>

Pavliashvili, M., Lortkipanidze, T., Tvalavadze, K., Donets, D., Pidlisna, A., Fedosieieva, A., Liaño Pérez, E., Castillo Echeverria, M., Hita, J., Andrade Ferreira, F. A., & Vilarins, R. C. M. (2024). *Alternative Participation of Rural Youth*. La

Bardal. <https://ngoumbrellablob.blob.core.windows.net/ngoumbrellacontainer/84402bff-a201-4682-92c9-03399be98544-Alternative%20Participation%20of%20Rural%20Youth.pdf>

Ring the Changes. (2025, 7 martie). *Promotorii UE din mediul rural în vizită la Bruxelles*. <https://ringthechanges.blog/2025/03/07/promotorii-ue-din-mediul-rural-in-vizita-la-bruxelles/>

Rural Șerban, A. M., & Braziené, R. (2021). *Young people in rural areas: Diverse, ignored, and unfulfilled*. EU–Council of Europe Youth Partnership. <https://pip-eu.coe.int/documents/42128013/106317733/Rural-youth-study.pdf>

SALTO-YOUTH. (n.d.). *Examples of rural projects – Get inspired!*. Retrieved May 26, 2025, from <https://www.salto-youth.net/inclusionruralexamples/>

Savanović, S. (2025, February 23). *The protests in Serbia are historic, the world shouldn't ignore them*. Al Jazeera. <https://www.aljazeera.com/opinions/2025/2/23/the-protests-in-serbia-are-historic-the-world-shouldnt-ignore-them>

Social Justice Ireland. (2021, March 29). *Our Rural Future – Rural Development Policy 2021–2025*. <https://www.socialjustice.ie/content/policy-issues/our-rural-future-rural-development-policy-2021-2025>

United Nations Development Programme. (2021, September 1). *Civic participation of youth in a digital world*. <https://www.undp.org/eurasia/publications/civic-participation-youth-digital-world>

Youth Goals. (n.d.). *Youth Goal 6 – Moving Rural Youth Forward*. Retrieved May 24, 2025, from <https://youth-goals.eu/vg6>

Rural
Youth
Forward